

Pred deviatimi rokmi.

»Vlci! Vlci! Zachráňte sa!«

Tento zúfalý výkrik vydral sa z kočišovho hrdla, ktorý sedel na prednom sedlisku veľkých krytých poštových saní a poháňal záprah bystrých koníkov.

Kočič trhal opratami a usiloval sa, ako len mohol, poháňať kone, aby bežali čím najrýchlejšie.

Bola noc, vietor zavýjal, chumelica vírila v lese, váľajúc celé hory snehu. Mesačný svit chvíčkami prenikal touto pohyblivou clonou. Zo saní sa vychýlil pán v teplom kožuchu, s vysokou čiapkou zo soboliny.

»Vlci?« — spýtal sa so strachom. »Kde? Nie sú ďaleko?« — a zároveň s ľahkým výkrikom hrôzy vrhol sa späť do saní: desiatky ohníčkov blížily sa k saniam ohromnou rýchlosťou.

Pán sa hneď dovtípil, že sú to vlčie oči. Žiarily tak jasno ako lampáše. Bolo ich mnoho, mnoho...

Pán zbledol a chvejúcim sa hlasom obrátil sa k staršej žene, sediacej pri ňom v širokom líčšom kožuchu a ukrútenej v teplých vlniakoch. »Ňaňa! Sme v strašnom nebezpečenstve...«, ľazko šepkal chvejúcimi sa perami, »prepadli nás vlci... Nemám pušky, nemôžem ich zahnať... niet nádeje na záchranu... Musíme zachrániť aspoň dieťa... Stoj čo stoj! Nevinná babuľka nesmie zahynúť s nami!... Dajte mi moju dušičku!... Zabalím

ju pekne a pokúsím sa ukryť ju dáko pred dravcami... Na konce sa nemôžeme spoliehať... neujdú dravcom... V každom prípade ideme ďalej sami... Možno sa nám podarí dostať sa k nejakému domčeku. Ale dieťa nechcem vydať napospas takémuto nebezpečenstvu... Pokúsím sa zachrániť ho istejšie a pravdepodobnejšie...«

Tu zmlkol hlas cestujúceho. Vzal z rúk pláčúcej dojky dievčatko, zabalené do kožušín, a s týmto ľahkým bremenom vyskočil rýchlo zo saní. Blízko cesty stál strom. K tomuto stromu zamieril pán s dieťaťom. Shodil so seba kožuch, ukrútil do neho dievčatko, spiace pokojným, detským spánkom, odpäl si kožený opasok, ktorým mal prepásaný teplý jelenicový kabát, prežehnal a nežno bozkal dieťa a priviazal ho k stromu remeňom, ktorý okrútil okolo kmeňa.

»Ak mi je súdené zachrániť sa, vrátim sa na úsvite k tebe, babuľka moja,« šepkal chvejúcim sa hlasom. »Ale ak sa stanem korisťou dravých vlkov, nájdu ťa a ujmú sa ťa dobrí ľudia, čo pôjdu ráno touto cestou. K tebe sa celkom iste vlci nedostanú... Pán Boh s tebou! Buď s Bohom, maličká moja! Odovzdávam ťa do božích rúk!«

O niekoľko minút bol už zase pri saniach. Žena, sediaci v nich, plačlivo sa modlila. Zachmúrený kočiš mlčal. Kone skákaly a fučaly. Cítily smrteľné nebezpečenstvo...

Všetci, ľudia i zvieratá, dobre chápali, že niet záchrany... A vlci sa medzitým vždy väčšími a väčšími približovali s očami, svietiacimi ako lampáše, a už z diaľky škrípali zubami, ako by už vopred vychutnávali víťazstvo nad ľuďmi, zasvätenými smrťou.

Kone sa dali do behu, ale snehové záveje, chumelica a víchrica im veľmi prekážaly. Prišerne a prenikavo za-

znelo lesom ťahavé zavýjanie vlkov... Divé dravce obkolesily sane, pohybujúce sa strašne pomaly vysokými závejmi a odrazu sa celý krdeľ vlkov vrhol na kone...

*

Už svitalo, keď horou zahrnel výstrel. Za ním druhý, tretí...

Prišlo im na pomoc asi desať sedliakov-poľovníkov, ktorí ďaleko za lesom počuli zavýjanie vlkov a výkriky umierajúcich. Vlci zvetrili blížiacich sa ozbrojených ľudí a rozprchli sa na všetky strany...

Poľovníci pribehli na miesto nešťastia a uvideli strašný obraz. Z obidvoch koní ostaly len kosti... Kočič a žena ležali mŕtvi na snehu so stopami strašných pohrýženín. Obďaleč, trošku bokom od nich, ležal mladý človek v jelenicovom cestovnom kabáte a sobolej čiapke, sklznutej na čelo a prejavoval len slabé príznaky života. Dýchal ťažko. Tiež ho vlci dobrýzli. Z rúk a nôh mu prýštila krv. Bol v bezvedcmí. Poľovníci ho zdvihli a doniesli do dediny, ktorá ležala asi dve versty od lesnej cesty...

Tam neznámeho vzkriesili, posilnili vínom, umyli a obviazali mu rany.

Keď sa neznámy spamätal, keď prišiel k sebe, najšamp prv povedal: »Moja dcéra... moje dievčatko... Ostalo v lese... Priviazal som ju k stromu pri ceste, aby sa k nej vlci nedostali... Pre všetko, čo vám je sväté, nájdite ju, doneste ju sem... Som bohatý a štedro sa vám za to odmením...«

Poľovníci sa rozbehli do hory, prehľadali všetky lesné cesty a chodníčky, ale dieťa nenašli. Miesto neho doviezli do dediny mŕtvu ženu a kočiča. Dieťa zmizlo z lesa bez stopy.

Keď otec zmiznuvšieho dievčatka počul túto strašnú zprávu, zasa upadol do bezvedomia.

»Musíme sa od neho dozvedieť, kto je a oznámiť jeho príbuzným, že leží u nás a že je ťažko chorý,« rozhodli sa poľovníci.

Ale chorý vôbec nemohol odpovedať na otázky. Blúznil, hádzal sa na posteli, hovoril o zmiznutej dcére — ale nemohli sa od neho dozvedieť, kto a odkiaľ je a kde má príbuzných.

Teda poľovníci začali hľadať v jeho vreckách nejaké zápisky. A hľa, vo vrecku cestovného kabáta našli značnú čiastku peňazí, sprievodný list, všelijaké iné listiny a niekoľko listov od priateľov.

Z listín sa poľovníci dozvedeli, že chorý je veľmi bohatý a vznešený pán. Z listov vycítali, že nedávno ovdovel a že šiel z Petrohradu s dcérkou a jej dojkou na Sibír k priateľovi, ktorý ho pozval na návštevu. Vo vrecku našli aj adresu toho priateľa. Títo dobrí ľudia mu napísali, kde je jeho druh a ako sa má...

Priateľ prišiel o niekoľko dní do dediny a opatroval chorého druha tak nežno ako rodný brat. Mladosť a sila zvíťazila a chorý sa pomaličky zotavil a mohol odísť od ľudí, čo sa ho ujali.

Štedro obdaril poľovníkov, ktorí ho zachránili a prehľadal opatrne všetky okolité dediny — veď dúfal, že tam niekde nájde dcéru. Keď ju nenašiel — odišiel s krvácajúcim srdcom, oplakávajúc maličkú dcérku, o ktorej si myslel, že zahynula.

Ale dievčatko nezhynulo. Zobudilo sa toho rána, keď poľovníci zachránili otca a nevidiac milej dojčkinej tváre, horko sa rozplakalo.

Plač začul starý vtáčnik, ktorý v hore kládol oká na vtáčky. Starec sa živil len tým, čo zarobil predajom zveriny, ktorú lovil v lese do pascí. Veľmi sa začudoval, keď počul vprostred lesa detský hlas a nemohol ani očiam veriť, keď zazrel utešené, plavovlasé, drobnučké dieťaťo, zakrútené do drahého kožuča a remeňom priviazané k stromu.

»Ach, ty moja babuľka krásna! Ako vidím, sám Hospodin ťa mi posielal do cesty!« prehovoril starec. Odviazal opatrne dieťa a nežne ho pobozkal.

Keď dievčatko uvidelo dobrú, vľúdnú tvár cudzieho človeka, stíchlo a prestalo plakať. Starec ho tíško čičikal a dievčatko skoro zaspalo.

Starý vtáčnik žil sám. Jeho dcéra-jedináčka, s ktorou býval v poslednom čase po ženinej smrti na Sibíri, vydala sa pred niekoľkými rokmi a odišla s mužom do Petrohradu. Smutno bolo starému Michaličovi bez dcéry.

»To je znamenité! Pán Boh mi poslal dcéru! Takú drobnú!« radoval sa Michalič a odniesol si domov živý nález.

Starý vtáčnik žil vo vzdialenej osade v malej chalupe v podnájme u zámožného sibírskeho gazdu. Ta si doniesol dievčatko. Starec ani nepomyslel, že dieťa má niekde rodičov, ktorí ho hľadajú. Myslel si len, že rodičia dieťa pohodili, poručili ho Bohu a dobrým ľuďom. Nepočul o tom, ako vlci prepadli pcestných, lebo žil na opačnej strane od dediny poľovníkov.

Keď prišiel domov, Michalič poodkrúcal dievčatko a hľadal nejakú kartičku, ktorá by vysvetlila, ako sa diev-

čatko tak tajomne dostalo do lesa. Ale nič nenašiel. Okrem teplého, drahého mužského kožucha, kožušinového kabátika a krásnych šiat, ktoré svedčily o prepychu a bohatstve, spozoroval Michalič ešte na hrdielku dievčatka ne veľký zlatý krížik na zlatej retiazke. Na krížiku bol krátky nápis: »Chráň, Hospodine, svoju služobnicu Alexandru«. Takto sa aspoň Michalič dozvedel, ako sa dievčatko volá. Ale on si ju pomenoval inakšie.

»Budeš sa volať Sibirôčka,« rozhodol o mene, bozkávajúc dieťa, »lebo som ťa našiel hlboko na Sibíri. Budem ťa mať rád, ty moje Bohom mi poslané vnúčatko, ako svoju vlastnú, vychovám si ťa, naučím ťa čítať, písať a modliť sa a nedám si ťa nikomu... nikomu...«

A ešte toho istého rána zmizol Michalič z osady, lebo sa bál, aby mu nevzali dievčatko. V najbližšom mestečku predal kožuch, v ktorom našiel dieťa zakrútené a za utržené peniaze cestoval ďaleko, hlboko do ďalekých sibírskych gubernií a osadil sa v obci, kde nikto nepoznal ani jeho, ani jeho prijatú vnučku.

Diel 1.

DEDUŠKO A VNUČKA.

»Zima je, deduško, zima!«

Malé, asi deväťročné dievčatko pritúlilo sa trasúcim, chudým tielkom k vysokému, vyziabnutému starcovi, ktorý strúhal akési paličky.

Dievčatko malo oblečené ošúchané šaty a práve taký kabátik. Nebol to vlastne ani kabátik, skôr akýsi starý kožuštek, ktorý jej bol sotva po kolená. Zpod šatôčky na hlave vykukovaly plavé, kučeravé vlásky, ktoré dievčatku padaly vo veľkých vlnách okolo bledej, vychudnutej tváričky s veľkými, jasnými, belasými očami.

»Zima je, deduško, zima,« opakovalo dievčatko a ešte tuhšie sa pritúlilo k deduškovi.

Starček bol veľmi chudý, vysokej postavy. Vychudnutú tvár mal žltú ako vosk a posiatu vráskami. Mal mdlé, starobou vyblednuté oči. Akýsi úbohý, dlhým nosením vyšedivený krátky kožuštek pokrýval mu vyschnuté starecké telo. V nevefkej chalupe, skôr v akejsi kôlni, v ktorej býval stariec s dievčatkom, bolo chladno, temno a neútulno. Oblôčik, zaviaty snehom, prepúšťal málo svetla. A k tomu ho ešte mráz — figliar — pomaľoval veselými vzormi. V kôlni nebolo ničoho okrem očernetého stola, pece, v ktorej sa už Pán Boh vie ako dávno poriadne nekúrilo a otiepky slamy, pohodenej v kúte a nedbalo prikrytej akousi handrou.

Dedo a vnučka sedeli pritúlení k sebe a triasli sa zimou. Starček chvífami kašľal, chytal sa za prsia, ťažko dýchal a dievčatku sa zavše zdalo, že sa už-úž zadusí.

A zatiaľ vonku zúril víchor a chumelica naháňala kopy snehu ulicou malej dedinky.

»Hú — hú — hú!« zavýjal vietor prenikavo.

»Hú — hú — hú —!« sprevádzala ho strašným hlasom fujavica.

Z tohto strašného zavýjania triasla sa drobná tmavá chajdička, chvelo sa plavovlasé dievčatko a pozdávalo sa, že aj vysoký chudý stavec väčšmi kašle.

»Deduško, nemohli by sme v piecke zakúriť?« spýtalo sa zrazu dievčatko nerozhodným, nesmelým hláskom.

»Nemáme raždia, Sibirôčka... Nedávno sme minuli posledné raždie. Aj jedlo, aj raždie... Nič už nemáme.«

Pri týchto slovách rozkašľal sa stavec tak veľmi, že dievčatko zachvátila hrôza. Potom starček pritisol dieťa k sebe mocnejšie a tuhšie. Rozopäl krátky kožuštek a prikryl ho kusom tohto teplého obleku. Obaja mlčali asi dve minútky. Dedo strúhal paličky a dievčatko sa zimomravo zahaľovalo kúskom jeho kožušinového kabáta. Zima bola vždy ostrejšia. Mráz príťahoval tak, že sa v malej kôlničke skoro nedalo obsedieť.

Starček to už dávno cítil a čo aj bol mráz a chumelica, odhodlal sa k činu.

»Počuj, Sibirôčka, pôjdem do hory... nasbieram raždia a popritom už prezriem aj pasce, či sa do nich nechytí nejaký tučný zajko. Potom len budeme mať hostinu! Však?« povedal, nútiac sa do úsmevu. »Veď si už vyhladované, dievčatko moje. Chce sa ti už jesť, však?«

»Chce, deduško,« zašepkalo zarazené dievčatko.

»Nuž, pozri teda! To je dobrá myšlienka!« náhlivo odpovedal stavec, »pôjdem do lesa... Prezriem pasce... nájdem v nich zvieratko, alebo vtáčika... Aj raždia nasbieram... zakúrim v piecke... zvieratko upečieme... to bude znamenité, Sibirôčka!«

Náhľivo a pokašliavajúc svesil starček trasúcimi sa rukami s klinca akýsi roztrhaný, vyplznutý kožuš, obliekol si ho, hlavu prikryl starou baranicou, prekrižoval sa, bozkal Sibirôčku a otvoril dvere chatrče, či vlastne kôlne, ktorá stála až na kraji osady.

Chumelica, mráz a vietor naraz vnikly z ulice do chalupy. Sibirôčku striaslo na celom tele zo zimy a strachu. Akosi sa dnes bála ostať sama. Vyskočila, rozbehla sa za starcom, chytila ho za ruku a šepkala:

»Nenechávaj ma tu, nenechávaj, deduško! Tak sa bojím sama! Vezmi ma so sebou!« a vždy tuhšie a tuhšie svierala prsty starčekovej ruky.

»Ale veď zamrzneš v hore, ty blázonko!« povedal starec, »pozri len, aký je tam mráz!«

»To nič nerobí, deduško! To nič nerobí, môj milý! Vezmem si kapce a velikánsku šatku!« prosilo dievčatko starca.

Kapce a šatka boly jediným Sibirôčkiným bohatstvom.

Starček chvíľu rozmýšľal. Vonku bolo predsa len pri zima. Ale stretol sa s pohľadom belasých očiek, takým strašne smutným, hodil rukou a povedal:

»Nuž teda dobre, poďme, ty okaňa! Spravím ti po vôli... len sa dobre zakrúť do šatky a natiahni si kapce...«

Sibirôčka skoro vyskočila od radosti. Chytró sa ukrútila a ruka v ruke vykročili so starcom z chalúčky.

VO FIČANÍ VETRA A V SPEVE FUJAVICE.

NEOČAKÁVANÝ ŽIAL.

V búde bola omnoho väčšia tma ako vonku. Krátky zimný deň sa ešte nechýľil ku koncu, keď starý Michalič

s vnučkou, minuli kraj lesa, ktorý bol asi na verstu od osady, a zapadli do húštin.

Bol to rozsiahly hustý les, čiže tajga, ako sa volajú takéto lesy na Sibíri. Stromy ako nesmierni obrovia strichli tu svoje územie. Boly tu duby, kleny a storočné cédry. Rástly tak blízko seba, že svojimi obrovskými širokými kmeňami tvorily nepreniknuteľnú srastenú stenu. Človeku, ktorý sa tu dobre nevyznal, bolo ťažko, ba skoro nemožno, prejsť touto stenou. Ale starý Michalič dlho žil na Sibíri v blízkosti takejto neschodnej tajgy, poznal teda výborne, ako svojich päť prstov, všetky vchody a východy z nej.

Starček žil aj živil sa na účet tejto tajgy. Kládol oká a pasce. Zvieratá a lesných vtákov, čo sa do nich chytily, jednak predával na trhu v najbližšom meste a jednak nechával pre seba a vnučku. Za dlhých zimných dní a večerov, keď mu meluzína a mráz nedovoľovali vychádzať za zamestnaním do hory, robil si pasce a oká, strúhal na ne paličky a plietol povrázky. Takto pracoval a nezabúdal na malú vnučku. Naučil dievčatko čítať a písať, naučil ju trochu počítať, naučil ju modlitby a biblickú históriu, slovom všetko, čo vedel. Život im plynul ticho a pokojne, dlho, dlho až do tých čias, kým starček Michalič raz na poľovačke neprechladol a nemusel si ľahnúť. Dlho chorľavel, nezotavil sa dobre a s veľkým kašľom začal zasa vychádzať za zamestnaním.

Od tých čias podkopávala choroba s hroznou silou a rýchlosťou železné zdravie starého vtáčnika. Kašľal a dusilo ho, cítil prudkú bolesť v prsiach, najmä vtedy, keď musel vychádzať na poľovačku v zlom čase, v drsných a sychravých dňoch.

Aj dnes bol taký nečas. Ale starček už kvôli svojmu miláčikovi nemohol ostať v chatrči dlhšie bez jedla a kuriva.

»Hádam sa fujavica utíši,« povedal Michalič nahlas, vchodiac hlbšie a hlbšie do hory.

Fujavica sa naozaj pomaličky utíšila. Zato však mráz bol čoraz tuhší a ostrejší. Sibirôčka sa vždy väčšmi a väčšmi triasla pod teplou šatkou, ktorá jej nezohrievala skrahnuté pršteky. Starček už ofutoval, že vzal vnučku so sebou. Aby došli k pasciam, museli sa predierať úzkym, nevychodeným chodníčkom, na ktorý fujavica naviala mnoho snehu. V hore sa stmievalo. Nohy viazly v snehu, vietor a mráz vnikaly pod obdraté šaty a nemilosrdne štípaly telo. Ale vrátiť sa bez raždia a bez zveriny bolo nemysliteľné. Veď v studenej chajde nebolo ani jedla, ani kuriva...

Namáhavo sa dovliekli na miesto, kde starček obyčajne kládol pasce. Ale beda! Pasce a oká boli prázdne. Nechtyl sa ani vtáčik, ani zvieratko. Zlý čas ich odstrašil. Lesné zvieratká sa hádam schovaly pred mrazom a chumelicou v svojich dierach.

»Čo robiť, poďme sbierať raždie, Sibirôčka,« povedal ustatý starček, keď prezrel prázdne pasce a oká so všetkých strán. »Nemáme teraz šťastia,« zakončil starček s ťažkým vzdychom a hneď sa dal do úmornej práce.

Sibirôčka mu pomáhala. Malé ručičky obratne sbieraly suché raždie a starú haluzinu, ležiacu tu a tam v závejoch. Rozradostená prácou, zohýňajúc sa obratne, rozhorúčená častými a rýchlymi pohybmi, Sibirôčka sa celkom rozveselila. K tomu ešte skrývala malé tajomstvo, ktoré ju tešilo: ráno sa jej podarilo schovať pre deduška

krajček chleba od raňajok, ktorým chcela počastovať úbo-
hého, chorého starca pred spaním.

»A deduško ani nevie, ani nešípi, že máme čo večerať,«
tešila sa Sibirôčka a dala sa ešte horlivejšie do práce.

Ale vtom začula ťažke stenanie. Sibirôčka sa zachvela
a obrátila sa v tú stranu, kde nechala svojho sprievodcu.

Jej očiam sa zjavilo smutné divadlo. Starček už ne-
sbieral raždie, ale sedel akosi čudne schúlený, opretý
o driek starého duba. Bol veľmi bledý, kašľal a dusil sa
a z úst mu vytekala tenký pramienok krvi.

»Deduško, milý deduško!« vykričlo dievčatko celé bez
seba a rozbehlo sa ozlomkrky k starcovi.

Starý vtáčnik chcel čosi povedať, ale nemohol. Natia-
hol k Sibirôčke ruku a meravito hľadel na ňu smutnými
očami. Dievčatko ho chytilo za ruku a s plačom mu kleslo
k nohám.

»Deduško, milý deduško!« kričala Sibirôčka celá zmä-
tená a nevedela, čo si počať, čo urobiť.

»Sibirôčka... dieťaťko...« ozvalo sa chrapľavým za-
stenaním zo starcovej hrude, »zle mi je... umieram...
chuderka... moja najdrahšia... ostaneš sirotkou... Ho-
spodin volá k sebe tvojho chorého deduška... ale teba
Hospodin neopustí... Zapamätaj si, Sibirôčka... hneď
ako umriem, vyber sa do Petrohradu k mojej dcére Anič-
ke... Dobří ľudia pomôžu... Adresu vieš, neraz som ti
ju povedal... V Kristovom mene sa ta nejako dosta-
neš... Anička ťa neopustí... Často som jej písaval o te-
be...« Starček na chvíľku zatíchol, potom zdvihol za-
kalené oči k nebesiam a zvolal nahlas:

»Hospodine, zmiluj sa nad sirotou! Naopúšťaj ju, Ho-
spodine... S Bohom, Sibirôčka! S Bohom moja najdrahšia,
umieram... Dusím sa... nemôžem...« a starček sa dusil

a vravel vždy tichšie a tichšie a klesal vždy nižšie a nižšie do záveja, so zakalenými, vytreštenými očami.

Sibirôčka bola zo strachu a ľaku skoro celkom bez seba.

Bozkávala chladnúce deduškovy ruky, podopierala mu hlavu, tísila sa k nemu, usilovala sa zohriať umierajúceho svojim nežným chudučkým tielkom. V poslednej chvíli života si starček toto všetko uvedomoval. Hasnúce oči sa mu naširoko roztvorily a slabé, staré prsty ľahko stisly Sibirôčkinu ručičku. Starček zhlboka vydýchol a klesol do snehu.

S hlasitým plačom objala Sibirôčka tenkými rúčkami starčeka okolo hrdla.

SIBIRÔČKA CHCE ZACHRÁNIŤ DEDUŠKA.

Prešla hodná chvíľa, noc už zahaľovala zem, keď sa Sibirôčka spamätala. Jej bledá, chudá tvárička bola ešte chudšia a vyziabnutejšia. Veľké belasé oči mala opuchnuté a červené z plaču.

Telo mŕtveho starčeka, rozložené na snehu, pomaličky chladlo a tuhlo. Aj Sibirôčka bola celkom stŕpnutá a preziabnutá, veď stála skoro hodinu bez pohybu pri mŕtvom deduškovi. Mráz bol vždy ostrejší, treskúcejší. Jeho chladným láskaním Sibirôčke celkom stuhly ruky a nohy. Zima jej pichala a rezala tvár a tielko ako nožom.

Prvou Sibirôčkinou myšlienkou, ktorú si uvedomila, bolo, rozbehnúť sa známou cestou do dediny a svolať ľudí, aby prišli a odniesli niekam do chalupy úbohého deduška, lebo ešte vždy nemohla uveriť, že umrel.

Vrúcne ho milovala, hoci vedela, že starček je nie jej vlastným starým oteckom, že ju len našiel pred deviatimi

rokmi, priviazanú remeňom k dubu. O tejto udalosti starček často rozprával prijatej vnučke a dodával: »Ty si, Sibirôčka, veľmi, veľmi vznešená sirota. Našiel som ňu v drahom kožuchu a mala si bielizeň a šatočky ako malá grófka. Si iste grófska dcérka!« žartoval.

Takéto žarty na Sibirôčku ani trošku nepôsobily. Bolo jej naozaj celkom ľahostajné, či je grófskou a či kniezacou sirotou. Poznala a milovala len deduška a bála sa, čo i len pomyslieť, že by sa raz mala s ním rozlúčiť. A teraz odrazu je deduškovi tak zle, že leží ako zamdletý! Čo sa to len stalo drahému deduškovi? Sibirôčke sa zdalo, že len tak zoslabol a zamdlel, ale že ho ešte bude môcť zachrániť.

»Len, aby som dobehla do dediny, tam deduška zachráni... určite zachráni!« ... rozhodla sa Sibirôčka, starostlivo prikryla starčeka teplou šatkou, bozkala mu studené líca a len v roztrhanom kožúšku, celá vyštípaná mrazom a zimou, rozbehla sa ozlomkrky tajgou.

Zlá noc si kruto zažartovala s dievčatkom. Zahalila tajgu takou tmou, že nebolo vidno ani na krok.

Sibirôčka už nebežala, vliekla sa, kam ju oči viedly. Strápnuté nôžky ju sotva niesly.

»Už hneď, už hneď vyjdem z lesa... a odtiaľ je už len skok do dediny« — povzbudzovalo sa dievčatko a hľadelo so strachom do tmy, ktorá zahaľovala tajgu so všetkých strán.

Ani si nevšimla, že v tme zablúdila a miesto, aby šla von z tajgy, vydala sa na cestu opačným smerom a kráčala teraz vždy ďalej a ďalej do hlbín tajgy, do pustého, zeleného lesa.

Išlo sa jej vždy namáhavejšie a ťažšie. Ledva sa vliekla, keď kráčala vysoko napadnutým snehom a zapadala po kolená do závejov. Ale ešte vždy dúfala, ešte vždy ve-

řila, že musí už tu, niekde blízko nájsť chodníček, vedúci von z lesa, že musí len vynaložiť všetko úsilie, aby došla k chodníčku.

Zrazu kdesi celkom blízko, niekoľko krokov od nej, čosi zašuchotalo . . . »Medveď« mihlo sa jej mysľou ako blesk; odskočila trošku nabok, ale sa potkla o korene stromu a sletela rovno do chladného snehového záveja.

ŠTYRI CHLPATÉ ZVIERATÁ.

Sibirôčka ležala v záveji, ani nedýchala a nevládala pohnúť ani rukou, ani nohou.

Blízko, skoro celkom pri nej hýbalo sa čosi veľkého, chlpatého a čosi zapraskalo, zašuchotalo, ako by ťažké nohy lámaly suché konáre stromov.

Sibirôčka mala plnú dušičku strachu.

»Medveď, iste je to medveď!« opakovalo si dievčatko potichu a pozorovalo, ako sa k nej blíži akási ohromná obluda.

Vtom vyšiel mesiac zpoza mrakov a pri jeho svetle rozpoznala Sibirôčka na najväčší úžas nie jednu, ale niekoľko oblúd, ktoré sa k nej blížily sa všetkých štyroch strán. Strašný výkrik strachu vydral sa Sibirôčke z hrdla a zanikol v diaľke. Zakryla si tvár rukami, aby nevidela blížiacu sa smrť.

Potvory, ohlušené výkrikom, na chvíľku zastaly a vyčkávaly.

»Dieťa tu, v tajge!« počula Sibirôčka nablízku ľudský hlas.

Odokryla si tvár a uvidela nad sebou vysokého človeka v kožušinovom kaftane. Pre tento kaftan a vysokú

kožušinovú čiapku vyzeral celkom ako divé lesné zviera, preto nečudo, že ho na smrť preľaknutá Sibirôčka mala za medveďa. K nemu pristúpili ešte traja práve takí chlpatí ľudia. Všetci mali teplé, kažušinou navrch obrátené kožuchy. Boli menšej postavy, ale pri slabom mesačnom svetle zdali sa Sibirôčke práve takí strašní ako ten prvý. Všetci štyria sa sklonili nad dievčatom, ktoré v tej chvíli skoro strácalo vedomie.

»Aké je to čudné! Ako sa dostalo dievčatko samé, samučičké do lesa?« prehovoril najstarší z tých štyroch, ktorého tvár udivovala ukrutným, skoro surovým výrazom. Chlpy šedivých vlasov mu trčaly zpopod huňatej čiapky. Strapatá brada a množstvo vrások robily jeho surovú tvár ešte nevľúdnejšou.

Traja ostatní sa zdali omnoho mladšími. Jeden z nich bol ešte skoro chlapec, hádam štrnásťročný. Mal bledú tvár, jemných, krásnych črt a jeho veľké, rozumné oči očarily každého na prvý pohľad úprimným a smelým výrazom. Dvaja ostatní hľadeli surovo a nevľúdne, práve tak ako najstarší. Pravda, mali pekné tváre, na ktorých nebolo rozsuchorených brád ani vrások, ale ich oči, blyštiace sa pod čiapkami, narazenými hlboko na čelo, odpuzovali zlostným výrazom.

Najstarší pútnik s puškou na pleci pristúpil k Sibirôčke, zohol sa, zdvihol ju polomŕtvu zo záveja, zatriasol ňou z celej sily a postavil ju na nohy.

»Kto si, dievčatko, ako si sa sem dostalo?« spýtal sa chripľavým hlasom.

Ale Sibirôčkin jazyk onemel zimou a prežitým otarasom a vypovedal službu.

Jednako sa akosi posbierala a odpovedala tíško, že ju sotva bolo počuť:

»Deduško zostal tam na snehu... môj deduško... vtáčnik Michalič zo susednej dediny... Prosím vás, vezmite ho so sebou... Zohrejte ho... Je veľmi chorý... Preboha, pomôžte mu!... Tak kašľal... a potom... potom spadol rovno do snehu... Ach, Bože!... Veď umrie... ak mu nepomôžete!« A keď sa rozepamätala, ako zanechala deduška na snehu, horko sa rozplakala.

»Nefňukaj!« pretrhol ju drsný zlostný stavec. »Nemôžem počúvať také fňukanie. Vrav rozumne, kde si nechala starca?«

Sibirôčka, prestrašená prísny okríknutím, začala zasa vysvetľovať, že nechala starčeka na okraji tajgy, že sa ta musí ísť rovno, potom vľavo, potom vpravo.

»Ktože rozumie, čo ten fafrnok trepe!« stratil konečne trpezlivosť najstarší z chlapov. »Nuž teda dobre. Vyhľadáme starca... A ty, Ondriš,« obrátil sa k najmladšiemu, »pojmi dievča a zaveď ho do nášho lesného brloha. Ale vezmi oči do hrsti, aby ti náhodou neufrkla. Môžeme, potvorku, potrebovať. Vieš, že si už odrástol, nebudeš už môcť žobrať pre nás. Takému nafaheľovi už nikto nedá almužnu, a toto dievčatko je na to ako stvorené,« a stavec mrzko zazrel na černoookého chlapca, ktorý smelo vydržal jeho pohľad.

Černoooký chlapec chytil Sibirôčku za ruku a povedal jej tíško: »Pod' so mnou!«

Chlapecove oči hľadely vľúdne a jeho hlas znel tak priateľsky, že Sibirôčke ani na um neprišlo, aby sa ho bála. S dôverou mu podala ruku a namáhavo dvíhajúc stápnuté nohy, vliekla sa za ním.

Stavec a jeho dvaja sprievodcovia vydali sa na cestu smerom, ktorým ukazovala Sibirôčka, lebo myslela, že tam leží jej chorý deduško.

»Si vari veľmi ustatá, nemôžeš kráčať? Máme ešte ďaleko a ty sotva vlečieš nohy za sebou. Poď, odnesiem ťa. Aspoň chytnejšie dôjdeme,« ozval sa zasa vľúdny hlas pri Sibirôčkinom uchu.

Prv ako dievčatko mohlo niečo odpovedať, vzal ju černoooký chlapec do náručia a niesol ju.

»No vidíš, ako teraz pekne kráčame! Dobré ti je takto, však?« — spýtal sa a hľadel jej dobrými, poctivými očami vľúdne do tváre.

»Veľmi dobre,« prisvedčilo dievčatko. »Len aby tí ľudia deduška čím skôr našli a vzkriesili, tak veľmi by som sa tešila!« — šepkalo.

Chlapec neodpovedal, len si pritisol dievčatko tuhšie na prsia a rýchlejšie vykročil do čiernej tajgy.

Po polhodinovej chôdzi zastal zadychčaný a ustatý a zvolal veselo, keď púšťal Sibirôčku z náručia:

»Tak, už sme doma!«

»Ako doma?« spýtalo sa dievčatko a čudovalo sa. »Veď sme zašli do najhustejšej tajgy!«

»No áno, áno, do najhustejšej tajgy. Práve tu máme lesný brloh — svoj domov.«

Nie bez strachu poobzeralo sa dievčatko okolo seba. Pri slabom mesačnom svetle rozoznávalo len storočné duby a cédry, obkolesujúce malú čistinku. Na tejto čistinke trčaly tu a tam zo snehu suché konáre ako kýptiky, prikryté snehovou čiapkou a svedčily o tom, že tam bola kedysi tiež celkom neprístupná, pustá húšľava. Od zeme až po strechu zaviata snehom stála tu nízka chajda. Mocné dubové dvere boli skoro pod zemou. Viedlo k nim niekoľko schodov, asi narýchlo sbitých z akýchsi dosák.

Ondrej, tak sa totiž volal Sibirôčkin sprievodca, vytiahol z vrecka veľký kľúč a zlodejský lampášik. Potom našiel v kožuchovom vrečku zápalky, rozsvietil lampášik, odomkol a otvoril dvere, ktorých zahrdzavené závesy žalostne a prenikavo vŕzgaly. Potom podal Sibirôčke ruku a viedol ju po týchto schodíkoch dolu. Dievčatko sa ocitlo uprostred veľkej, ale teplej izby s laviciami okolo stien, s narýchlo sbitým stolom pred nimi a s veľkou ruskou pecou v kúte.

Preziabnutej a utrmácanej Sibirôčke začalo byť odrazu teplo a útulne. Po dlhom a úmornom blúdení v nemilostivom mraze videla sa jej táto teplá, skoro v zemi vykopaná izbietka ako nádherný zámok.

Nohy pod ňou klesaly z ustatosti a slabosti. Oči sa jej zavieraly. Namáhavo sa dovliekla k lavici a klesla na ňu celkom vysilená.

»Chúďatko moje, počkaj, nezaspí ešte!« prihovoril sa jej chlapec, »dám ti kúsok chleba s mäsom.«

Chlieb a mäso! Na to sa Sibirôčka neodvážila ani pomyslieť od tých čias, ako uvidela deduškovu prázdnu pasce. A bola taká, taká hladná, chuderka!

»Tu máš! Zajedz si... ale chytro, preboha, lebo prídu naši a ešte ti to vezmú!« povedal ustarostený Ondřík a podal dievčatku veľký kus chleba s kúskom pečenej zveriny.

Sibirôčke sa rozžiarily očka pri pohľade na chutné jedlo. Vzala chlieb chlapcovi z rúk a začala hltavo jesť. Ale zrazu, ako by si bola na čosi spomenula, rozlomila chlieb na dva rovnaké diely, podala jeden z nich chlapcovi a zašepkala:

»Daj to potom deduškovi, keď ho donesú. Bol tiež veľmi hladný, chudáčik!«

Keď zjedla všetko až do poslednej omrvinky, zasa pocítila strašnú ustatosť v celom tele. Spánok jej sadal na ťažké mihalnice. Sladká mdloba sa jej rozliala po všetkých údoch. Plavá hlavička klesla na stôl a Sibirôčka odrazu sladko zaspala.

Černooký Ondrej tíško pristúpil k spiacemu dievčatku. Vzal ho opatrne na ruky a odniesol do malej komôrky vedľa veľkej izby.

»Úbohé dievčatko,« šepkal tíško, keď ukladal Sibirôčku na starý kožuch, prestretý na dlážke, a starostlivo jej položil pod hlavu hlavnicu, oblečenú do veľmi špinavej obliečky. »Úbožiatko, keby si vedela, kam si sa dostala, do čieho strašného hniezda ťa zavliekol osud, nespala by si tak bezstarostne a tvrdo, chuderka moja!«

SLADKÝ SPÁNOK A HORKÉ PREBUDENIE.

Sibirôčka spala a snívaly sa jej sladké sny. Prisnilo sa jej, že je zas krásne leto, jasný, horúci, trblietavý júnový deň. V tajge je krásne a príjemný chládok. Tõna košatých stromov príjemne chráni od páľčivých slnečných lúčov. Veveričky, títo červenkastí a našuchorení obyvatelia lesa, poskakujú s konárika na konárik. Starček jej už dávno bol sľúbil, že chytí takéto malé, chutnučké, červenkasté zvieratko, že ho daruje svojej Sibirôčke. A čo kvetov, čo kvetov tu všade kvitne! A čoho je tu ešte všeličoho! Brusníc a brusníc!

Tajga stíchla a ako by sa na ňu usmievala. Aj deduško sa usmieva. Starček je šťastný, že mal dnes dobrú poľovačku. Hľa, koľko prepelíc a hlucháňov sa dnes chytilo. Hlupáčikovia! Dali sa oklamať zrnom, ktoré starček nasypal do vábca, aby sa chytily.

Škoda, že deduško nemá pušky, ani peňazí, aby si ju mohol kúpiť. A akýže je to poľovník bez pušky? Pravda, aj bez pušky majú dosť zveriny ... ale ...

Slniečko už pokukuje do tmavej tajgy, už zláti vrcholce cédrov a dubov ... Tam zasa poskakuje šibalka veverička s konárika na konárik ... Teraz soskočila ... Len ju chytiť ...

Sibirôčka beží opreteký za chlpatým zvieratkom. Ale čo to? Veverička sa dievčatka vôbec nebojí, neuteká pred ním ... Naozaj, veverička ju čaká a len čo sa k nej Sibirôčka priblížila — hop! — vyskočila jej na plece. Vyskočila, ale odrazu zahryzla ostrými zúbkami do pliecka nastrašeného dievčatka.

»Ach! Ach! Zlostná veverica! Prečo ma tak hryzieš do pleca?« — hnevá sa Sibirôčka na zvieratko. »Ach! pusť, veď to bolí, veľmi bolí!« Ale veverička neposlúchla, zahryzla sa zubmi vždy hlbšie a mocnejšie do Sibirôčkinho pleca.

»Bolí ma to, bolí!« — volá dieťa už celkom nahlas, »pusť, pusť, ty protivná, zlá veverička! Pusť ma!«

A zobúdz sa, rozčúlená nepokojným snom.

Pliecko ju strašne bolí. Ale bolesť nezapríčiniło uhryznutie drobných veveričkiných zúbkov. Veru nie! Do Sibirôčkinho pliecka sa zaťaly mocné prsty, mocnejšie ako železné pazúry. Zlostný stavec, ktorého Sibirôčka poznala už z nočného stretnutia, stojí nad ňou. Zaťal jej prsty bolestne do pliecka a trasie ňou o milých päť.

»Vstaneš už konečne, ty leňoch lenivý! Toľké časy ťa už budím! Podívajmeže sa na ňu, spí si ako voľajaká pani! ... Vstávaj chytro!« — znel nad ňou ostrý, nepríjemný, chriplavý hlas.

Sibirôčka vyskočila celá zjašená a v prvej chvíli vôbec nechápala, čo sa s ňou robí. Pomaly sa jej vedomie vyjasňovalo a začala si všetko pripomínať: starčeka, čo v tajge zamdlel v snehu, strašných chlpatých ľudí a všetko ostatné, čo sa stalo včera vo dne a večer v tajge. A odrazu jej začalo byť ťažko a smutno.

»Kde je deduško? Kam ste dali deduška?« — volala a nariekala nahlas.

»Čuš!...« zahrmel nad ňou surový hlas. »Ak hneď neprestaneš, ja ti...« V očiach zlostného starca pod previsnutým obočím sa tak zablýskalo, že sa Sibirôčka začala triasť na celom tele.

Hrozný stavec zbadal, že dievčatko stúplo strachom a hovoril ďalej trochu tichším hlasom:

»My všetci teraz odídeme do roboty, a ty budeš taká láskavá a prichystáš nám jedlo, v jednom z tých hrnčiekov je krupica a v druhom soľ... Chlieb nájdeš v zásuvke, v stole. Zverinu práve nemáme. Hádám zajtra zasa bude zverina. Zatiaľ uvar kašu, ale dobrú! Daj si pozor, aby sme ňu hneď prvý deň nemuseli trestať... A na deda zabudni... Tvoj starček zomrel... Necháme si ňu tu, u nás, v tejto búde. Budeš mne a mojím synom variť, prať, dlážku umývať, riadiť chajdu a vôbec robiť pre nás, čo práve treba... Daj si pozor, aby som nepočul vrieskanie a krik. A ako ňu máme volať?«

»Sibirôčka,« fikajúc zašepkalo dievčatko, lebo ju zpráva o deduškovej smrti zasiahla ako blesk.

»Prečudné meno!« rozchichotal sa hrubým hlasom stavec.

»Deduško ma tak volal,« odpovedalo dievčatko.

»No a máš ešte aj nejaké kresťanské meno?« spýtal sa zasa stavec.

»Volám sa Alexandra, ale deduško ma tak nikdy nevolal,« povedalo dievčatko ešte tichšie, s očami plnými slz.

»No dobre! Alexandra — teda Šurka! Tak ťa budem volať. Zapamätaj si teda, Šurka, aby sme pri východe slnka mali navarenú kašu a sči* v tomto kotlíku. A aby som už nevidel slz, lebo ti ich hneď korbáčom osuším...! Hej, synkovia, hore sa, do roboty, neváľajte sa už, nie je dnes sviatok,« zavolať stavec synov a otvoril dvere z komôrky do izby.

»Už ideme, otec!« zazneli zvučné hlasy. Na prahu sa objavili dvaja mladíci, ktorých Sibirôčka len teraz pri slabom svetle petrolejovej lampičky dobre poznávala.

»Pekné dievčatko,« povedal starší, mocný, územčistý, ale nepekný, asi sedemadvadsaťročný šuhaj.

»Taká hodne nažobre. Ľudia sa veľmi radi zmilujú nad takým chutným dievčatkom,« dodal jeho brat, práve taký červenovlasý, pehavý a nepekný, ako prvý, len asi o rok alebo o dva mladší.

»No pošleme ju, keď trošku u nás privyčne. Taký zárobok sa nám zide... Nebudeme predsa žráčku zadarmo chlebom živiť,« dodal stavec. Potom vyšli všetci traja, v smiechu a vrave, z podzemnej chajdy, poriadne buchli za sebou dverami a zamkli na dva záskoky.

Sibirôčka ostala sama samučičká v cudzom prostredí, ktoré ju desilo. Ale pomaly nebolo v jej dušičke ani strachu ani hrôzy. Jej úbohé srdiečko umieralo žiaľom. Len teraz celkom pochopila, len teraz bola už celkom presvedčená, že deduško umrel, že ho už pochovali a že už nikdy, nikdy neuvidí dobrého starčeka.

---

* sči = ruská polievka.

Slzy jej vyhĺkly z očí, klesla na lavicu a horko sa rozplakala.

HLAS Z PODZEMIA. TAJOMSTVO SA VYSVETLUJE.

Sibirôčka dlho plakala. Potom pomaly prestávaly tiecť slzy. Jej žiaľ bol priveľký, nedal sa slzami vyplakať. Dievčatko si ešte dosť zavčasu pripomenulo, že jej deduško neraz kázal, aby ho po smrti neoplakávala, že by ho veľmi bolelo, keby sa musel dívať na Sibirôčkin žiaľ s neba, kam Pán Boh vzal teraz už pokojnú starcovu dušu.

»Radšej sa pomodlím za milého deduška... Pomodlím sa k Bohu, aby mi dožičil čo najskôr sa s ním sísť!« rozhodla sa Sibirôčka. Zbadala v prednom kúte podzemnej chalupy malý svätý obrázok a padla pred ním na kolená.

»Hospodine! Pánbožko môj! Dobrý, láskavý Pánbožko!« šepkala, »vezmi si aj mňa! Vezmi, ako deduška! Ne nechávaj ma tu so zlým starcom a jeho synmi! Dobrý, láskavý Pánbožko, prosím ťa, daj, aby som umrela a čím skôr uvidela deduška a Teba na nebesiach! Prosím ťa, Pánbožko, milý, drahý!«

Sibirôčka sa vrúčne modlila. Slzy sa jej lialy z očí, padaly na zem a vpíjaly sa do hlinastej dlážky.

Po modlitbe cítila Sibirôčka, že jej je už lepšie a voľnejšie. Nepochybovala, že Hospodin vypočuje jej prosbu a vezme si ju do neba ako deduška a to už skoro, skoro...

Odvážne vstala a dala sa do roboty. Roboty sa dievčatko nebálo, lebo bolo zvyknuté pracovať v deduškovej chalúpkke. Najsamprv treba zakúriť. Raždie ležalo v kúte tmavej komôrky, ktorú zbadala už včera večer. Smelo

vošla Sibirôčka do komôrky, otvorila dvere dokorán, ale stúpila prekvapená a naľakaná už na prahu.

Zpod dlážky, priamo zpod jeho nôh zaznelo tiché a bolestné stenanie. Zase sa ozvalo... druhý raz... tretí raz... Potom zase a zase...

Sibirôčka, bledá ako smrť, stála ako vbitá do zeme a bála sa i len pohnúť.

Zas začula stenanie, tento raz hlasnejšie. Teraz už Sibirôčka nepochybovala. Ktosi bol schovaný pod jej nohami, tam pod dlážkou. Odtiaľ vychádzal hlas. Bol to tichý, slabučký, žalostný hlas, ktorý priam úpenlivo prosil o zmilovanie. Sibirôčka sa celá triasla, vbehla chytro do izby, vzala plechový lampáš, ktorý tam horel a vrátila sa s ním do komôrky. Zdvihla lampáš vysoko nad hlavu a osvietila komôrku. Pri nohách uvidela akýsi štvorec z dosák, zakopaný do zeme. Sibirôčka sa sklonila nad týmto došteným štvorcom a zbadala k nemu pripevnený železný kruh. Chytila kruh slabými rúčkami a ťahala, ťahala, ako len vládala. Doštený štvorec odrazu povolil, otvoril sa dohora ako vrchnák skriňky a pod ním sa objavil tmavý otvor do zeme.

V tej chvíli ozvalo sa stenanie zreteľnejšie a skôr ako sa Sibirôčka spamätala, vynorila sa pred ňou odkiaľsi z dola bledá tvár a veľké vpadnuté oči hľadely na ňu s výrazom utrpenia.

Hneď poznala tvár a oči.

Pred ňou stál ten istý Ondrej, čo sa včera v noci tak láskavo o ňu staral a ktorého hľadala dnes ráno v lesnom brlohu, ale nikde nemohla nájsť.

»Ty si to, Ondřík? Čo sa s tebou stalo? Prečo nariekaš, Ondříček?« spytovala sa naľakaná a celá rozčúlená.

»Ach, zbili ma... zbili... zato, že som im nedovolil spáchať zločin,« povedal chlapec zastreným hlasom. »Ach, dievčatko, keby si len vedelo, ako ma zbili, ako ma mučili!... Keby si len vedelo!... Chceli odo mňa, aby som im pomáhal v škaredej práci, ale ja som nechcel, odvrával som im... odrádzal som ich... a zato ma zbili a hodili sem... do chladnej pivnice... Tu je tma ako v hrobe... potkani mi tu behajú po kolenách, už ich ani odohnať nevládzem. Celé telo mám boľavé a stŕpnuté. Ach, keby som sa len mohol vyslobodiť odtiaľto, z tohto lesného brloha! Navždy ujsť, alebo umrieť!« a Ondrej zastenal hlasom, plným bolesti.

»Vyjdi odtiaľ, vyjdi už predsa,« vyzývala ho Sibirôčka s chvatom, »posvietim ti na dlážku... Ach, ty úbohý, úbohý!«

»Ak vyjdem odtiaľto, zmlátia ma na smrť. Ale takýchto múk už neznesiem. Mám celé telo plné rán, plné opuchlín... Ústa mám vyschnuté, nevládzem sa ani pohnúť,« vravel nešťastník celkom zmučeným hlasom.

»Nevrátia sa tak chytro,« rýchlo odpovedala Sibirôčka. »Počkaj, donesiem ti trochu vody... občerstvíš sa a budeš vládaf vyjsť z tejto strašnej diery!«

Potom sa chytro vrátila do izby, nabrala do krčiazka vody zo suda, ktorý stál v kúte a podala krčiaztek chlapcovi. Chlapec ho dychtivo vzal a vypil vodu na dúštek.

Voda Ondreja trošku vzkriesila. Napäl všetky sily a vstal, pričom bledá tvár čiahala práve po dlážku izby. Potom sa zachytil o okraj diery, zdvihol sa na rukách a o chvíľočku už sedel v izbe na dlážke pri Sibirôčke.

»Či ty vôbec vieš, kam si sa dostala?« začal bez všetkého vysvetľovania a objasňovania.

»Neviem,« odpovedala tíško Sibirôčka a pozrela na chlapca zvedavým, pýtavým pohľadom.

»Ani ja som to nevedel, keď som sem prišiel. Vlastne do dnešnej noci som to nevedel. Nič mi nepovedali. Nikdy mi nepovedali, kto sú, odkiaľ prišli a prečo sa skrývajú v tajge. Stretli ma asi pred dvoma rokmi na okraji lesa a ponúkli mi, že môžem u nich bývať. Práve vtedy mi umrel otec, bol som už úplnou sirotou. Otec býval veslárom, prevážal ľudí cez veľkú rieku... Začal som študovať. Ale keď otec umrel, musel som opustiť školu a hľadať si prácu. Núkali mi prácu — a ja som musel zpočiatku zobrať pre nich v kostoloch a v blízkych mestečkách a dedinkách, variť im a riadiť chalupu. Túto prácu som ešte rád robil. Ale dnes v noci som sa vlastne dozvedel, kto sú a čo robia: kázali mi, aby som im pomáhal pri takej strašnej robote, že sa môžem skoro zbláznit, keď si na to len pomyslím...« zakončil Ondřík chvejúcim sa hlasom.

»Čo ti kázali a kto vlastne sú?« šepkala Sibirôčka celá nastrašená a vytreštila už i tak velikánske oči.

»Kázali mi,« pokračoval Ondrej celkom ticho a jeho nežná tvárička veľmi zbledla, »kázali mi, aby som šiel tejto noci s nimi pracovať...«

»Kam pracovať?« spýtala sa Sibirôčka tiež takým tichým hláskom.

Ondrej sa striasol na celom tele, ešte väčšmi zbledol a povedal ticho, že ho ledva počula:

»Ako vidíš, sme tu ďaleko, veľmi ďaleko od železnice. Ak sa chce niekto z neďalekého dvora obchodníkov drevom, Gandurovcov, dostať bližšou cestou na stanicu, musí ísť pustou tajgou. A dnes sa „naši“ dozvedeli, že tejto noci sa vráti tajgou do svojho sídla kupec Gandurov, tak si umienili, že sa s ním porátajú.«

»Ako porátajú?« nechápala Sibirôčka slová nového priateľa.

»Rozhodli sa, že kupca zabijú.«

»Zabijú?« ...

»Áno, veď títo ľudia sú vlastne lesní tuláci, zločinci a zbojníci, ktorí ušli z väzenia ... Iste už zabili a okradli nejedného človeka. Zavreli ich, odsúdili a poslali na Sibir pracovať do baní. Ale oni ušli do tajgy a usadili sa tu ... Iste po nich stále pátrajú a nemôžu ich nájsť. Je to otec s dvoma synmi. Starý sa volá Ivan Palec, jeho staršieho syna prezývajú Zubom a mladšieho Kostičkom ... Vidíš, k akým zločincom nás osud hodil,« zakončil Ondrej chvejúcim sa hlasom.

»Ale prečo si neušiel od nich?« spýtalo sa dievčatko, celé rozčúlené a trasúce sa od toho, čo počulo.

»Len dnes v noci som sa presvedčil, akí sú to ľudia,« pokračoval Ondrej. »Doteraz som si myslel, že sú to len poľovníci a vtáčnici a býval som u nich len preto, že som sa nemal kam uchýliť. Ale dnes v noci, keď našli teba na moje miesto a keď odteraz ty budeš na nich pracovať, ako som dosiaľ pracoval ja v dome a pri kuchyni, nechceli už nič predo mnou tajiť a rozhodli sa, že ma prinútiť zúčastniť sa ich hrozného zamestnania — okrádať a vraždiť ľudí. A hneď mi aj rozkázali, aby som sa vkradol do lesného dvora kupca Gandurova a aby som sa dozvedel, či pôjde sám z mesta domov, či vezie so sebou mnoho peňazí a ktorou cestou pôjde tajgou. Ale aby som im nemohol ujsť, pôjde vraj so mnou Kostička a nespustí ma ani na chvíľku s očú ... Potom sme sa mali vrátiť sem k brlohu a v noci ... v noci ...«

Tu prestal Ondrej hovoriť. Nedokončil vetu. V tvári sa mu teraz zračila hrôza prežitých múk. Sibirôčka sa triasla od hlavy po päty ako nejaká trávička.

»Musíme zachrániť nešťastného kupca!« šepkala a chytila nového priateľa za ruku.

»Áno, musíme ho zachrániť! Už som aj vymyslel, ako to spravíme,« prisvedčil Ondrej rozhodným hlasom a dodal po chvíľke:

»Ty to vykonáš!«

»Ja?« spýtala sa s údivom Sibirôčka.

»Áno, ty!... Hneď teraz sa poponáhľaj do dediny, vyhľadaj tam policajného úradníka, všetko mu rozpovieš a on pošle do lesa svojich ľudí skôr, ako zbojníci prepadnú kupca Gandurova. Aj ja by som mohol bežať do dediny, ale to by im mohlo byť podozrivé. Lepšie bude, keď ty ujdeš odtiaľto. Vybijeme oblok v chalupe a ty sa vyškríbeš von... A ja sa zasa skryjem v pivnici, ako by sa nič nebolo stalo, aby im ani na um neprišlo, že som ťa ja poslal. Musíš sem dovieŕť úradníka s jeho ľuďmi, lebo tento brloh je tak dobre schovaný v tajge, že by ho sami ťažko našli. Vezmeš si na cestu za vrecko starých šušiek a budeš ich cestou pchať do snehu. Podľa nich potom nájdete cestu nazpät, ak sa nestrhne v noci fujavica a ak bude mesiac svietiť tak jasno ako včera. Ale určite bude mesačno, lebo nám Pán Boh pomôže, keď chceme zachrániť človeka,« vravel Ondrej s dôverou v hlase.

»Áno, Boh nám pomôže,« povedala Sibirôčka, »voľaj ako šípim, že sa to všetko dobre skončí.«

»Musíš sa poponáhľať, musíš celou cestou bežať... Aby si sa neoneskorila... Lebo by sa mohlo stať, že by kupca zavraždili skôr, ako by si sa sem vrátila s pomocou,« povedal chlapec tíško.

»Ach!« zvolala Sibirôčka, »už aj utekám a verím, že mi dobrý Pán Boh a modlitba nebohého deduška pomôže...«

Ondrej prikývol na znak súhlasu.

»Ty máš vrecúško so šuškami,« povedal jej a podal dievčatku tuho sviazaný batôžtek. »Nezabudni za každým desiatym krokom vopchať do snehu šušku. A teraz — raz, dva, tri! Hneď budem hotový s oblôčkom...«

Rozohnal sa, vyskočil na lavicu a celou silou buchol päsfou do oblôčka. Črepy sa rozletely na všetky strany so žalostným rinčaním. Z Ondrejovej poranenej ruky vystrekla krv, ale toho si vôbec nevšimal.

»Teraz sa zasa schovám pod dlážku a nevyjdem odtiaľ, kým sa nevrátia,« povedal smutným hlasom, »nech si myslia, že neviem o tvojom úteku. Možno, že potom zmenia svoje plány zo strachu, že by si ich mohla vyraziť. Teda s Bohom! Zdrávstvuj, Sibirôčka!«

A odhodlano skočil do jamy v dlážke.

Sibirôčka podišla k nemu a len s veľkým úsilím mohla pomôcť novému priateľovi. Keď nad ním zachlopila doštený štvorec s ťažkým kruhom, zavolala mu »Zdrávstvuj!«, vyskočila na lavicu a vydriapala sa oblokom von. Nešlo jej to ani tak ťažko, lebo dievčatko bolo maličké, ľahko sa teda jeho drobná postavička pretiahla cez rozbitý oblôčik. A od vonku bol oblok skoro pri zemi, takže sa Sibirôčka ocitla na slobode skôr, ako si myslela.

Prežehnala sa niekoľko ráz úprimne, s očami obrátenými k nebesiam a rozbehla sa, ako najchytřejšie mohla, po úzkom, sotva viditeľnom chodníčku. Nezabudla na Ondrejov rozkaz, pchala po každých desiatich krokoch po šuške do kyprého snehu popri chodníčku a neprestávala pritom bežať.

Pomaly svitalo, nad tajgou nastával deň. Chlpaté zvieratká vybiehaly z dier a hľadely zvedavo na dievčatko.

Sibirôčka bežala vždy chytrejšie a chytrejšie a celá sa triasla strachom pri myšlienke, že by sa hádam mohla oneskoriť do budúcej noci. Ale vždy väčšmi a väčšmi pocítovala ustatosť a rozčúlenie. Začaly sa jej podlamovať nôžky, srdiečko jej strašne klovalo, Sibirôčka doslovne padala únavou.

»Čo sa stane, ak nedôjdem dosť zavčasu? ... Zavraždia nešťastného kupca!« preblesla jej hlavou myšlienka, plná hrôzy a Sibirôčka nedbala, že ju nohy strašne bolia, že jej trpnu a bežala s veľkou odhodlanosťou ďalej, čo jej len sily stačily.

Napokon sa zakmitlo svetielko pomedzi stromy. Chvalabohu, koniec lesa ... Už skoro dôjde na kraj ... a odtiaľ je už do dediny, čo by kameňom dohodil.

»Len ďalej! Len ďalej! Vydrž ešte trošičku, Sibirôčka, a dôjdeš ...!« povzbudzovalo sa dievčatko a teraz už nedbalo, že si driape šaty a kožúštek o vyčnievajúce konáre stromov, ktoré jej bolestne rozdiery líčka, a bežala ozlomkrky na kraj lesa.

SIBIRÔČKA VYKONÁVA ŤAŽKÝ ROZKAZ.

Policajný úradník, Štefan Artemiovič Almazín, šiel si práve ľahnúť po čaji, keď mu oznámili, že akési dievčatko chce sa s ním shovárať vo veľmi vážnej veci.

»Čože chce ešte teraz to dievča?« zamrmlal nespokojným hlasom a rozkázal, aby nevítaného hosťa uviedli do izby.

»Ach, to si ty, Sibirôčka?« povedal, lebo hneď poznal vnučku starého vtáčnika. »Čo robí deduško? Už je nie

chorý? Prečo si prišla sem sama?» Policajný úradník sa prihovoral dievčatku veľmi láskavo, lebo ju mal rád pre jej prívetivosť a milý zjav. Často ju stretával so starčekom a vždy bol veľmi priateľský k Michaličovi a k jeho vnučke.

Teraz sa veľmi začudoval, keď uvidel dievčatko. Lebo ľudia privykli vídavať starého vtáčnika vždy spolu s vnučkou.

Žiaľom utrápené srdce Sibirôčkino bolestne ranila rozpomienka na deduška. Rozplakala sa nahlas.

»Prečo plačeš, dievčatko? Vrav rozumne . . . Čo sa stalo deduškovi?« spýtal sa Štefan Artemiovič. Ale Sibirôčka plakala tak usedavo, že nemohla hneď odpovedať. Srdiečko jej pukalo žiaľom. Len teraz, vo svojej dedinke, pocítila celú farchu bolesti. Nemala už deduška a nikdy, nikdy ho už neuvidí!

Ale odrazu ako blesk kmitla sa jej hlavou myšlienka na kupca, ktorého musí zachrániť za každú cenu. Dusiac sa slzami začalo rozčúlené dievčatko rozprávať všetko, čo sa stalo s ňou a s deduškom za posledných dvanásť hodín. Ako sa vydali za zverinou, ako chceli sbierať raždie, ako starček spadol, ako ju zajali lesní tuláci a ako sa dozvedela o strašnom zločine, na ktorý sa chystali.

Policajný úradník pozorne počúval a na tvári sa mu objavoval vždy nespokojnejší a starostlivejší výraz. Keď potom Sibirôčka všetko vyrozprávala a zatíchla, len vo svojej bolesti tíško fíkala, pohladkal ju Štefan Artemiovič po hlavičke a povedal prívetivo:

»Si dobré dievčatko, Sibirôčka. Zachránila si život kupcovi Gandurovi. Ale nielen jemu. Tí zločinci, ktorým sa podarilo ujsť z väzenia, by boli narobili ľuďom ešte mnoho trápenia, boli by ich ešte mnoho povraždili. Už dávno ich hľadáme, ale ani sme netušili, že sa usadili v najbliž-

šej tajge ... Dostaneš za to odmenu, Sibirôčka. Aj veliteľstvo, aj kupec Gandurov ťa odmení, lebo si mu zachránila život. Teraz si trochu oddýchni, aby si nás potom mohla doviesť do tajgy ... Občerstvi sa trošku. Žena ti dá niečo zjesť. Prišla si práve dobre, lebo kupec Gandurov prišiel ku mne, chcel, aby si kone trošku oddýchly, kým sa zasa vydajú na cestu.«

Pri týchto slovách pohladkal plavú hlavičku Sibirôčkinu, lebo sa mu páčila jej odvážnosť.

Ale dievčatko nechcelo jesť. Vedelo, že nesmú stratiť ani chvíľočky. Hoci teraz už kupcovi Gandurovi nehrozilo nebezpečenstvo smrti, predsa si už zbojníci mohli domyslieť, že sa čosi stalo a mohli strašne zbiť, alebo aj usmrtiť Ondreja, lebo pomohol vyhľadanej obeti, aby sa im vyklzla z rúk.

Preto Sibirôčka nemohla ani jesť, ani spať, len náhlila Almazínovi, aby sa ponáhľal s ľuďmi do tajgy. Aj policajný úradník uznával, že treba čím skôr chytiť zbojníkov.

O chvíľku zavolali Sibirôčku do izby, kde sedel kupec Gandurov, ktorý sa už bol dozvedel o hroziacom nebezpečenstve.

»Si dobré, smelé dievčatko,« povedal kupec a objal Sibirôčku priateľsky, keď prišla k nemu, »zachránila si moju rodinu od veľkého zármutku, dušička, za to sa postarám o teba a dám ti toľko peňazí, že budeš môcť celý život prežiť v blahobyte. Si predsa sirota, však?«

»Áno, som sirota,« odpovedala Sibirôčka a zas jej vyhĺkly slzy, keď sa rozpomenula, že ostala na svete sama samučičká.

»Nesmúť, Sibirôčka,« povedal Gandurov, »vezmem ťa k nám a postarám sa o teba, ako o vlastnú dcéru.«

»A o Ondreja tiež? Vezmite s nami aj Ondreja! Veď Ondrej mi poradil, ako vás mám zachrániť. Bez neho by ste boli iste zahynuli...« prosila Sibirôčka a vyrozprávala kupcovi všetko o Ondrejovi.

»Dobre, vezmem aj Ondreja!« súhlasil kupec, »aj o neho sa postarám, tiež sa bude mať dobre. Ale teraz už musíme ísť a chytiť zlodejov,« povedal a vstal so spokojným úsmevom, v ktorom nebolo ani trošku znepokojenia.

Naozaj sa už museli poponáhľať. Trvalo asi hodinu, kým policajný úradník svolal pomocníkov a rozdelil ich na dva oddiely. Niekoľko dobre ozbrojených ľudí posadil do kupcovej trojky a kázal im, aby šli tíško lesnou cestou. Potom vzal so sebou asi desať ľudí a vydal sa so Sibirôčkou a s kupcom pešo na cestu k lesnému brlohu uprostred tajgy. Dievčatko šlo prvé a ukazovalo cestu malému oddielu. Mesiac vyšiel z mrakov a čo aj slabo, predsa len osvetľoval chodníček. Šušky, čo Sibirôčka rozhodila po snehu, dobre im ukazovali cestu. Obďaleč šla trojka s ozbrojenými ľuďmi. Pútnici počuli zvonenie zvoncov a fŕkanie koní.

Skupinka vchodila vždy hlbšie a hlbšie do tajgy. Napokon kdesi ďaleko zažiaril malý svetelný bod.

»To je lesný brloh!« šepkala Sibirôčka a srdiečko jej začalo tuho biť.

Malý oddiel zastal. Strážnik rozkázal ľuďom, aby sa pomaličky blížili k brlohu tulákov, schovávajúc sa za stromy. Práve vtedy sa mesiac skryl za oblaky a v tajge sa sotmelo ako v hrobe. Sibirôčkino srdiečko chvíľami prudko bilo, chvíľami zamieralo v hrudi... Bála sa teraz zasa, aby omylom nechytily so zlodejmi aj Ondreja a aby chlapcovi neublížili. Chcela sa priblížiť k lesnému brlohu a vyhľadať tam chlapca. Zato aj nepozorovano zmizla od Gan-

durova, ktorého sa bola celý čas držala. Vtom ju náhle ktosi prudko schytil za plece.

»To som ja, Ondrej,« začula blízko ucha rozčúlený šepot. »Vykonal si všetko, ako som ti povedal?« dozvedal sa takým istým nepokojným šeptom.

»Všetko!«

»Strážnik s ľuďmi z dediny je tu?«

»Áno!«

Len čo Sibirôčka dopovedala, prerušil mŕtve ticho taj-gy ohlušujúci výstrel. Za ním druhý... tretí... Ktosi vběhol do húšfavy a s fažkým chrapotom klesol na zem. Hneď nato ozval sa v tichu mohutný hlas strážnika: »Deti, zadržte zlodejov! Zadržte ich!«

Lesnú húšfavu odrazu osvietilo svetlo lampášov, ktoré boly doteraz skryté pod krátkymi kožúškami.

Teraz už Sibirôčka videla celkom zreteľne, ako asi desať ľudí obkolesilo Ivana Palca a jeho synov. Títo sa bránili ako len mohli, nožmi a sekerami proti dobre ozbrojeným ľuďom. Nastal strašný zápas. Napokon sa starý tulák a jeho mladší syn už nevládali brániť. Zápasil a bránil sa už len Zub. Zrazu obratne odskočil, vykĺzol sa ako mačka zpomedzi prenasledovateľov a vběhol do húšfavy.

»Nepusťte ho, nepusťte!« kričal strážnik chriplavým hlasom, ale tulák bol už ďaleko. Utekal s veľkým nožom v ruke, klial a nadával a bežal práve k Ondrejovi a Sibirôčke, ktorí sa medzitým boli skryli za peň ohromného duba.

»Zbadá nás! Čo si len počneme?« šepkalo dievčatko celé bez seba a túlilo sa k novému priateľovi, ako by u neho hľadalo ochranu. Ale Ondrej nerozmýšľal.

Tulák bežal rovno k nim a zatarasil im takto cestu k malému oddielu. Už zbadal deti, ukryté za stromom.

Zastal na chvíľku. Potom mu preletel po zlostnej tvári ukrutný, zlý úsmev. Hneď pochopil, kto ho v dedine udal, kto oznámil jeho otca a brata, kto ich vyzradil a kto sem dovedol oddiel puškami ozbrojených ľudí.

»Nuž teda ty tak!« skríkol strašne, až sa to ozývalo v tajge a chcel sa vrhnúť na Ondreja.

Ale Ondrej ako by už bol očakával tento úder. Chytil Sibirôčku za ruku a vo tme podarilo sa mu dostať sa s ňou niekoľkými krokmi za skupinu ohromných cédrov, kam nepreniklo svetlo lampášov. Tam si chytrô kľakol.

»Sadni si mi na chrbát!« vyzval Sibirôčka, ktorá ho hneď poslúchla.

Potom zasa vyskočil a s dievčatom na chrbte utekal do húšfavy tajgy.

Ale tulák Zub ich neprestal prenasledovať. Počuli v tme jeho ťažký dych a lámanie suchých konárikov pod jeho nohami. Hneď bol defom za päťami... Len nočná tma ich teraz oddeľovala. Ondrejovi srdiečko trepotalo v hrudi ako postrelený vták... Keby teraz spadol, Zubov ostrý nôž ukončil by ich nevinné životy, jeho aj Sibirôčkin. Chlapec to vedel, preto zrýchľoval krok, hoci ho ustáté nohy strašne bolely a chrbát veľmi páľil pod ťarchou neobvyklého bremena. Ešte aj konáre stromov ho šľahaly do tváre. Vydával posledné sily. A hrozný Zub bol malým utečencom neustále za päťami. Aj Sibirôčka, skrútená do kľbka na priateľovom chrbte, to cítila. Prenasledovala ju jediná myšlienka:

»Nech Ondrej sám ujde a zachráni sa, nech ju hodí do snehu... S ňou by sa aj tak nezachránil... Nevyvládze utekať s takým ťažkým bremenom na chrbte!« Pritisla pery na chlapcovo ucho a šepkala mu nesúvislo:

»Shoď ma, Ondrej, shoď ma . . . Utekaj sám . . . Možno, že si ma ani nevšímne . . . Zachráň sa, môj milý! . . . Opust ma . . . Zavadziam ti len . . .«

»Čuš!« chriplavo a namáhavo odpovedal chlapec. »Alebo sa obidvaja zachránime, alebo umrieme!« Napäl posledné sily a rozbehol sa do hory ako šialený. Ale hneď nato zvalil sa so slabým zastenaním aj so Sibirôčkou do snehového záveja.

BEZ CESTY A BEZ VÝCHODISKA.

Čosi chladného dotklo sa Sibirôčkinej tváre a skoro zároveň začula celkom blízko kohosi ťažko dýchať.

Mesiac sa skryl za oblaky, v hustej tme nič nevidela. Tu Sibirôčka natiahla ruku a len len, že neskríkla nahlas: dotkla sa prstami nehybnej Ondrejovej tváre, po ktorej tieklo čosi teplého, lepkavého. Natiahla druhú ruku a dotkla sa čohosi tvrdého ako skala. Teraz dievčatko všetko pochopilo. V zúfalom behu búšil sa Ondrej do stromu, rastúceho na chodníčku, udrel sa do hlavy a spadol, zaliaty krvou do záveja, zatiaľ čo prenasledujúci ich Zub bežal ďalej.

Zo strachu prestalo Sibirôčke tlčť srdiečko. Čo, ak je Ondrej mŕtvy? Čo bude, ak už nikdy nevstane zo záveja ako deduško a ona ostane sama samučičká v tejto strašnej tajge, kde sa potulujú medvede a vlci a kde sa skryl ešte strašnejší nepriateľ, rozzúrený tulák, hotový porátať sa s nimi svojím veľkým nožom? Ale všetky tieto Sibirôčkine obavy, celú hrôzu samoty zatlačil smútok za Ondrejom, ktorého si úprimne obľúbila.

Nešťastie sblízuje ľudí ľahšie a tuhšie. Sibirôčke bolo, ako keby bola chlapca poznala už veľmi dávno . . . Chy-

tila ho za ruku. Ležala jej nehybne v malej dlani. Chlapec bol v bezvedomí. Hádám sa ťažko poranil o kmeň stromu.

Sibirôčka sa rozepamätala, ako ju liečil deduško, keď sa niekde poranila. Brával sneh a trel ním boľavé miesto. To isté robilo teraz dievčatko priateľovi. Nabralo do oboch rúk snehu a horlivo ho prikladalo Ondrejovi na hlavu. Krv mu pomaličky prestávala tiecť z čela a chlapec prichádzal k vedomiu. Z úst sa mu vydral vzdych, potom druhý, tretí...

»Kde som? Čo sa so mnou stalo?« spýtal sa slabým hlasom, keď sa trošku spamätal.

»Ondrej, milý Ondrej, ty žiješ? Žiješ! Chvalabohu!« zašepkala radostne Sibirôčka. Bozkávala a objímala chlapca, ktorý ešte vždy ležal bezvládne na snehu.

»Žijem, len hlava ma veľmi bolí... Ale iste budem môcť ísť ďalej,« povedal, usilujúc sa hovoriť veselo. »A kde je Zub? Či nás hádam prestal prenasledovať?«

»Veru nie. Prebehol popri nás a teraz je pred nami. Musíme sa chytró vrátiť k lesnému brlohu, kde, možno, ostali ľudia, lebo sa Zub vráti sem a nájde nás,« vysvetľovalo dievčatko s rozčúlením v hlase. »Ale ty nemôžeš chodiť,« dodalo, hľadiac starostlivo priateľovi do tváre, ktorá sa pred ňou v tme belela.

»Ach, skúsím to!« ozvala sa z tmy odpoveď a Ondrej chcel zo všetkých síl vstať.

»Podaj mi ručičku. Chytíme sa za ruky a tak pôjdeme, lebo by sme sa stratili... Vidíš, aká je tu tma,« povedal a vstával namáhavo.

Sibirôčka mu mlčky podala ruku a hmatom našla jeho prsty. Pritúlili sa jeden k druhému a vracali sa, ako sa im zdalo, tým smerom, kde nechali strážnika s ľuďmi.

V SNEHOVEJ JASKYNKE.

»Už naozaj nevládzem ísť ďalej. Strašne ma bolí hlava... Ale ani tu nemôžeme ostať. A nemôžeme ani o pomoc volať, lebo by nás počul Zub, príbehol by a porátal by sa s nami prv, ako by sem došli ľudia,« vrazil Ondrej celý zúfalý. Zatíchol na chvíľku a potom dodal omnoho pokojnejšie:

»Počuj, čo mi prišlo na um: vyhrabeme si do snehu jamu, takú akúsi diery, schováme sa do nej, do rána si pekne oddýchneme a ráno, za vidna uvidíme, kde sme a kadiaľ máme ísť do dediny,« zakončil už celkom veselo. A ešte kým mohla Sibirôčka schváliť jeho plán, pustil sa potme do práce. Nemal lopaty, musel teda vyhrabávať sneh rukami. Sibirôčka pomáhala priateľovi ako mohla a vládala. Za chvíľku deti vyhrabaly v sypkom snehu hlbokú diery, v ktorej sa mohli skryť a prenocovať. Hneď tak aj urobily. Ustaté prežitým otrasom, stúlily sa deti spolu a zaspaly tvrdým spánkom v postieľke, ktorú si spravily.

Prešla noc, rozbrieždilo sa. Stará tajga sa prebudila a ožila. Veveričky šibalsky poskakovali po konároch obrovských dubov. Akési chlpaté zvieratko vystrčilo z diery stromu končistý rypáčik. Kdesi v diaľke zaznel ťahavý krik lesného vtáka.

Tento krik zobudil Ondreja. Vyšiel zo snehovej jaskynky a poobzeral sa zvedavo dookola. Na tvári sa mu zračil strach a nepokoj. Dobre poznal okolie lesného brloha a dobre poznal tajgu v susedstve domčeka lesných tulákov na dobrých desať vierst zôkol do vôle. Ale tu nebol ešte ani raz.

Miesto mu bolo celkom neznáme a zdalo sa mu pusté. Okolité stromy boli tak husto rozrastené, že bola v tajge

skoro taká tma ako v hrobe. Tu a tam mali spletené a srastené konáre, tvoriace nepreniknuteľnú stenu, len pri koreňoch ostávaly otvory, ktorými sa dalo prejsť so zohnutým telom. Chlapecova duša sa nevoľky naplnila zmätkom. Čo si počne v tejto nepreniknuteľnej húšťave, bez prístiešia a potravy, s dievčatom, ktoré mu osud sveril?

Ondrej sa vrátil k jaskyni, ktorú si boli urobili a pozrel do nej. V nej spala Sibirôčka pokojným spánkom, s ručičkou, podloženou pod hlavou. Plavé vlásoky vykukovali zpod šatky a rámovaly jej bielu tváričku, jemnú ako z porcelánu.

»Úbohé dievčatko!« zašepkal Ondrej, »čo ťa ešte očakáva? Smrť hladom v puste tajge. Úbohé dievčatko! Ako ťa putujem!« S týmito slovami zohol sa k spiacemu dievčatku a vrúcne ho bozkal. Sibirôčka sa zobudila, otvorila veľké tmavobelasé oči a nevedela, čo sa s ňou robí.

Chvíľku nič nechápala. Potom sa poobzerala a veľmi sa zľakla, keď zbadala neznáme okolie.

»Zablúdili sme, však?« spýtala sa naľakaná.

Ondrej chcel malej priateľke odpovedať, ale práve vtedy ozvaly sa čiesi ťažké kroky a Ondrej ostal ako prikovaný na mieste. Kroky sa blížily, stávaly sa zreteľnejšie...

»To je Zub!« zašepkala smutne Sibirôčka, umierajúc od strachu!

»Áno,« povedal chlapec ticho, pritúlil si dievčatko na hrud' a zakryl ju svojím telom. Chcel ju do poslednej chvíle chrániť bezbrannými, ale mocnými rukami.

Obaja upreli nastrašené oči do húšťavy. Zvuk krokov sa blížil. K nemu sa pridalo praskanie lámaných konárikov a hrozný sykot.

»To je Zub!... Teraz už sa nezmiluje nad nami a usmrtí nás!« šepkalo dievčatko a na bledej tváričke zračila sa mu nevýslovná hrôza.

Ondrej nepovedal ani slova. Len veľmi ťažko dýchal. Čierne oči sa mu leskly. Bol presvedčený, že sa im už nepodarí ujsť Zubovej pomste, ale mal ešte želanie, chcel za každú cenu zachrániť dievčatko, ktoré sa mu tak dôverivo sverilo do ochrany.

Myslel si: »Zub ma prepichne nožom, ja spadnem ho-reznačky do jaskynky, prikryjem svojím telom Sibirôčku tak, že ju nezbadá. Za celý svet ju nesmie zbadat! Tak ju zachránim.«

Medzitým sa kroky celkom priblížily. Ktosi si namáhavo razil cestu húšľavou a lámal pri tom zúrivo hrčavé konáre. Odrazu sa konáre s hrozným praskotom rozletely a z húšľavy vybehol ohromný brnavý medveď a zastal na dva kroky od detí, ktoré onemely strachom.

PREKVAPENIE ZA PREKVAPENÍM.

»Ach!« zastenala Sibirôčka a zakryla si tvár rukami.

Medveď zbadal deti, obrátil hlavu k nim a postavil sa odrazu na zadné nohy. Z jeho mohutného tela vydral sa ohlušujúci rev. Až teraz zbadaly deti hlbokú ranu v medveďovom boku a krvavý pruh na snehu v jeho stopách.

Zviera malo oči podliate krvou a široko roztvorenú papuľu. Zúrilo a besnelo pravdepodobne z poranenia, ktoré hrozná obluda kdesi utrhla a so strašným revom chcelo sa vrhnúť na neočakávaného a bezmocného nepriateľa. Ondrej si hneď uvedomil, že sa pred poranenou lesnou potvorou nezachránia.

Ak sa im zdala strašnou smrť pod nožom lesného túlaka, ešte strašnejšou by bola bývala v pazúroch hrozného medveďa.

Ondrej pozrel na Sibirôčku. Bola bledšia ako sneh, priťúlila sa k nemu a triasla sa ako vtáčatko. Keby bol chlapec mal akúkoľvek zbraň, bol by sa bez rozmýšľania vrhol na štvornohého nepriateľa. Ale beda! Ondrej nemal zbrane — nebolo teda záchrany! Objal dievčatko tuho, oprel si jeho hlávku o hrud', aby aspoň nevidelo strašné zviera.

Ranený medveď s hrozným revom a s krvou podliatymi očami postúpil o krok bližšie. Dych a chrapot, ktorý sa mu vydieral z hrdla, ovieval už hlavy detí... Ohromné laby s ostrými pazúrami vykukovali zpopod chlpacej kožušiny a nafahovali sa už k nim. S besným revom prikrčila sa obluda na zem a...

Čosi zasvišťalo v povetrí a dopadlo na hlavu zvieraťa. Besný, ohlušujúci rev ozval sa tajgou a medveď, celý krvou zaliaty, vyvalil sa s hrmotom horeznačky na sneh. Červené škvrny sfarbily sneh okolo neho... Miesto strašnej potvory zjavilo sa teraz čudujúcim sa deťom čosi zvláštneho, neobyčajného, čo ešte nikdy v krátkom živote nevidel ani Ondrej ani jeho spoločnica.

POL ČLOVEKA, POL ZVIERAŤA S DOBRÝM SRDCOM.

K prekvapeným deťom, k vchodu do jaskynky prišla akási neveľká bytosť s okrúhrou tvárou, od hlavy po päty zašitá v zvieracej kožušine. Tento čudný tvor mal oblečený kožušinový kabátik, ktorý presne priliehal na prsiach a chrbte a dlhé ako píšťalky úzke nohavice z tej istej ko-

žušiny. Obuté mal polovysoké topánky z kože akéhosi žltého zvieraťa, na hlave mal kožušinovú čiapku, stiahnutú až na oči, ktoré žiarili pod ňou, lesklé, malé, šikmé, ale vôbec nie zlé. Jeho plošký, rozpláštený nos a červené, lesknúce sa líca — všetko sa na tej tvári čudovalo, vyjadrovalo zvedavosť.

Čudný tvor hľadel upreno na deti a deti zasa na neho. Potom sa človeku, ktorý sa v kožušinách ponášal na zviera, zúžily očká a tvár sa mu rozťahla do úsmevu. Čudný tvor zamľaskal jazykom a povedal lámanou ruštinou:

»Zdrávstujte tvoje!« a zamával kožušinovou čiapkou vopred, nazad, vpravo a vľavo.

»Zdrávstvujte!« povedal dosiaľ ešte vždy celkom ohromený Ondrej a hneď sa aj spýtal: »Vy ste zabili medveďa?«

»Moje zabil,« a človečik zasa pokýval hlavou a zamľurkal očami, »moje zabil. Nymza zabil. Veľký Šajtan*) pomohol Nymzovi. Lesný pán**) prišiel na čum?***) k Nymzovi, barana odniesol, ryby odniesol a ušiel do hory. Nymza za ním... V tajge dohonil, šíp pustil... Nedoletel šíp... Druhý pustil... nedoletel... sekerou chlapika fal... napoly usmrtil... Teraz mŕtvy lesný pán!«

»Áno, mŕtvy je,« prisvedčil Ondrej.

»Dobre mŕtvy! Nevstane. Moje zanesie kože do mesta Rusom. Mäso moje vyúdi na šole*) a tvoje pohostí. Poď k Nymzovi na čum, tvoje bude hosťom u Nymza.«

A čudný tvor potľapkal Ondreja po pleci, aby ho povzbudil.

---

*) Šajtan = boh sibírskych Ostiakov.

**) Lesný pán = medveď.

***) Čum = chalúpka sibírskych Ostiakov.

*) Sol = kozub.

»Ďakujem za pozvanie. I ja i dievčatko sme veľmi ustatí a hladní... Dáš nám najesť v tvojom čume?... Veď hádam nebývaš veľmi ďaleko?« spýtal sa Ondrej čudného človeka.

»Moje býva blízko, veľmi blízko, v tajge býva. Moje — Ostiak. Nymza Ostiak v lete loví ryby, v zime zabíja zvieratá. Moje dávno býva v tajge. Sama žije... Kože nosí na predaj do ruskej mesto... Nymza Ostiak, ale Rusov miluje, hoci sa modlí k veľkému Šajtanovi a k lesným duchom. Rusom je Nymza prvý priateľ. Hľa, Nymza zabil lesného pána, Nymza si vezme laby, ti dá srdce, pečienka a hlava, všetko to najchutnejšie dá Nymza priateľovi.«

»Ďakujem ti! Zaveď nás domov, holúbok! Dievčatko je ustaté a hladné a ja tiež,« zaprosil Ondrej.

»To sestra?« dotkol sa Ostiak dôverne Sibirôčky prstami.

»Nie. Sirota. Cudzia. Pomôž nám! Pomôžem ti s medveďom.«

»Ďakuje, súhlasí. Tu vezmi nôž! Ale nepoškodíš kožu! Dívaj sa, ako bude moja pracovať.« S týmito slovami Ostiak vytiahol z kožušínovej topánky ostrý nôž. Z topánky trčaly ešte drevené šípky s ostrými medenými koncami, podobné malým kindžalom. Kuša sa kolísala na poľovníkovom chrbte. Pušky nemal, len za opaskom mal krivú sekerku. Medveď sa nehýbal, z lebky, rozpoltenej obratnou rukou, trčala ešte jedna ostrá sekerka. Nymza pristúpil k zabitému zvieraťu a vytiahol mu z hlavy sekerku. Z rany vystrekla čierna krv. Nymza si kľakol, sklonil sa k medveďovej hlave a dychtively pil teplú krv.

Sibirôčka hľadela na Nymzu so strachom a odporom. Ešte nikdy nevidela ostiackych poľovníkov, nepoznala ich zvyky a chůfky.

Nymza potom rozrezal na medveďovom bruchu teplú kožu a kázal Ondrejovi, aby nadrezal laby. Keď to Ondrej spravil, Nymza celkom ľahko stiahol kožu z teplého, vypitvaného zvieraťa. Potom mu ostrou sekerkou odľal hlavu a všetky štyri laby. Keď medveďa rozštvrtil, priložil prsty k ústam a zahvízdal prenikavo.

Zasa zapraskaly suché konáre a chrastina a nablízku sa ozval tento raz ľahký šuchot. Prešla chvíľka, druhá, tretia a z húšťavy vybehol veľký chlpatý pes. Vyzeral skoro ako medveď a bol zapriahnutý do nízkych, asi na dva lakte dlhých saní s vydutými bokmi.

Ostiaci mávajú obyčajne len malých, chudých psíkov, takzvaných lajkov. Ale pes nášho Ostiaka bol celkom neobyčajný. Bol to veľký, mocný poľovnícky pes, akých len zriedkakedy vidieť na ďalekom severe. Keď pes zbadal deti, naježil srsť, vyceril mocné zuby a krvou podliate oči pozorovaly ich podozrievavo. Ale Nymza sa mu po ostiacky prihovril a pes hneď stíchol. Len sa oblizoval a pokukoval na kusy mäsa, ležiaceho na snehu.

»Lun zvetril chutné mäso... Lun chce jesť,« povedal Nymza, svrašťiac plochú, rozľštenú tvár do úsmevu a poklepal psa po naježenej srsti. Pes mu oblizoval ruku a prítufne pokrútil chvostom.

»Moje hneď naložiť korisť. Nech ju Lun vezie na cestu... Tvoje pomáhaj...« hovoril Nymza nesúvislo, obracajúc sa k Ondrejovi. Potom vzal najväčší kus mäsa a položil ho do sánok. Ondrej mu pomáhal. Keď už bola posledná noha mŕtveho a rozsekaného zvieraťa na sánkach, odpäl si Nymza kožený opasok a priviazal ním

mäso na sánky. Potom zamľaskal jazykom, akosi nezvyčajne zahvízdal a Lun sa pohl, vydal sa na cestu do tajgy a ľahal sánky.

»Pekný, však? Pekný pes má Nymza!« zamľaskal zase Ostiak jazykom. »Teraz ide moje domov a tvoje tiež a on tiež!« a zasa potľapkal dôverne najprv Sibirôčku, potom Ondreja.

Ondrej priateľsky prikývol. Tešili sa už so Sibirôčkou na akýkoľvek oddych a pokoj. Chytil dievčatko za ruku a vykročil s ňou veselo k príbytku pohostinného poľovníka.

V NYMZOVOM ČUME. HOSTINA.

»Moje čum blízko,« vravel chvíľami Ostiak, ktorý kráčal prvý. »Hneď tam budeme.«

A naozaj. O chvíľu stromy redly a očiam detí sa zjavila neveľká čistinka, svažujúca sa k horskému jazierku, ktoré bolo teraz pokryté hrubou vrstvou ľadu a zaviate snehom. Na brehu jazierka stála kuželovitá ostiacka chalúpka, dolu široká, hore úzka, zakončená tyčou. Bola upletená z prútov, na ktorých byly natiahnuté zvieracie kože. Z neveľkého otvoru v streche sa dymilo. Ostiak odhrnul dopoly spustenú kožu neznámeho zvieraťa a deti vstúpily do otvoru v čume. Uprostred čumu bol šol, v ktorom sa kadilo z uhlia a slabo dohorieval modravý plamienok. Hlinená dlážka čumu bola pokrytá košmami, totiž kusmi plsti, jelenice a kusmi koží divých kôz. Košmy slúžily za posteľ i za sedadlo. Na stene čumu visely prosté hlinené nádoby a poľovnícke potreby: krivé nože, sekerky a ešte čosi, čo sa ponášalo trochu na kopiju a trochu na harpúnu. V kúte ležala rybárska sieť a na nízkom pod-

stavci, podobnom poličke, stála čiási z kameňa vytesaná príšerná hlava s veľkými ústami a odstávajúcimi ušami.

Ondrej hneď uhádol, že je to modla, Nymzov domáci bôžik, ku ktorému sa modlí ako mnohí pohanskí Ostiaci.

»Sadni si, budeš Nymzovým hosťom,« povedal Ostiak priateľsky a posadil obidve deti na mäkké košmy. Potom na chvíľku odbehol z čumu, vypriahol Luna a sprevádzaný psom, vrátil sa do chalúčky, vlečúc na chrbte veľký kus medvedieho mäsa.

Sibirôčka nevoľky ustúpila, keď videla ako sa k nej blíži veľký pes.

»Tvoja sa neboj... Len sa neboj,« pokýval Ostiak hlavou a usmial sa. »Lun ti neublíži, Lun je rozumný, nežerie ľudí.«

A naozaj, Lun oňuchal nohy neznámych hostí a celkom pokojne si sadol k dievčatku. Nespustil s pána verných očí a pomaly krútil chvostom. Nymza medzitým podkúril v kozube, hodil do neho suchej trávy a raždia a keď sa v čume rozblčal veselý ohniček, napichol na železný ražeň kus medvedieho mäsa a pripevnil ho nad oheň.

O chvíľu sa celým čumom rozšírila príjemná vôňa pečienky. Vyhladnuté deti netrpezlivo čakaly na chutný kúsok medvedieho mäsa.

Aj Lun bol akýsi netrpezlivý. Rozumný pes bol presvedčený, že ho pán nezabudne pohostiť.

Konečne bola pečienka hotová. Nymza ju rozkrájal a posolil. Ale prv ako sa začali hostiť, vybehol Nymza zasa z čumu a vrátil sa tento raz vážny a dôstojný. Niesol v ruke medvediu hlavu. Postavil ju v izbe na poličku vedľa svojho bôžika, prisadol si k zemi a šepkal čosi po

ostiacky. Tak presedel asi minútku a potom sa vrátil ku kozubu.

»Teraz moje vie, že sa lesný pán nehnevá na Nymzu... Povedal som mu, že len hlad a núdza prinútila poľovníka Nymzu, aby medveďa zabil! Veľký duch ma ochráni,« vysvetľoval deťom so spokojným úsmevom. Potom im rozdelil horúce kúsky medvedej pečienky. Lunovi hodil vnútornosti zabitej koristi a pes sa do nich hltavo pustil.

Ondrej sa rozpomenul, ako mu rozprával nebohý otec, ktorý dobre poznal zvyky cudzincov, že medveď, čiže „lesný pán“, ako ho volajú Ostiaci, je u nich posvätným zvieraťom a keď ho i smú zabiť, môžu to urobiť len po vykonaní určitých obradov.

Ale veru Ondrej dlho nepremýšľal. Veď deti boli také vyhladované, že ani nepomyslely na inšie ako na jedlo. Kúsky polosurovej medvedej pečienky, opečenej ohňom a sadzami, zdaly sa im takým neobyčajne chutným jedlom, akého ani Ondrej, ani Sibirôčka predtým ešte nejedli.

Lun tiež vari s nimi celkom súhlasil a jedol svoj podiel práve s takou chuťou pri nich. Ale zrazu prestal jesť, zastrihal ušima, hrubo zavrčal a vstal. Srsť sa mu najezila a oči nabežly krvou.

»Ktosi sa blíži k čumu, Lun vetrí,« vysvetľoval Nymza šepkom a vstal z košmy, na ktorej sedel s veľkým kusom medvedieho mäsa v rukách.

Deti prestaly jesť a pozrely so strachom na seba. Prvý vyskočil Ondrej. Za ním Sibirôčka.

»Čo, ak nás Zub našiel? Musíme ujsť...« šepkal chlapec. Chytil malú priateľku za ruku a bežal s ňou k prahu ostiackej chalúčky. Ale v tej chvíli deti odskočily so zúfalým výkrikom späť. Na prahu Nymzovho čumu stál Zub.

NYMZA ZRADCA A NYMZA PRIATEL.

»Ach, mám vás, vy potvory! Pozrimeže len, kde sa holúbkovia schovali,« zahromžil strašným hlasom lesný tulák.

Mal strašné, krvou podliate oči, strapaté, červené vlasy a bledú, zo zlosti celkom zelenú tvár.

Sibirôčka stisla chvejúcimi sa prstami Ondrejovi ruku a zdúpnela, hľadiac očami, plnými hrôzy do strašnej tváre nepriateľa. Keď Lun uvidel nevitaneho hosťa, naježil sa ešte väčšmi. Prehol chrbát a prikrčil sa k zemi, hrozive vrčal a hľadel na prichádzieho, hotový skočiť na neho pri prvom pánovom rozkaze. Ale Nymza okríkol Luna a šiel Zubovi v ústrety.

»Čo si tvoje želá?« spýtal sa ho, hľadiac zvedavo na neho.

»Tu týchto chcem, tieto deti, chcem ich potrestať,« kričal Zub surovo a vyhrážal sa deťom päťami.

»Ona je mojím hosťom a ona tiež,« povedal Ostiak dôstojne a ukázal prstom na Ondreja a na Sibirôčku. »A tvoja bude tiež hosťom, sadni si na košmu a jedz!« zakončil na podiv priateľsky a poklepal tulákovi po pleci. Potom odrezal ešte kúsok mäsa a podal ho Zubovi. Zub dychtively vzal mäso, dal sa do jedenia a zabudol na celý svet. Niekoľko minút bolo v čume počuť len hlasné mŕskanie horlivo hryzúcich čefustí. Zdalo sa, že je Zub veľmi hladný a že zabudol na chvíľku aj na nepriateľstvo k deťom, aj na zamýšľanú pomstu. Ale tak sa len zdalo. Lebo len čo prehltol posledný kúsok, zareval z celej sily a za-blýskal zúrivo očima.

»Ach, ty ostiacka potvora! Myslíš, že ma udobriš kúskom mäsa, že už potom dám deťom pokoj? Nie, braček,

mýliš sa! Ja sa už vyrovnám s deťmi po svojom... Pustí ich so mnou odtiaľto, lebo...» a chytro vytiahol z holičky veľký krivý nôž, ktorý deti už poznaly, zodvihol ho nad hlavu a vyhrážal sa.

Nymza hľadel celkom chladnokrvne najprv na strašnú zbraň, potom na deti a pýtal sa Zuba, usmievajúc sa trošku šikmými očami:

»Nestraš Nymzu, ruský braček... Moje sa nebojí... odvážil sa na lesného pána, tvoja nôž sa tiež nebojí. Radšej rozumne povedz, prečo sa deťom vyhrážaš nožom?«

»Preto, lebo sú na vine, že mi zavreli otca a brata, skoro ich zabili a zavreli do väzenia... Aj mňa by boli zavreli, ale ja som sa im vytrhol a ušiel som. S otcom a bratom sme tieto siroty prichýlili, chlebom sme ich nakrmili, mali sme ich ako svoje, a oni nevďačníci zradili nás, poctivých ľudí... Zabiť ich, to je málo za to všetko, počuješ?« priduseno, chripľavo a zlostne draly sa slová z tulákových úst.

»Cigániš, Zub, cigániš!« zvolal Ondrej skoro bez seba a predstúpil zrazu pred Zuba. Oči mu horely, líca pálily. Triasol sa z hnevu, zlosti a nechuti. »Cigániš!« zvolal ešte raz, »nie sme zradcovia, ale tvoj otec a vy, bratia, ste chceli zavraždiť človeka a my...«

Ondrej nedokončil. Ako rozzúrený tiger vrhol sa Zub na neho, zvalil ho na zem a priľahol ho telom. Ešte chvíľku a celkom ho rozdrví.

Sibirôčka sa vrhla s plačom k tulákovi a pekne ho prosila, aby sa zmiloval nad jej malý priateľom.

Ale Zub ani nevedel, čo robí v zlosti a hneve. Báľ sa pred Nymzom usmrtiť chlapca, ale zasa nestrpel smelý útok dieťaťa.

»Počkaj, priateľko, počkaj! Moja chce hovoriť,« povedal zrazu Ostiak a potľapkal ho po pleci. »Tvoja chce chlapca potrestať, nech teda potresce... ja tvoje pomôžem... Moje a tvoje chlapca sviaže a položí na sánky... A potom aj dievčatko... Lun zapriahne do sánok... Tvoje sadne k nim a pôjde do ruskej mesto. Tam ruská náčelník súdiť a potresce, kto je vinný... Dobre moje vraví?« spýtal sa napokon.

»Dobre vraví!« zasmial sa Zub, vstal s dlážky a pustil Ondreja.

Ondrej vstal so zachmúreno sklopenými očami. Pochoopil, že mocný, dospelý tulák, ľahko premôže ani nie štrnásročného chlapca. A ktomu ešte Nymza núka pomoc nepriateľovi... Zradca Nymza!

Nymza už nosil povrazy a tuho nimi putnal Ondrejovi ruky a nohy.

»Tvoje sa nehnevaj, priateľko,« hovoril dobrácky Ostiak, »tvoje treba sviazať, lebo tvoje ujde... A ona tiež treba sviazať,« ukázal na Sibirôčku, »a oba položím na sánky... A Luna zapriahnuť... Ona,« ukázal prstom na Zuba, »ona vás zavezie do ruskej mesto... tam bude súdiť ruský náčelník...«

Chytil sputnaného Ondreja cez poly a vyniesol ho z čumu. Položil ho na sánky, ktoré stály pod strieškou, spravenou z čečiny a konárov.

Ondrej ležal na sánkach bezmocný, rozčúlený a nešťastný a nemohol pohnúť ani rukou, ani nohou.

»Koniec všetkému,« pomyslel si chlapec a stípal strachom, »tomu zlosynovi Zubovi sa podarilo presvedčiť Ostiaka, že sme spáchali zlý skutok, že sme vinní a že nás treba súdiť. Nymza nás zradil tulákovi. A Zub, ten nás iste nezavezie do dediny, zavezie nás do tajgy a tam nás

bez ľútosti zareže veľkým nožom. Nymza to ani netuší, veď ani nevie, kto je Zub. Čo si len počaf?»

Takéto myšlienky vírily chlapcovou hlavou ako víchor a trhaly mu srdce.

Medzitým sa Nymza vrátil do čumu a mrmlal si čosi po ostiacky. Hneď nato ho Ondrej videl vychodiť z čumu so Sibirôčkou v náručí. Aj dievčatko malo sputnané ruky a nohy. Na bledej tvári zračila sa mu smrteľná hrôza.

»Nymza ... Počuj ... Nymza ... Oklamal fa ... on je zlý, nie my ... je to zlodej a vrah, ktorý ušiel z väzenia ... Osloboď nás ... Pre Pána Boha, Nymza!« šepkal Ondrej a vkladal do hlasu najvrúcnejšiu prosbu.

Ale Nymza ho nepočúval. Mlčky položil dievčatko do sánok vedľa neho. Potom zahvízdal na Luna, ktorý ako blesk pribehol z čumu. Taktiež mlčky zapriahol Ostiak veľkého psa do sánok a ani sa neobzrel na deti. Zdalo sa, že sa hanbí stretnúť sa s pohľadom obetí. Chytrý dokončil prácu a odbehol do čumu.

Hneď sa ozval jeho hlas, prihovárajúci sa Zubovi:

»Tvoje si môže pokojne oddýchnuť ... Tvoje spi spokojne ... Lun pozná cestu ... Lun je rozumná, veľmi rozumná pes ...«

»Dobre, zdriemnem si trošku, som ustatý!« odpovedal hrubý hlas Zubov a v zápätí ozvalo sa sladké zívnutie. Po dobrom obede v teplom čume, bol tulák veľmi ospalý. Premáhaly ho driemoty. O chvíľku hlasy v čume zatíchly a ozývalo sa odtiaľ len chrápanie. Ondrej to využil a pošepkal priateľke do ucha, lebo ju chcel potešiť:

»Neboj sa, Sibirôčka! Neopováži sa nám ublížiť!« ale v duchu si myslel s bolesťou: »Ani nás nezavezie ďaleko. Skôr nás zabije hneď tu, blízko čumu ... Ako oklamal hlúpučkého Nymzu! ... Čo sa dá robiť? ... Raz musíme

umrieť... Len Sibirôčku futujem. Je ešte taká malá, veď skoro ešte ani nežila. Úbohé dieťa!»

Namáhavo obrátil hlavu k dievčatku, chcel jej dodať trošku odvahy, ale videl, že leží celkom nehybne. Sibirôčka si vari ani neuvedomovala hroziace nebezpečenstvo, lebo zaspala na sánkach, hoci sa na nich neležalo veľmi pohodlne, lebo hádam zamdlela, strápená prežitými dojmami.

Krátky zimný deň sa chýlil k západu. Boly hádam ešte len tri alebo štyri hodiny, ale v tajge nastával súmrak. Zadul ostrý vietor.

Stromy v tajge zašumely. Zapriahnutý Lun postojáčky driemal. Aj Ondrej zavrel oči a chcel zabudnúť na všetko.

V súmraku včasného večera stál pred ním Nymza.

V rukách sa mu čosi lesklo. Ondrej sa upreno zahľad na lesklý predmet a videl, že je to nôž, ten istý nôž, ktorým Ostiak pred Ondrejovými očami tak obratne sfahoval kožu s medveďa.

Strašná myšlienka blyšla Ondrejovi hlavou. »Prišiel nás Nymza zavraždiť, aby sa zavďačil Zubovi?»

Chladný pot vystúpil chlapcovi na čelo a srdce mu prestalo biť.

Ostiak sa sklonil nad ním a zodvihol ruku.

Ondrej nevoľky zavrel oči a šepkal modlitbu. Čosi chladného sa dotklo jeho ruky... a keď zasa otvoril oči — držal už Nymza povrazy, ktorými mali predtým Ondrej a Sibirôčka sputnané nohy a ruky.

Nymza sa sklonil k chlapcovmu uchu, usmieval sa celou ploškou, ako mesiac širokou tvárou a hovoril chytro:

»Nymza je tvoja priateľ... Nymza je tvoja kamarát... Nymza vie, že tam,« ukázal k čumu — »spí zlodej. Zlodej chce zabiť tvoje i dievča, ale moje zachránila. Moje

si povedala: treba vaše sviazaf a položiť do sánok, treba, aby zlodej videl, že mu pomáhajú a pokojne zaspal... A teraz, počuj, chyť opraty... Tvoje pôjde preč. Lun pozná cestu do ruskej dediny. Tam chodí mašina. Mašina pôjde na Tobolsk. Z Tobolska ide ďalej do ruskej zeme. No, zdrávstvuj, tvoje! Dievčatko tiež zdrávstvuj!... Šťastná cesta!... V dedine pošli Luna zpät... On už pozná cestu. Moje povie zlodejovi — oba ušli a Luna ukradli. To je dobré, s Bohom!« A celý natešený pohladkal dobrý Ostiak po hlávke aj Sibirôčku, ktorá nechápavo, ako zo sna, otvárala očka. Potom popozeral Lunove opraty a pošepkal mu čosi dlhého po ostiacky do chlpatého ucha.

Lun ako by porozumel, čo mu pán šepkal, odrazu vybehol ako besný a cválal o nič horšie ako kôň, vlečúc za sebou sánky s obidvoma defmi. Ondrej sa obzrel. Chcel sa šľachetnému Nymzovi poďakovať, chcel mu vypovedať všetko, čo cítil k svojmu ochrancovi, ale už nevidel ani čumu ani Nymzu. Len pustá tajga hučala za nimi.

FUJAVICA. NOVÉ NEBEZPEČENSTVO.

»Aký bol dobrý! Aký šľachetný! Nebál sa nám sveriť celý majetok: Luna a sánky,« povedal Ondrej Sibirôčke, keď jej všetko o Nymzovi vyrozprával. Potom zosmutnel pri rozpomienke, ako šľachetného Ostiaka upodozrieval zo spojenectva s tulákom Zubom a ako sa naľakal jeho noža, keď im Ostiak prišiel prerezať putá a vrátiť slobodu...

Zatiaľ Lun neprestajne bežal, hoci noc pokročila a v tajge nastala úplná tma. S opatrnosťou poľovníckych psov vyhľadával cestu, vyhýbal sa stromom, ktoré po každom kroku vyrastaly zo zeme ako obrovské čierne strašidlá.

Zasa sa rozfúkal vietor, zapraskaly vrcholce storočných dubov a staré spráchnivelé konáre sa sypaly dolu. Strhla sa prudká fujavica, rozvírila tajgu, strhávala snehové chumáče a naháňala ich po hore.

»To je nešťastie,« povedal Ondrej, »teraz sa dostaneme do dediny veľmi ťažko. Začala naozajstná fujavica, ako nás to len úbohý Lun dovezie.«

»Veru,« súhlasila Sibirôčka, »cítiš, ako sa v hore schladilo?«

Naozaj, začalo byť tak zima, že to aj deti, zvyknuté na chladné severské podnebie, ťažko mohli vydržať. Mráz priťahoval každú hodinu. Vietor sa zosilňoval každú minútu. Fujavica vírila chytřejšie a prudšie. Jej zlostné hvízdanie a divé chichotanie naplňaly tajgu strašnými, príšernými zvukmi.

»Len keby sme chytro došli k nejakému domčeku... Lun, milý Lun, vysloboď nás z nešťastia, môj drahý!« kričal Ondrej na psa, ani nemyslel na to, že tým naľaká malú spoločnicu.

Ale nedalo sa už nič zatajiť. Sibirôčka práve tak dobre chápala hroziace nebezpečenstvo. Zamrznúť v hore, alebo dať sa zaviať fujavicou... Ach, aké nové, strašné utrpenie im poslal osud.

»Ach, keby sme len došli do dediny!« povedala spínajúca rúčky, stuhnuté mrazom a prosebne dvíhala oči k nebesiam. »Len keby sme sa už dostali z tejto strašnej tajgy a došli k železnici... Nikdy sa sem už nevrátíme... Ujdeme do Petrohradu, Ondrejko, k tete Aničke, ako mi kázal deduško... poprosíme dobrých ľudí, aby nám dali na cestu a ujdeme,« vravela sotva hýbajúc jazykom.

»Nie, nie, nemusíme prosiť... Mám dosť peňazí na cestu,« práve tak ťažko odpovedal Ondrej. »Keď nebohý

otec umieral, nechal mi niečo peňazí. Mám ich vždy pri sebe... zašité v podšívke kabáta. Báľ som sa, aby mi ich Palec so synmi nevzali. Stačia nám na cestu... Len, aby sme došli do dediny. Odtiaľ je už blízko k vlaku. Potom do Tobolska a odtiaľ do Petrohradu k tvojej tete. Áno, áno...«

»Pôjdeš so mnou?« ozval sa blízko Ondrejovho ucha nesmelý, zachripnutý a trasúci sa hlások. »Pôjdeš tiež k tete Aničke?«

Ondrej tuho objal dievčatko.

»Nikdy sa s tebou nerozlúčim! Budeš mi sestričkou. Odteraz ti budem ochrancom a priateľom. Veď sme obidvaja siroty, obidvaja opustení... A Hospodin nás spolu sviedol,« povedal chlapček rozhodným hlasom a priateľsky sa zahľadel svojej spoločnici do tváre, celkom belasej zo zimy.

Medzitým Lun nebadane spomaľoval krok. Fujavica hrozne trápila úbohé zvieratko, celé kusy snehu mu zalapovaly oči a vietor mu podlamoval nohy a prekážal v behu. Z pysku mu padaly chumáče peny. Ledva vlietol nohy. Stále spomaľoval krok. Potom celkom zastal, chcel sa obzrieť na deti a ľahavo zavyl. Ondrej sa striasol, ako by sa zobudil z ťažkého sna.

»Viem, čo spravím,« povedal drkotajúc zubmi, ale ešte dosť veselým hlasom. »Vypriahnem Luna a pustím ho do dediny, dovedie k nám ľudí... Nájdu nás prv, ako zamrzneme. Však, Sibirôčka?«

»Urob, ako myslíš! Si veľký a rozumný!« odpovedalo dievčatko a ospalo sklonilo ťažkú hlávku na Ondrejovo plece.

Chlapec, namáhavo pohyboval zdrevenelými nohami, vydriapal sa zo sánok a trasúcimi sa, ako ľad chladnými

a skrivenými prstami začal rozväzovať povrazové opraty Lunove. Potom priateľsky objal múdreho psa jednou rukou, druhou si namáhavo odopäl opasok a prehodil ho ako obojok zvieratu cez hlavu. Zdalo sa, že múdry pes porozumel, čo od neho žiada. Zaskučal priateľsky, oblizol Ondrejovi ruku, lebo vytušil v ňom dočasného pána, zaskríl v tme očima a s hlasným brechotom zmizol medzi stromami tajgy.

Ondrej sa pomaly vrátil k sánkam. Zimou drvené telo ho bolelo. Oči sa mu zavieraly, hlava sa mu krútila a myšlienky v nej sa plietly. Pozrel na Sibirôčku, ležiacu nehybne v sánkach. V nočnej tme sa nezreteľne belela jej tvárička. Dotkol sa jej ruky. Bola studená a nehybná.

»Zamrzla!« zaznelo mu žalostne z hrude! »Zamrzla! Musím ju trieť snehom... musím ju zohriať za každú cenu!« nesúvisle šepkal stuhnutým jazykom a naklonil sa nad ňu... Ale vtom mu zahučalo v hlave, ovládla ho hrozná ospalosť a chlapec bezvládne spadol do snehu vedľa malej priateľky.

Fujavica ďalej fičala, zúrila a pišťala nad hlavami dvoch mrznúcich detí...

Diel II.

»Petrohrad! Už sme tu!«

»Už sme v Petrohrade, strýčko?«

»Ty by si ešte chcel cestovať ďalej, chlapček?« zasmial sa dobrácky vysoký, plecitý sprievodca vlaku a potľapkal Ondreja po pleci,

»Či ti bola cesta z Tobolska prikrátka, chlapče?« dodal s priateľským úsmevom.

Veru iste sa cesta z Tobolska do Petrohradu ustatým a utrmácaným deťom nezдалa krátka. Dobrák — sprievodca vlaku to vravel len zo žartu. Ale ani Ondrej, ani Sibirôčka, ktorí sedeli schúlení v kúte vozňa, nemohli odpovedať žartom na žart. Cudzie, neznáme mesto, ktorého obrovské domy, kostoly, vysoké továrenské komíny mihaly sa v diaľke pred nimi, bolo deťom také neznáme, také cudzie, veď vyrástly v tichu hustej tajgy a maličkých sedliackych chalúp. A ktomu ešte šly nielen do cudzieho mesta, ale aj k cudzej rodine, k akejsi tete Aničke, ktorú Sibirôčka poznala len z rozprávania nebohého deda a z ich častých listov, a ktorú Ondrej vôbec nepoznal.

Prešly asi dva mesiace od tých čias, ako rozumný Lun našiel dopoly zamrznuté deti a doviedol so sebou zástup ľudí z dediny. Nymza veľmi často chodieval do dediny predávať ryby a zverinu, preto tam dobre poznali poľovníkovho psa. Keď uvideli Luna s opaskom na krku, dedinčania si mysleli, že Nymza niekde zablúdil, že sa mu prihodilo v tajge nešťastie, vydali sa teda do hory s lampášmi na pomoc. Vďaka dobre vyvinutému Lunovmu čuchu podarilo sa im dosť chytró nájsť deti. Hneď ich začali trieť snehom, potom ich pozakrúcali do ovčích kožuchov a so slabými príznakmi života dotiahol ich Lun do dediny.

Tam ich uložili na pec v teplej chalupe a dali sa im napiť po dúšku tuhej sibírskej vodky s čajom. Keď deti prišli k sebe, nakrmili ich a zasa im dali horúceho čaju . . . Medzitým si oddýchol aj Lun, nasýtil sa poriadne ovsenou polievkou a vydal sa na cestu k svojmu pánovi do tajgy, lebo na šťastie medzitým utíchla fujavica a zimnú noc vystriedal ranný úsvit. Pes výborne poznal cestu z dediny do tajgy.

Deti ostaly za čas u pohostinských sedliakov a oddýchly si. Keď sa celkom zotavily a zmocnely, vydaly sa na cestu do ďalekého a cudzieho hlavného mesta.

*

S ťažkým supením a odfukovaním došiel vlak na nástupište.

»Sme na mieste . . . Ďalej už nejdeme. A dost!« zažartoval zasa sprievodca vlaku, hľadiac na prekvapené tváriky detí.

Keď deti videly, aký shon nastal vo vozni, učupily sa zarazené do kútika a odtiaľ pozorovaly ruch. Akási starénka vedľa nich chytro sbierala batôžky a vrecká. Obďaleč plakalo akési dieťa, nastrašené týmto zmätkom. Traja robotníci tisli sa k východu a razili si lakťami cestu pomedzi cestujúcich.

»Poďme aj my,« povedal Ondrej, chytil Sibirôčku za ruku a tisol sa s ňou k východu.

Zastali na peróne. Tam bol ešte väčší smätok ako vo vozni. Nosiči, cestujúci — všetko sa ponáhľalo kamsi vopred. Zástup sa srazil v úzkom priechode. So socaním a hlasnou vravou vyhrnuli sa všetci ľudia pred stanicu. Ondrej so Sibirôčkou šli za ostatnými.

Odrazu zjavilo sa ich očiam nezvyčajné divadlo. Videli dlhú, širokú ulicu, ohromné, vysoké domy, obchody so zrkadlovým sklom, tramvaje, skvostné koče a stále to isté, ponáhľajúce sa obecnstvo.

»Hej, pozor! Čo tu stojíte s otvorenými ústami!« ozvalo sa im za chrbtom osté okriknutie a len čo odskočili nabok, preletel okolo nich prekrásny koč a postriekal ich blatom od hlavy až po päty. A skoro súčasne, ako by vyrástol zo zeme, objavil sa pred nimi policajt.

»Čo lezieš pod kone? Si slepý? Ešte, aby človek aj na vás dával pozor. Mám inú robotu... Daj si pozor, aby som ťa nezaviedol na políciu!« osopil sa policajt na Ondreja.

Ondrej hľadel na policajta neprítomne a stále tuho držal Sibirôčku za ruku, ako by sa bál, že mu ju dakto vezme.

Policajt pozrel ešte na deti a odišiel potom na svoje miesto.

»Poďme, lebo sa naozaj nahnevá!« šepkal Ondrej Sibirôčke. »Povedz mi ešte raz, kde býva teta Anička?«

»Karská ulica, číslo dve, dvere piate,« opakovala Sibirôčka tetinu adresu, ktorú ju ešte dávno deduško naučil nazpamäť.

»To je dobre. Spýtame sa, kde je Karská ulica!« zvolal Ondrej odrazu rozveseleným hlasom, išiel k policajtovi a spýtal sa: »Neviete, strýčko, prosím vás, kde je Karská ulica?«

»Tu niet takej ulice!« odsekol policajt. »Karská ulica je na opačnom konci mesta, vo Vyborskej štvrti, ďaleko odtiaľto. Musíte ťa ísť vozom alebo električkou.«

Ondrej vzdychol. Nemali už peňazí na električku. Posledné peniaze vydal dnes za jedlo. Kúpil Sibirôčke vo

vlaku vajce, pirôžky a chlieb. Mal už len dve kopejky — nič viac. Cestou zo Sibíri do Petrohradu minul všetky peniaze, ktoré nasporil jeho chudobný otec a ktoré mu dal krátko pred smrťou.

Ale Ondrej nezúfal.

»Len nám, strýčko, ukážte cestu, my už ta nejako dôjdeme!« obrátil sa zasa k policajtovi a kývol smelo hlavou. Bol by už teraz išiel hoci i na kraj sveta. Policajt im podrobne vysvetlil, kadiaľ majú ísť do Vyborgskej štvrte a deti sa s chuťou a veselo vydali na cestu.

VEĽKÉ SKLAMANIE.

Ulica za ulicou, ulička za uličkou. Ach, koľko je tých ulíc a uličiek! Ani porátať sa nedajú. Všade ohromné domy a nádherné obchody s tovarom, vábivo rozloženým vo výkladoch. Deti sa nemohly na to všetko dosť vynadávať. Niečo takého dosiaľ v živote nevidely. Nevdojak zastávaly pred každým výkladom a dlho sa kochaly nevidaným divadlom. Medzitým sa rýchlo chýlilo k večeru. V uliciach sa stmievalo. Zažiarily elektrické lampy a mesto sa odrazu oblieklo do slávnostného rúcha.

Zrazu sa pred nimi zjavilo krásne nábrežie a petrohradská rieka — krásavica Neva, práve sa vynorujúca zpod zimnej ľadovej prikrývky.

Sibirôčka bola ustatá. Začínaly ju bolieť drobné nôžky, lebo odvykly pohybu dlhotrvajúcou cestou zo Sibíri. Keď prechodili cez veľký most ponad rieku, celkom jej vypovedaly službu.

Ondrej to spozoroval, bez slova vzal dievčatko na ruky a niesol ho.

»Pamätáš sa, ako vtedy v tajge,« pripomenul jej šep-
tom a usmial sa.

Sibirôčka sa len mlčky k nemu pritúlila.

Ondrej kráčal odvážne na mladých, mocných nohách. Prešiel most a zastal na druhom brehu Nevy. Usilovne sa cestou spytoval, kadiaľ sa ide do Karskej ulice. Na druhom brehu nebolo už takých ohromných domov a nádherných výkladov. Ak tu a tam boli dva-tri, striedaly sa s nízkymi, drevenými jednoposchodovými domami. Pomaličky prestávaly i tieto drevené domce. Konečne sa dostal Ondrej so Sibirôčkou do úzkej, nekonečne dlhej ulice. Čím dlhšie ňou kráčali, tým bola prázdnejšia a opustenejšia. Potom sa skrútila do akejsi priečnej uličky, zakončenej plotom. V tomto odľahlom kúte boli už len dva-tri nachýlené domce. Ondrej zdvihol hlavu a prečítal nápis na rohu jedného z nich:

»Karská ulica.«

»Tu, tu teda býva teta Anička!« ožila odrazu Sibirôčka. Rozveselila sa a ľahko sa skĺzla s priateľových rúk.

»Číslo 2.,« čítal Ondrej, »práve tento dom . . . Poďme!«

Chytró zamierili k bráničke nachýleného dreveného domčeka.

Prešli bráničkou, špinavým dvorom, vstúpili do akejsi chodby a zastali v úplnej tme. Stáli tu bezradne, keď zrazu úzky pruh svetla preľal tmu. Blízko nich sa otvorily dvere a na prahu sa zjavil strapatý človek s obuvníckym kopytom v rukách.

»Čo tu chcete? Čo sa kradnete do cudzích bytov? Zob-
rete? Žobrákom nemáme čo dať!« rozkričal sa ostrým, hrubým hlasom.

»Nie sme žobráci,« vysvetľoval chytro Ondrej zlostnému človeku, »hľadáme tetu Aničku, Annu Štefanovnu. Býva tu?«

»Anna Štefanovna Víchrová? Ak ju hľadáte, býva u mňa v podnájme,« povedal neznámy väčším hlasom. »Podte teda... Ste jej príbuzní?«

»Ona je jej príbuzná...« ukázal Ondrej na Sibirôčku, »je vnučkou jej otca, ale ja som cudzí... Ukážte nám, strýčko, kde nájdeme tetu...«

Zlostný človek s kopytom kráčal pred nimi a mrmlal si čosi do fúzov. Deti šly za ním. Prešly cez akýsi prah, potom ich ovial zápach potuchliny a kyslej kapusty. Nehľadiac na husté oblaky dymu a smradu, rozoznaly deti, že sú v špinavej kuchyni. Pri sporáku pracovala akási žena. Dve detičky ju držaly za sukňu. Na polienkach v kúte sedeli dvaja chlapci a trápili sa s dratvami.

»Anna Štefanovna, máš tu hostí!« zvolal pán bytu hrubým hlasom, otvoril dokorán malé dvierka, obtiahnuté roztrhaným voskovým plátnom a strčil do nich deti. Ondrej so Sibirôčkou sa našli vo vidnej izbičke, ktorej väčšiu časť zaujímal postel s pikétovou prikrývkou a množstvom perín. V kúte pri stene bola pohovka, obtiahnutá voskovým plátnom. Pred pohovkou bol stôl, prikrytý obrusom a niekoľko stoličiek. V kúte bola veľká truhla, skriňa a v druhom kúte kiot*) s obrazmi. To bolo celé zariadenie izbičky.

Uprostred izby stála žena v tmavých domácich šatách. Mala hladko pričesané vlasy a rozbehané oči, ktoré žiarili chorobným, horúčkovitým plameňom. Keď žena uvidela deti na prahu, nevoľky ustúpila do pozadia izbičky, rozháňala sa rukami a očervenela ako rak.

*) Kiot = sklená skrinka so svätými obrázkami.

»Neprijímam žobrákev... nemám im čo dať!... Som tiež žobráčka... hladujem...« zvolala na deti a zamierila rozhodnými krokmi do kúta, kde stála truhla. Klesla na ňu a rukami zachytila sa o jej okraj.

»Nie sme žobráci... prišli sme na návštevu... totižto chceme u vás bývať...« povedala Sibirôčka celkom zarazená a predstúpila tento raz ona pred ňu. »Prišla som od deduška Michaliča zo Sibíri... Deduško umrel a pred smrťou mi kázal, aby som potom šla k tetuške Anne... Vy ste predsa teta Anička Víchrová? Teda k vám. Ja som Sibirôčka, Alexandra, o ktorej vám deduško často písal... Sibirôčka, deduškova vnučka... prišla som teda k vám... Prišli sme s Ondrejom... Zdrávstvujte, milá teta Anička!«

Pri týchto slovách podala Sibirôčka žene ruku.

Žena vypleštila oči, plné úžasu. Veľmi sa začervenala. Asi sa niečoho strašne zľakla. Úzke oči, ako dve štrbiny, ohnivejšie zablýskaly. Vpadnuté prsia oddychovaly ťažko a nahlas.

Potom soskočila ako bláznivá s truhly, na ktorej sedela, chytila dievčatko za plecía a triasla ním z celej sily.

»Von!« kričala zúrivo, ledva dýchajúc. »Von, dotieravá žobrota, cigánka, zlodejka! Sibirôčku nepoznám a nechcem poznať... nestarám sa o cudzie dotieravé dievčatisko! Už, aby som ňu nevidela!... Už sa practe odtiaľto, lebo...«

Odsotila na smrť nafakané dievčatko s takou silou, že by iste bolo narazilo hlavou do dverí, keby ho Ondrej nebol dosť zavčasu zachytil.

»Neopovažujte sa dotknúť Sibirôčky! Hanbite sa!« zvolal chlapec veľmi nahnevaný. »Skúste jej ublížiť, uvidíte s kým budete mať robotu!«

Jeho hlas znel rozvážne ako hlas dospelého chlapa a obočie sa mu zlostne stiahlo nad čiernymi, lesknúcimi sa očami. Hnev a nespokojnosť sa zračily na peknej, odvážnej tvári.

Keď žena videla tento vyhrážavý postoj mladučkého Sibirôckinho ochrancu, začala strašne zúriť. Vrhla sa na neho so zaťatými päťami, celá bledá zo zlosti a nenávisti.

»Von, hneď sa berte von, škaredí dotieravci, cigáni, žobráci!... Podívajme sa len, čo si nevymyslia! Že prišli zo Sibíri! Ja vám ukážem Sibír! Zavediem vás na políciu, darebáci!« pokračovala zúriivo v zúfalých výkrikoch. Nemohla si ovládať zlosť, hádzala rukami na všetky strany, chcela Ondreja udrieť, ale tu sa náhle otvorily dvere a do izby vbehol slabý, štíhly chlapček asi štrnásť-pätnásť-ročný, v širokom teplom kabáte. Až na golier kabáta mu visely vlnisté vlasy, ktoré mu pyšne padaly na plecيا zpod zamatového baretu neobyčajného tvaru. Keď chlapček obratným pohybom vyzliekol kabát a krátky kabátik, Ondrej a Sibirôčka odrazu vykriekli úžasom.

Chlapček mal oblečený čudný úbor z ružového pleteného hodvábu, ktorý tak tesne priliehal na telo, že chlapec vyzeral ako nahý. Od pása po kolienka ho zakrývaly krátke nohavičky zo zeleného hodvábu, posité lesklými ozdobami. Na nohách mal vysoké kožené topánky, ktoré ani trošku nepristaly k tomuto zvláštnemu, skvostnému kostýmu.

NIX ROZHODUJE.

»Tu som! Práve je koniec skúšky v divadle, tak som teda prišiel domov. Ani som sa nestačil preobliecť. Ty sa zasa hneváš, mamička? Prestaň sa hnevať, veď ti to ško-

dí...« povedal čudný chlapček. Potom pozrel nechápavo na neznáme deti, kývol nedbalo v tú stranu a spýtal sa matky:

»Odkiaľ prišli?«

Anna Štefanovna Víchrová priskočila k synovi.

»To sú malí cigáni, darebáci,« bľabotala rozčúleno. »Boh vie, kde počuli čosi o nebohom otcovi, ktorý zomrel na Sibíri, odrazu sa ti zjavili a chcú, aby som ich chovala... chcú nás doniesť o posledné omrvinky... tí... tí...«

Tu sa Víchrová tak strašne rozkašľala, že nemohla dohovoriť.

»Dost, mamička, prosím ňu! Nesmieš sa zbytočne rozčuľovať... počkaj, poshováram sa s deťmi... všetko zariadim, len sa už nehnevaj! Keď kričíš nemôžem sa nič dozvedieť!« vravel ružový chlapec matke nie veľmi zdvorilým hlasom a rozkladal rukami, lebo chcel aj tónom aj spôsobom reči napodobniť dospelých. Potom pristúpil k Sibirôčke a spýtal sa jej drsne:

»Kde si sa tu vzala?«

Sibirôčka chcela odpovedať, ale nemohla. Bola celkom v pomykove. Keď Ondrej spozoroval nerozhodnosť priateľky, odpovedal za ňu:

»Toto je Alexandra, čiže Sibirôčka. Zomrel jej deduško. Ostala jej len teta Anička, o ktorej jej nebohý deduško tak často rozprával... Podľa jeho želania prišla teda zo Sibíri k nej, hneď ako umrel. To je všetko...«

»Vieme, že starý otecko umrel na Sibíri, že zamrzol v tajge a že ani jeho mŕtvolu nenašli,« povedal chlapec sucho. »O tom nám už písali. Ale starý otec nemohol mať vnučku, pravda, mal akúsi chovanicu, ale tú poslal k nám

hneď, ako sa dozvedel, že ju jej rodičia hľadajú a my sme ju aj hneď zaviedli k otcovi, ktorý je veľkým pánom. Mal len ju. To je taká pravda, ako že sa volám Nix Víchrov a že ste sem prišli nadarmo. Myslím, že ste to už teraz aj vy pochopili. Čo teda ešte chcete?» zakončil svoju reč nepriateľsky, skoro vyzývavo.

»Máte pravdu... už nič nepotrebujeme,« odpovedal Ondrej, kým Sibirôčke vystrekly slzy z belasých očí.

»Už nič nepotrebujeme,« opakoval Ondrej teraz už posmešným a skoro veselým tónom, »a hneď odtiaľto odídeme. Sibirôčkin deduško iste netušil, že má v Petrohrade takú zlú dcéru a vnuka, lebo by iste svojej milej Sibirôčke nebol poradil, že má ísť k nim. Nuž, Pán Boh je milostivý, hádam sa len nestratíme. Však, Sibirôčka?«

Sibirôčka pozrela naňho nesmelo zasľzenými očkami.

»S Bohom! Po takomto privítaní naozaj nemôžeme ostať u vás,« povedal Ondrej s trpkým úsmevom. »Poďme, Sibirôčka! Neplač! Bude ako bude,« zašepkal tíško plačúcemu dievčatku do ucha a vyviedol ju z nepohostinnej izbičky, do ktorej sa pred niekoľkými minútami ponáhľali s toľkými nádejami.

Teta Anna osamela s ružovým chlapcom, ktorý sa bol pred chvíľou nazval Nixom.

Chvíľu čušali. Potom Nix prerušil mlčanie:

»Mamička, mrzko sme sa zachovali,« povedal.

»Prečo mrzko, milé dieťa?« spýtala sa Víchrová a jej ostrý tenký hlas znel odrazu vľúdne, skoro nesmelo v rozhovore so synom.

»Preto, že nás budú ľudia ohovárať, pohŕdať nami, ak sa budú tie hlúpe deti potľkať mestom a každému rozprávať o svojom osude... Lepšie by sme boli spravili,

keby sme sa boli s nimi pekne poshovárali. Zbytočne si ich privítala nadávaním a krikom. Už to by mohlo byť deťom podozrivé... A ja som ešte celkom zbytočne rozprával o dievčatku, čo, vraj, bolo u nás...»

»Čo som si mala počať, Nikolajko? Tak som sa zľakla, keď som to dievča zazrela... veď podľa listu z dediny zmizla bez stopy po otcovej smrti... A tu odrazu vstane z mŕtvych a zjaví sa mi tu, keď... keď... Ach, Bože môj! veď nám svojim príchodom zničila šťastie!«

Žena hovorila v strašnom rozčúlení a celá sa triasla ako v horúčke.

»No, no, to je ešte ďaleko... Vieš, čo som si vymyslel, mama?« rozhovoril sa chlapec zasa. »To dievča je pekné ako obráztek. Takú príjemnú tváričku hľadá master Bull už dávno... Keby sa také dievčatko zjavilo v kľetke s divými levmi, obecenstvo by hrmelo radosťou... A na jeseň odchodí master Bull so svojimi levmi... To by nám bolo práve vhod. Ja s ním nemôžem ísť, nepustíš ma i tak, a ani nemusíš. Vďaka štedrote nášho dobrodinca, máš v truhlici dosť peňazí... Ujdeme niekam ďaleko, kúpime si malý majetok a budeme spokojne žiť. Dievča by mohlo byť u nás pri divadle, pri masterovi Bullovi. Takto sa jej najlepšie zbavíme a s ňou aj všetkých nepríjemností s dobrodincom a zavďačíme sa masterovi Bullovi, ktorému sa iste dievča zapáči. A my na jeseň ujdeme ďaleko odtiaľto, hneď ako sa skončí moja smluva v divadle. Peniaze máme, nemusíme za ničím banať,« zakončil hlasom, ktorý nepripúšťal odporu.

»Za ničím banať? A čo naša úbohá Sašuta? Zabudol si na ňu?« povedala Víchrová a s výčitkou v hlase obrátila sa k synovi.

»Dost, dost, mamička, aké sú to náreky! Sestra Sáša je dobre zaopatrená. Ja prvý by som chcel byť na jej mieste. Načo by si sa o ňu starala? Po dobrodincovej smrti dozvie sa Sáša číročistú pravdu a vráti sa k nám ako bohatá dedička. No, dobre tak bude?«

»Dobre, Nikolajko, dobre, nemôžeme si želať nič lepšieho. Len aby som neumrela skôr ako knieža!« povedala žena zamyslene.

»Ach, ty budeš žiť ešte sto rokov, mamička!« skríkol veselo Nix. »Dobré povetrie niekde na dedine na našom majetku na juhu napraví ti zdravie. Len to s deťmi musíme zariadiť čím najskôr! Bože, nedaj, aby sa niekto dozvedel o nás pravdu! Boli by sme stratení... Všetko zariadim ja. Poprosím mastera Bulla, aby dievča prijal a chlapca vychválil riaditeľovi divadla Variété. Dá mu už nejaké miesto, keď zpočiatku i len miesto obyčajného sluhu. Začiatkom jesene odíde master Bull do Ameriky a zbaví ňu navždy Sibirôcky, ktorá k nám tak z čista jasna zavítala a vyhneš sa veľkým nepríjemnostiam. Vravím pravdu?«

»Ty vždy vravíš pravdu, chlapček môj drahý! Ty máš vždy pravdu!« povedala Víchrová a bozkala syna, ktorý prijal bozk s nechufou.

»Nuž teda teraz odbehnem, aby som dohonil tých hlupáčikov! Ty im zatiaľ prichystaj niečo jesť, mamička. S prázdnyim žalúdkom, vyhladovaných a ustatých by som ich nemohol doviesť ani k masterovi Bullovi, ani k riaditeľovi divadla. Také ustaté strašidlá by neprijali.«

Pri týchto slovách si chlapec obliekol kabátik na svoj čudný úbor. Zakrútil sa do neho, veselo si pohvizdoval akýsi nápev a vyšiel z izby.

ČO SA STALO PRED PIATIMI ROKMI.

Nix zmizol za dverami a Anna Štefanovna Víchrová začala nepokojne rozmýšľať. Myslela na to, čo sa stalo pred piatimi rokmi.

Bol práve takýto marcový večer. Vracala sa z cintorína. Pochovala muža, ktorý bol krajčírom a týmto remeslom živil rodinu. Teraz ostala opustená žena s deťmi bez skyvy chleba.

Mala desaťročného syna Nikolaja a štvorročnú dcérku Sašu. Celou cestou z cintorína domov Anna Štefanovna úporne rozmýšľala, čo si teraz počne. Ako nasýti deti? Keby bol s ňou žil otec, bolo by jej bývalo ľahšie. Ale otec býval v ďalekej Sibíri a žil len pre dievčatko, ktoré našiel za takých zvláštnych okolností v húšľave tajgy. Často písal o dievčatku a prosil dcéru, aby sa oň postarala, keď umrie.

Kým žil muž Anny Štefanovny, rodine Víchrovcov sa nevodilo zle.

Ale po jeho smrti prichodilo im hladovať.

Starý otec síce privykal dcéru biede, ale Anne Štefanovne sa na biedu veru ani pomyslieť nechcelo. Rozmýšľala stále len nad deťmi, ktoré veľmi milovala.

Čo sa s nimi stane teraz, po otcovej smrti?

»Musím ísť alebo za slúžku alebo za pestúnku k deťom,« rozhodla sa Víchrová, — »a deti dám do opatrovne.«

Ale nevedela, kde by potrebovali slúžku alebo pestúnku. Spomenula si, že v novinách bývajú často uverejňované také oznamy, kúpila si teda cestou noviny a doniesla si ich domov.

Bola veľmi prekvapená, keď čítala na prvej strane oznamovateľa: »Zármutkom zničený otec, ktorý sa ne-

dávno vrátil z cudziny, kde sa štyri roky liečil v ústave pre nervové choroby, obracia sa ešte raz s vreľou prosbou k dobrým ľuďom, aby mu oznámili, ak vedia niečo o jeho dcérke, ktorú pred štyrmi rokmi opustil na sibírskej horskej ceste priviazanú k stromu, lebo ju chcel zachrániť pred vlkami a ktorá do budúceho rána zmizla bez stopy.«

Ďalej boli uvedené charakteristické znaky dievčatka, jej šaty a zlatý krížik na hrdle s nápisom: „Chráň, Hospodine, svoju služobnicu, Alexandru.“ A napokon bola udaná adresa veľmi bohatého a vysoko postaveného pána, ktorý tiež býval v hlavnom meste.

Anna Štefanovna bola veľmi rozčúlená, keď prečítala toto oznámenie. Hneď vedela, že dievčatom z vysokého rodu, ktoré teraz, po štyroch rokoch, hľadá otec, je prijatá otcova vnučka. Najprv myslela, že pôjde na udanú adresu a oznámi otcovi dievčatka, že jeho dcéra žije v Sibíri u starého Štefana Kašinova, vtáčnika sibírskych lesov. Ale vtom rozum Vichrovej zatemnila nová myšlienka, a to myšlienka veľmi odvážna, skoro trestná. »Čo by sa stalo, keby som miesto boháčovej dcérky zaviedla k nemu vlastnú dcérku Sášu?« kmitlo sa jej hlavou ako blesk. »Sáša je tiež taká plavovlasá a jemná ako ozajstná slečna, aj sa tak volá a má práve toľko rokov. Starý otec aj tak nikdy nepríde do Petrohradu s prijatou vnučkou a keby aj prišiel, nikomu ani na um nezíde, aby dieťa hľadal pri ňom... A Sášu tak môže urobiť na veky šťastnou. Len musí štvorročnému dievčatku navravieť, že je nie jej vlastnou dcérou, že jej ju otec doviedol zo Sibíri, kde žila skoro od narodenia. Musí ju naučiť, aby aj ľuďom takto rozprávala, pre vlastné dobro. Bohatý a urodzený pán ju za to odmení a k tomu ešte vychová Sášu ako slečnu. Oblečie ju do hodvábu a aksamietu, bude žiť v prepychu

a v hojnosti. A nikto sa nedozvie, že je Sáša nie dievčatom, zanechaným na Sibíri...»

Túto myšlienku aj previedla.

Zdôverila sa s týmto plánom desaťročnému synovi a prísne mu naložila, aby o všetkom čušal. Potom Sášu pekne vyumývala a vyobliekala, poučila ju, ako sa má správať a išla s dievčatom na adresu, ktorú čítala v novinách.

Hneď ju zaviedli k trošku šedivému, ale ešte dosť mladému pánovi. Len čo rozpovedala, ako otec našiel na Sibíri dieťa, priviazané k stromu a že tým dieťaťom je Sáša, objímal pán dievčatko ako by rozum stratil.

Znovu a znovu ho bozkával a bez prestania opakoval:

»Ona je to! Ona! Bola práve taká útlučká, plavovlasá... Moje drahé dievčatko! Konečne som ňa našiel!« a prelieval slzy radosti.

»Určite je to ona, pane,« tvrdila Víchrová najúprimnejším hlasom. »Otec mi ju pred tromi rokmi doviedol zo Sibíri... Aj krížik mala s nápisom: „Chrán, Hospodine svoju služobnicu, Alexandru.“ Ale krížik sme predali vo veľkej biede... Dievčatko žilo u nás tri roky a ani ja, ani môj muž sme nikdy nepomysleli, že je nevlastné... Vychovávali sme ju a milovali práve tak ako vlastného syna... Chceli sme oznámiť v novinách, že je u nás, ale nevedeli sme, ako to máme urobiť a potom, pravdu povediac, tak sme si dievčatko obľúbili, že nám bolo ľúto ju vrátiť.«

»Ach!« vzdychol pán. »Vtedy by ste ma ani neboli našli. Len nedávno som sa vrátil z cudziny, kde som sa liečil po ženinej smrti a po strate dcérky, ktorú ste mi teraz vrátili. Bol som ťažko chorý a v chorobe ma najväčšmi mučila myšlienka, že som zapríčinil dcérkinu smrť... Že

som ju v takom útlom veku vzal so sebou na takú ďalekú cestu. Viezol som ju k priateľovi, ktorý žil na Sibíri. Cestou nás napadli vlci... Vedel som, že zahynieme, chcel som aspoň dieťa zachrániť... Moje drahé dieťaťko...!»

A zasa so slzami v očiach objal Sášu Víchrovú, ktorá hľadela naň nechápavo a o ktorej si naozaj myslel, že je jeho zmiznutou dcérkou. Bozkával a laskal Sášu a ďakoval Anne Štefanovne.

Potom Víchrovú bohato odmenil a poprosil ju, aby často navštevovala dievčatko, ktoré ostalo u neho.

Nepравú dcérku zahrnul láskou a darčekom, obklopil ju dadami, bonami a vychovávateľkami a obliekal ju ako bábiku. Slovom, ubiedenej Sáše nastal rajský život.

Anna Štefanovna odišla domov celá natešená, že sa jej tak všetko podarilo. Celý svet sa na ňu usmieval. Jej dcérka Sáša bude vznešenou a bohatou slečnou a ona, jej matka, so synom Nikolajom nebudú už biediť. Ale akési obavy jej predsa len ostaly v duši. Čo sa stane, ak sa ľudia dozvedia, čo urobila?

Čo sa stane, ak sa to dozvie otec na Sibíri?

Veď je to zločin. — Podhodíť svoje dieťa za iné!

Znepokojovaná týmito otázkami, napísala hneď otcovi, že jej dcérka Sáša umrela hneď po mužovej smrti. Víchrová dúfala, že takto zatají výmenu dievčatka, že sa nad ním, ako sa vraví „zavrie voda“. Musela zatajiť pred ľuďmi i to, že má teraz mnoho peňazí, ktoré jej daroval otec dievčatka. Preto sa Anna Štefanovna rozhodla, že dá syna na čas k riaditeľovi divadla Variété, ktorý rád prijal do súboru pekného, mocného a zručného chlapca. Riaditeľ dal chlapca do učenia k svojmu spoločníkovi, majiteľovi vycvičených levov, Angličanovi masterovi Bullovi, ktorý s nimi vystupoval v divadle Variété.

Master Bull urobil z chlapca krotiteľa levov a zmenil mu meno z Nikolaja Víchrova na pána Nixa. Obratný a mocný chlapec dostával plat ako dospelý. Z tohto platu žili s matkou a všetko, čo dostávali od „dobrodincu“, ako volali medzi sebou vymysleného otca Sášinho, odkladala Víchrová do veľkej truhly na „lepšie časy“.

»Keď dobrodinec umrie, vezmeme si Sášu a budeme spolu spokojne žiť,« hovorievala matka synovi a ťažko pritom dýchala.

Až do týchto čias shrňala Anna Štefanovna peniaze, odopierala si všetko a žila v skromnej izbietke u obuvníka na konci mesta. Bola so dňa na deň úzkostlivejšia a prestrašenejšia z obavy, že jej zločin výjde najavo. Celé noci nespávala. Svedomie jej nedalo spokojne žiť. K tomu ešte začala chorľavieť, čo zdedila po otcovi. Anna Štefanovna začala kašľať a pobolievalo ju v prsiach. Bolo by bývalo treba zameniť biednu izbietku za priestranejšiu a pohodlnejšiu, ale Víchrová sa nemohla na to odhodlať. Bála sa, že si ľudia domyslia, odkiaľ má peniaze, že vyrazia jej tajomstvo, že dobrodinca vyženie Sášu a že ich dá pozatvárať. Tieto myšlienky ju mučily najmä potom, keď uvidela Sibirôčku, tú Sibirôčku, na ktorej miesto sa dostala jej dcéra — Sašuta.

*

»Tu sme! Vrátili sme sa, mamička! Pekne nás nakrm a prenocuj do zajtra. Zajtra ráno zavediem našich hostí do divadla, ako sme sa dohovorili. Tam nájdú prístrešie a poctivý kúsok chleba.«

Pri týchto slovách shodil Nix nedbale so seba kabát aj kabátik a stál tu zasa v čudnom ružovom úbore.

Matka sa predsa len ovládla a začala v kuchyni chystať večeru.

Ondrej a Sibirôčka, ktorí vstúpili za Nixom, zastali nerozhodne pri dverách, nevedeli čo si majú počať a prečo ich sem vrátili.

MASTER BULL A PÁN RIADITEĽ. PRIJATÍ.
NIX NEPRIATEĽOM.

Divadlo „Variété“!

Každý deň predstavenie.

Po predstavení vycvičené levy, Černoška-siláčka.

Povrazolezci, vzdušné lety atď., atď.

Tak vábivo oznamoval farebnými písmenami pomaľovaný plakát, pripevnený ako zástavka na vysokej žrdke, ktorá bola zapichnutá do zeme pri vchode do divadelnej budovy.

Prv, ako Ondrej vstúpil so svojimi spoločníkmi do brány divadla, prečítal si rýchlo tento plakát od začiatku do konca.

»No, čo tu zbytočne postávaš! Za to ti, braček, nikto nezaplatí!« povedal mu prísne Nix, zahafujúc sa do kabáta a zlostne sa obzrel.

Nix bol v zlej nálade. Zle sa v noci vyspal. Voskovým plátnom obtiahnutú pohovku musel postúpiť dievčatku a sám musel spať s Ondrejom v komôrke za kuchyňou, čo sa rozmazanému chlapcovi vôbec nepáčilo. Ktomu sa ešte bál, že príde domový pán, obuvník, ktorý zbadá týchto nečakaných hostí a bude sa vypytovať matky, kto sú a odkiaľ prišli.

»Len, aby už skoro bola jeseň, aby master Bull odcestoval z Petrohradu a vzal dievčatko so sebou!« mrzuto

premýšľal Nix, keď uvádzal svojich spoločníkov do veľkej polotmavej miestnosti, kde sa nado dverami skvel nápis: Prijímacia sieň riaditeľova.

»Prosím, Ernest Ernestovič, nepotrebovali by ste tohto chlapca za sluhu?« povedal Nix nahlas a poklonil sa tučnému človečikovi, s celkom holou hlavou, ktorý sa veľmi živo zabával s chudým, vysokým, červenovlasým pánom s cigarou v ústach a vo vysokom klobúku, blyštiacom sa, ako by bol vyleštený.

Tučný človečik a červenovlasý pán sa naraz obrátili.

»Ach, to si ty, Nix! Zameškal si raňajšiu skúšku, chlapče. Master Bull sa veľmi hneval. Však ste sa hnevali, master Bull?« oslovil riaditeľ vysokého pána.

Červenovlasý pán vyňal ľahostajne z úst cigaru, pozrel olovenými očami na Nixa a povedal po rusky, trochu nesprávnou výslovnosťou:

»Ja budem robiť srážku z tvojho platu. Ja ťa budem potrestať, aby si sa netúlal po uliciach, keď sa treba na skúšku učíš, ale teraz...«

Tu sa uprely jeho olovené oči na Sibirôčku a zdaly sa ešte olovenejšie z údivu, čo sa v nich zračil.

»Odkiaľ je to pekné dievčatko?« spýtal sa Nixa.

»Doviedol som ju, lebo som myslel, že sa vám zapáči, že si ju necháte a tohto chlapca som chcel ponuknúť Ernestovi Ernestovičovi...« povedal Nix s pokorným, oddaným výzorom.

»Dobre. Ja nechaj u seba krásnu divčatku. Ona bude vystupovať v kľetke Cézara a Junóny!« precedil master Bull cez žlté zuby a pohladkal nesmelú a zarazenú Sibirôčku po hlávke.

»A čo ty vieš, chlapče?« spýtal sa Ondreja riaditeľ divadla s dobráckym úsmevom a poklepkal mu po pleci, ako by ho chcel povzbudiť.

»Vieš chodiť po povraze?«

»Nie!« odpovedal chlapec krátko.

»Si akrobatom?«

»Tiež nie!«

»Vieš tancovať?«

»Nie!«

»Čo teda vieš?«

»Dosiaľ nič, ale naučím sa všetkému, čo len budete chcieť!« odpovedal chlapček smelo a uprel poctivé a úprimné oči na tučného pána.

»Cha, cha, cha, zaujímavá odpoveď! Čosi takého som neočakával!« rozosmial sa Ernest Ernestovič. »Páčiš sa mi, chlapče, viem, že sa spriatelíme, ak sa neskazíš a nestaneš leňochom a povaľačom.«

»Pravdaže sa nestanem!« odpovedal Ondrej a začervenal sa až po uši.

»Prečo?« spýtal sa tučný pán a zdvihol obočie.

»Len preto, že som predovšetkým poctivým človekom!« odpovedal Ondrej celkom vážne, ani sa nezajachтал pri tom.

»Zasa taká zaujímavá odpoveď,« povedal s úsmevom tučný riaditeľ, »pozri teda: master Bull si vezme tvoju sestru a ja prijímam teba...«

»Toto dievčatko je nie mojou se...« začal Ondrej, ale vtom ho vedľa stojací Nix strašne uštipol do ruky.

»Každému vrav, že je to tvoja sestra,« pošepkal mu, nahnúc sa mu nebadane k uchu.

»To by bolo cigánstvo a ja nikdy necigánim,« odpovedal Ondrej tiež šeptom, ale celkom pokojne.

»Dám ti za to peniaze!«

»Ani za peniaze, ani zadarmo ma neprinútite, aby som cigánil...«

»Daj si pozor, keď budeš takýto hlavatý, znepriateľíš si ma!«

Nebojím sa nikoho a ničoho...«

»Čo si to tam šepcete?« prekvapil ich odrazu otázkou Ernest Ernestovič. Nixa rozpálilo až po uši, ale zasa zašepkal: »Neprezraď ma!« a začal sa masterovi Bullovi ospravedlňovať, že prišiel trochu neskoro.

Ernest Ernestovič hľadel chvíľku mlčky na Ondreja.

»Si pekný a rozumný chlapec, všetkému sa iste ľahko naučíš. Najprv budeš šašom, pajácom, budeš obveseľovať obecnstvo cez prestávky.«

»Ale ja neviem obveseľovať obecnstvo!« odpovedal chlapec pokojne.

»To je nie ťažké. Vystúpiš s našim starým šašom Duroiom. Ten ťa naučí, čo máš robiť a čo hovoriť. O plate sa dohodneme neskôršie. Si spokojný?«

»Celkom spokojný. Len vás prosím, aby ste nás nerozlúčili so Sibirôčkou.«

»S kým?« Ernest Ernestovič zasa zdvihol obrvy.

»S plavovlasým dievčatkom, ktoré sa volá Sibirôčka.«

»S jeho sestrou!« zvolal Nix nahlas.

»Je to tvoja sestra? Aké má krásne meno...«

»Áno, jeho sestra!« odpovedal zasa Nix veľmi nahlas miesto Ondreja.

»Nevraví pravdu,« povedal Ondrej pokojným a vážnym hlasom. »Nie sme príbuzní so Sibirôčkou.«

»Cigániš!« zasmial sa Nix. »Prečo sa nechceš priznať, že ti je sestra?«

»Vravím svätú pravdu!«

»Nevadzte sa, deti,« zamiešal sa zasa Ernest Ernestovič. »Nám je celkom jedno, či ti je toto dievčatko sestrou a či nie. Ostaneš u mňa a Duroi Ťa vycvičí. Dievčatko vezme zasa master Bull do svojho súboru. Bývať budete u mňa. A teraz, kto je tam?« zavolať riaditeľ a vykukol zo dverí.

»Musíme začať druhú časť skúšky. Hej! Zazvoňte druhý raz! A ty, Nix, doveď deti na javisko!«

»Dobre, Ernest Ernestovič,« odpovedal Nix, poklonil sa riaditeľovi a nazlosteny sa obrátil k Ondrejovi:

»No, čo tu stojíš s otvorenou papuľou? Poď za mnou aj s dievčaťom!« a dodal šeptom, tak, že ho mohol počuť len Ondrej: »Hlupák akýsi! Nestál si o moje priateľstvo, urobil si ma cigánom pred riaditeľom, stanem sa teda tvojím nepriateľom. Však ma ty skoro poznáš, priateľko!«

Zablýskal zlostne čiernymi očami a vykročil vopred.

NOVÍ LUDIA. CÉZAR A JUNÓNA.

V prvej chvíli, keď kráčali za Nixom, ktorý si stále čosi mrmlal, zdala sa deťom chodba, v ktorej horely malé elektrické žiarovky, veľmi dlhou. Na konci chodby boli dvierka, ktorými bolo vidieť prúdy svetla a bolo počuť mnoho ostrých hlasov, tleskanie a smiech.

»Choďte napred! Tam je javisko. Master Bull a Ernest Ernestovič prídu hneď. Ja musím ísť po svojej práci. Vyzlečte sa predsa! Hádám Ťa nevleziete v týchto nevypraných handrách!« okríkol nový známy už celkom bezočivo Ondreja a Sibirôčku.

Potom hneď zmizol kdesi, ako by sa bol prepadol do zeme.

Ondrej so Sibirôčkou osameli. O chvíľočku došli na koniec chodby, ktorá sa teraz rozšírila a zastali pri dverách.

Odrazu ich ohlušili výkriky, hrmot a tleskanie. Na javisku, osvietenom množstvom elektrických žiaroviek, ľudia skákali a váľali duby. Stávali si na pleciah, na hlavu a tvorili živú pyramídu. Najnižšie na dlážke stál tučný človek, mocný ako lev. Druhý mu stál rozkročmo na pleciah, tomuto na hlave tretí, na vystretých rukách tretieho, nohami dohora, ako by visel v povetrí, stál štvrtý, ledva sa rukami dotýkal jeho dlaní. A ešte tomuto na podošvách tancoval peknučký, ako opička pohyblivý asi dvanásťročný chlapec, bezstarostnej veselej tváre akýsi čudný tanec, pozostávajúci zo splývavých pohybov tela.

»To je vynikajúci ruský akrobat Ivanov so svojím súborom. Vy ste iste noví umelci!« počul Ondrej za sebou čísi jemný hlások.

Vravelo to útle, štíhle dievčatko, hádam len o niečo staršie ako Sibirôčka, krásna a nežná plavovláska, krehká ako kvietoček.

»Ja som Herta, dcéra riaditeľa Šolca,« povedalo dievčatko s úprimným a milým úsmevom, podalo Ondrejovi ruku a bozkalo jeho priateľku na bledú tváričku.

»Aké je to utešené dieťa!« zvolala očarená, keď uvidela Sibirôčkine krásne kučeravé vlasy a ako hviezdčky žiariace belasé oči. »Utešené dievčatko! Musím ťa ukázať Ele, dušička moja! Ty si ešte nevidela Elu... Nezľakni sa jej... Ela má čierne telo, ale dušu ružovú ako zornička. Ela, Ela moja, kde si?«

»Ela tu, pani!« zvolal drsný, nejasný hlas ako z rúry a Sibirôčka odskočila s výkrikom strachu. Pred ňou a

pred Ondrejom objavil sa čudný tvor, čierny ako sadza, s lesknúcimi sa bielkami v celkom čiernej tvári, s krátkymi kučeravými vlasmi, s tupým nosom a hrubými belasorudými, odutými perami. Malá, ale veľmi mocná a svalnatá černoška bola oblečená do sukne s čiernymi a žltými pásikmi a do bielej námorníckej blúzy s červeným golierikom. V ušiach mala veľké zlaté kruhy a na holom, tiež takom svalnatom a mocnom hrdle, mala niekoľkoradový koralový náhrdelník.

»Toto je moja priateľka. Zle hovorí po rusky, či vlastne nevie vôbec po rusky, okrem dvoch viet: „Ela tu, pani“ a „Ela fa má rada“. Ale má zlaté srdce. Iste sa spriatelíte. Vlni na jeseň prišla sem z Afriky. Podajte jej ruku. Nebojte sa, že je čierna.«

Malá Herta pozrela na Ondreja a Sibirôčku tak priateľsky, že nemali odvahy nevyhovieť jej prosbe a obaja podali černoške ruku. Drobné prsty Sibirôčkine stisla černoška veľmi jemne ako krehučkú zábavku, ale Ondrejovi tak potriasla rukou, že sa mu až v očiach zaiskrilo.

»Ela vystupuje v divadle ako siláčka,« poponáhľala sa Herta vysvetliť novým známym.

»Je asi veľmi mocná,« súhlasil Ondrej, »myslel som, že mi chce odtrhnúť ruku alebo vytknúť plece,« dodal so smiechom.

»To bolo len tak z priateľstva. Ale keď sa Ela nahnevá, môže byť jej sila hocikomu nebezpečná. Pozrite už sa začína hnevať,« povedala Herta a obzrela sa chytro za Elou.

Medzitým skončili bratia akrobati cvičenie, soskočili ako lopty na zem a obkolesili Elu.

Dvaja najstarší, mocní a urastení mládenci, mohli mať so dvadsať rokov, pristúpili celkom k černoške.

»Počuj, ty čierna baba, predaj mi koraly, darujem ich sestre!« povedal starší a ani sa neokúňal a chytil červený náhrdelník, ktorý mala černoška na hrdle.

»A mne zasa predaj náušnice! Zavesím si ich na nos!« pridal druhý brat a dotkol sa prstami černoškinho čierneho ucha.

Ela miesto odpovede čosi zašomrala a zlostne potriasla hlavou. Chlapci neprestávali žartovať a hoci sa im černoška vyhýbala, stále ju prenasledovali a prehárčali, by im darovala šperky.

»Načo sú ti? Takú čiernu, hlúpu tvár predsa nemôže nič prikrásliť!« zasmial sa starší akrobat a poľahoval nitku, na ktorej boli koraly navlečené.

Tu sa stalo čosi neočakávaného. Nič to nevydržala a pretrhla sa. Odrazu s ňou praskla aj posledná nitka Elinej trpezlivosti. Nikto z prítomných nemohol predvídať, čo potom nasledovalo. Ela rýchlosťou blesku chytila pravou rukou jedného, ľavou druhého akrobata za krk, dala im hlavy dohromady, celkom chladnokrvne búchala jednou o druhú tak, že akrobati sa svíjali bolesťou. Potom s temným zavrčaním, ktoré pripomínalo vrčanie divej zveri v panenských lesoch Afriky, odhodila na zem najprv jedného akrobata a na tohto ako polienko položila druhého, potom, ako by sa nič nebolo stalo, celkom pokojne si sadla na túto živú lavičku. Oba akrobati sa svíjali ako hady, kričali, kvičali, syčali, prosili, protestovali nahlas a nadávali pod farchou na nich sediacej siláčky, ale nepomohlo im to.

Ela ešte vždy sedela na nich, obzerala sa slávnostne a blýskala čiernymi očkami. Tento výjav prerušilo nové

zazvonenie, ktoré prenikavo zaznelo chodbou a príchod riaditeľa, mastera Bulla a Nixa.

Master Bull a Nix mali oblečené pletené kabátiky z hladkého ružového hodvábu a krátke zelené hodvábné nohavičky, posité lesklými ozdobami. Angličan držal v ruke dlhý bič, Nix kus surovej hovädziny.

»Čo to má? Prečo nesie mäso?« spýtala sa Sibirôčka Herty. Ale Herta už nemohla odpovedať, lebo odrazu ozval sa kdesi blízko ohlušujúci rev, pri ktorom sa otriasly steny divadla a zbledly všetky tváre. Otvorily sa dokorán až dosiaľ neviditeľné dvere v bočnej stene javiska a týmto ohromným otvorom v stene pretislo šesť divadelných sluhov velikánsku klietku na kolieskach, v ktorej boli zavreté dva neobyčajne veľké africké levy.

»To je Cézar a Junóna!« vysvetľovala Herta Sibirôčke. »Však sú krásne?« Ale Sibirôčke ani na um neprišlo tvrdiť niečo takého. Levy sa jej vôbec nezdały krásne. S roztvorenými papuľami a ohlušujúcim revom zdaly sa jej len strašné.

Ale dievčatko sa začalo ešte len vtedy poriadne čudovať, keď sa Nix rozbehol ku klietke, hneď ako sa objavila na javisku. Za ním sa vážne poberal master Bull, pohrávajúc sa s dlhým bičom.

Chvíľka... druhá... A Nix prešiel železnými dvierkami v klietke a vstúpil do nej.

Za ním smelo vstúpil master Bull. Hneď ako sa zjavili v klietke, prestaly levy príšerne revať a zatíchly ako očarené.

Nix im hodil po kuse mäsa a zvieratá začaly hltavo žrať.

SIBIRÔČKA A ONDREJ V NOVOM POVOLANÍ.
STRAŠNÝ ZAČIATOK.

»Miss Herta, dovoľte, aby som vás poprosil, vyobliekať malá umelkyňa miss Sibirôčku,« povedal master Bull hlasom, ktorý nepripúšťal odporu a vyceril pritom žlté zuby.

Tieto slová začuli Ondrej a Sibirôčka práve dva týždne potom, ako sa ubytovali vo „Veľkom dome“. Veľký dom stál skoro na konci Petrohradu a bol vzdialený dobrých desať ulíc a štvrtí od divadelnej budovy, ktorú si najal Ernest Ernestovič.

Vo „Veľkom dome“ bývali členovia riaditeľovho súboru. Býval tam riaditeľ s dcérou Hertou a so starou tetou. Potom tam býval akrobat Ivanov so synmi: Denisom, Glebom, Petrom a Vadimom, ďalej šaško Duroi s vnúčkom Róbertom, černoška Ela so starou matkou, master Bull, Nixov pán a zamestnávateľ a napokon tu našli domov aj Ondrej a Sibirôčka.

Šašo Pierro Duroi, zlostný a nervózny starec za kulisami aj doma a nenahraditeľný vtipkár pred obecenstvom, začal hneď zaúčať Ondreja do svojho nie veľmi ťažkého remesla. Keď chlapec nevystupoval na javisku, musel opatrovať šesťročného Róberta, veľkého bitkára a škriepnika.

Herta Šolcová, milovaná a jediná dcéra riaditeľova, vystupovala v divadle ako mladá speváčka, ale otec jej sveril ešte i inú povinnosť: musela dávať pozor na nedospelé deti, ktoré prijali do súboru, priúčať ich novému zamestnaniu a keď bolo treba, vstúpiť im odvahu a energiu k námahe ešte neznámej. /

Herta bolo tiché, skromné dvanásťročné dievčatko, ktoré vedelo byť rozumné a vážne ako dospelý človek. Bola vždy všade, kde ju potrebovali. Či už trápil malý, hlavatý Róbert Duroi, či už sa hneval jeho starý otec Pierro, či sa vadili bratia Ivanovci, či Ela zúrila, keď ju dráždili nepriatelia, či už Nix hneval priateľov a posmieval sa im — vždy a všade sa Herta objavila ako spoločná tešiteľka a anjel strážca v ťažkých životných chvíľach a bola naozaj dobrou vílou súboru. Od matkinej smrti bola Herta aj domácou paňou vo „Veľkom dome“.

Ráno vstávala prvá a nalievala s tetou vo veľkej jedálni čaj, kávu a kakao všetkým členom súboru. Potom rozkazovala kuchárovi, čo má variť, shromažďovala mladších umelcov na skúšky, starostlivo pripomínala starším, že ich otec čaká v divadle.

Z divadla poslali koče. Po raňajkách všetci do nich nasadli a išli na skúšky. Okrem šašov, akrobatov, speváčok a krotiteľov levov mal pán Šolc ešte sbor operných spevákov, ktorí nebývali vo „Veľkom dome“, ale v najatých bytoch. S týmto operným sborom spievala niekedy aj Herta. Preto dievčatko muselo študovať vhodné drobnejšie partie a úlohy a to jej tiež zabralo dosť času. Okolo piatej poobede vracali sa obyvatelia „Veľkého domu“ domov na obed a okolo ôsmej večer zasa odchádzali do divadla, kde vystupovali pred obecnstvom v rôznych číslach po veľkom kuse, ktorý hrali operní umelci.

Po návrate z divadla podávala Herta umelcom čaj a suché zákusky a len po polnoci chodila spať. Každý mal rád nežné, vľúdne a starostlivé dievčatko a černoška Ela ju priam zbožňovala. Čiernemu dievčatku, ktoré sem prišlo z ďalekej cudzej zeme za kúskom chleba, zdala sa plavovlasá, jemná Herta nadpozemskou bytosťou. Pre

„pani Hertu“ bola by Ela mohla hocikomu rozškriabať tvár alebo pohrýzť ruky. Koho milovala Herta, toho milovala aj Ela. Herta už od prvého dňa prilipla k Sibirôčke a Ela hľadela na Sibirôčku práve takými oddanými očami ako na Hertu. Do takéhoto okolia a medzi takýchto ľudí prišli Ondrej a Sibirôčka a pomaly sa im tento nový, neznámy život začal celkom páčiť.

Herta hneď vzala Sibirôčku pod svoju ochranu, ba ju aj ubytovala v svojej malej, ružovou látkou obtiahnutej izbietke, v ktorej bolo vždy tak pekne a útulne.

Ondrej zasa býval so šaškom Pierrom a s jeho vnukom. Ale deti sa často vídaly, či už v divadle, alebo doma v priestranej jedálni, kde členovia pána Šolcovho súboru trávili voľné chvíle.

*

»Miss Herta, dovoľte, aby som vás poprosil, vyobliekať malá umelkyňa. Miss Sibirôčka vstúpi dnes prvý raz do kľietky k Cézarovi a Junóne.« Hlas mastera Bulla, ktorý opakoval vyzvanie, znel veľmi prísne a jeho olovené oči uprely prenikavý pohľad na obe dievčence, Hertu a Sibirôčku, ktoré stály za kulisami a kochaly sa pohľadom na siláčku Elu, navliekajúcu si bez námahy na každý prst desaťpudové závažie a krútiacu nimi ako pierkami nad hlavou.

Sibirôčka bola rozčúlená. Nebola bojzlivá. Bola by mohla bez rozmýšľania bežať v noci do tmavej tajgy, ale jednako hrozne sa bála vstúpiť do kľietky k levom, k týmto strašne revúcim dravým obrom — a keď si na to pomyslela, začala sa triasť na celom tele. Ale Herta jej nedala dlho premýšľať o novej úlohe a namáhala sa zo všetkých síl, aby ju povzbudila.

»Pod', pomôžem sa ti obliecť,« povedala priateľsky, objala družku a zaviedla Sibirôčku do malej šatnice, v ktorej slúžka pomáhala umelkyniam pri obliekaní.

Sibirôčka nemusela volať slúžku. Pri obliekaní pomohly jej Herta s Elou, ktorá už bola po cvičení. Natiahly na Sibirôckino štíhle tielko ružové hodvábne tričko, obliekly jej kratučkú, lesklými ozdobami pošitú zelenú sukienku, rozpustily jej na pleciah kučeravé vlasy a rozčesaly ich tak, že sa ponášaly na hrivu leva.

»Zapamätaj si, že musíš chodiť k levom vždy takto oblečená, aby si zvykli na teba. A vlasy si vždy takto rozčeš: nazdajú sa, že si levíča a neublížia ti!« napomínala Herta Sibirôčku a zaviedla ju s Elou na javisko.

Tam už stála klietka, v ktorej prebehovaly z kúta do kúta obidve zvieratá. Master Bull a Nix stáli tu už prichystaní v obvyklých ružových oblekoch s krátkymi nohavičkami, plnými lesklých ozdôb. Master Bull držal v ruke dlhý bič a pre každý prípad nabitý revolver.

»Teda, začnime... s Bohom!... Nix, vy ukážete váš nový priateľ, čo robí!« rozkázal mister Bull.

»Pod' za mnou!« povedal Nix krátko, chytil Sibirôčku za ruku a viedol ju smelo k dvierkam klietky.

V tej chvíli dievčatko futovalo z celého srdca, že neumrelo s deduškom tam kdesi ďaleko, v sibírskej tajge.

Za nimi čosi švihlo. Master Bull plesol bičom o železné tyče klietky. Potom pokojne otvoril dvierka a ocitol sa medzi levami, ktorým rozsuchal hrivy a vrazil čosi po anglicky. Oba levy tíško vyly a začaly sa krotiteľovi líškať. Trely si mu hlavy o nohy, stávaly si na zadné nohy, chcely sa nozdrami dotknúť jeho tváre.

Sibirôčka celkom zabudla na svoj nedávny strach a hľadela prekvapená na toto divadlo. Zo zamyslenia ju vytrhol Nixov hlas.

»No, čo stojíš?« skríkol jej rovno do ucha a dosť drsne ju posotil vopred.

Sibirôčka tlmeno vykrikla a trošku ustúpila.

Ale už bolo neskoro. Ťažké dvere sa zavrely za ňou s rachotom.

Bola s Nixom a masterom Bullom v kľietke Cézara a Junóny.

PRVÁ ÚLOHA.

Cézar, ohromný lev, s očami podliatymi krvou, strašne zareval a tak oznamoval svoju nespokojnosť. Zdvihol sa ťažko so svojho miesta v kúte kľietky, kde si bol ľahol pri nohách krotiteľových a pobral sa k Sibirôčke.

Tvár dievčatka bola belšia ako sneh.

Bezmocne sa obzrela.

Keby tam bol býval Ondrej, bola by ho volala na pomoc a tento jej náhodný braček by ju iste bol odtiaľ vyslobodil.

Ale Ondrej tam nebol. Bol práve s pánom Pierrom a Róbertom v Pierrovej šatnici, kde ich tento učil ich nové vtipy a šaškovské kúsiky, ktorými mali obveseľovať obecenstvo už koncom týždňa.

»Neboj sa, Cézar ti neublíži. Zpäť, Cézar!« volal master Bull a skôr ako ho lev poslúchol, švihol ho z celej sily bičom. Cézar zareval, odskočil na predošlé miesto a ľahol si k pánovým nohám ako poslušný pes.

Sibirôčka vďačne pozrela na Angličana, skoro ho nepoznávala. Olovené oči mastera Bulla žiarily ako pochod-

ne. Tvár obyčajne pokojná, bola v tej chvíli strašná. Zdalo sa, že v nej sústredil všetku silu, ktorou ovládal svoje strašné zvieratá.

Keď si Cézar s priduseným vrčaním ľahol k jeho nohám, rozkázal krotiteľ Nixovi:

»Nix, prosím ťa, začni dieťa privykať levici!«

• »Juno, poď sem!« zavolať Nix zvučným hlasom.

Ale stará levica ho neposlúchla a master Bull zasa ju švihol bičom.

Junóna vyskočila a zavyla hnevom a bolesťou.

»Sem, Junóna, sem!« zavolať zasa Nix a skôr ako sa levica k nemu priblížila, vyskočil jej na chrbát.

»Poď sem, k nej a daj jej toto!« rozkázal chlapec a hodil Sibirôčke kúsok hovädziny, ktorú vyňal z koženej kapsičky, prevesenej cez plece.

Dievčatko zodvihlo mäso trasúcou sa rukou a vykročilo k levici.

Levica prižmurila oči a zavetrila. Potom sa pomalým krokom priblížila k mäsu a zastala pri dievčatku. Mala ohromnú papufu otvorenú. Nedočkavo škripala zubmi, očakávajúc chutný kúsok.

»Odíď do najvzdialenejšieho kútika a odtiaľ ju zavolaj!« zasa rozkazoval Nix, kým krotiteľ nespúšťal so zvieratá jasne žiariace oči.

Sibirôčka mlčky poslúchla. Natiahla ruku s mäsom a volala jemným hláskom: »Sem poď, Junóna, sem poď!«

Levica tento raz premohla váhavosť a chytro priskočila k dievčatku. Hádám dúfala, že už dostane chutný kúsok. Ale Sibirôčka odbehla od nej do druhého kúta a volala ju zasa odtiaľ.

Aj Cézar, ktorý bol dosiaľ celkom ľahostajný, nakon vstal a pomaly kráčal za svojou levicou.

Sibirôčka už neodbehovala, ale na rozkaz mastera Bulla čakala obidve zvieratá. Tieto sa pomaly blížily k dievčatku. Sibirôčka im podala mäso a Junóna opatrne prijala z jej rúčky prvý kúsok.

»Pohladkaj ju aj Cézara, ale sa neboj a dívaj sa im smelo do očí!« ozval sa nový rozkaz. Sibirôčka nesmelo natiahla ruku a trasúcimi sa prstami dotkla sa hrív obidvoch zvierat a nespustila s nich belasé oči.

»Na dnes dosť! Zajtra to bude už trochu fažšie. Teraz už máš po práci!« začula Sibirôčka nad sebou krotiteľov hlas. Zhlboka vydýchla a vyšla z klieťky.

BITKA. STÁLY NEPRIATEL. PRVÉ VYSTÚPENIE.

Prešiel mesiac a prišla jar. Súbor pána Šolca sa presťahoval zo zimných miestností do letných, do cirkusu s arénou, uprostred posypanou jemným pieskom.

Bola nedeľa. Letné divadlo „Variété“ malo dnes prvé predstavenie. Na tomto prvom predstavení mali prvý raz vystúpiť aj Ondrej a Sibirôčka.

Veľký pestrý plakát oznamoval:

»Skvostné vystúpenie mladého, veľmi nadaného, neobyčajne vtipného a veselého šaška, pána André a nového, neobyčajne odvážneho ruského dievčatka, Sibirôčky, smelej a nebojazlivej krotiteľky levov, opravdivého zázraku sveta.«

Pán André aj „zázrak sveta“ boli toho večera veľmi rozčúlení.

Ondrej sa obliekal so štyrmi bratmi Ivanovcami v spoločnej šatnici. Starší bratia Ivanovci sa mu posmievali:

»Hlupáci sa radi cifrujú. Keby si sa bol radšej učil u nášho otca... Bol by si sa naučil skákať a bol by z teba urobil takého akrobata, že by si len tak vyvaľoval oči! Ale ty si sa naučil Pierroškove vtipy a myslíš si, že vieš neviem čo!...« vysmievali sa mu.

»Pozrite len, ako sa vymaľoval!... Teraz sa, braček, neopováž vykročiť zo šatnice, lebo ak ňa vidia psi, roztrhajú ňa!«

»Myslím, že sa mu zapáčilo Pierrovo nadávanie. Veď si nevie starčeka vynachváliť,« zasmial sa tretí z bratov.

»Prestaňte ho urážať!« ozval sa najmladší Ivanov, Vadim, veselý, pekný chlapec s dobrými kávovými očami. »Či nechápete, že Ondrej je u nás len preto, že by za nič na svete neopustil Sibirôčku, hoci by všade mohol dostať dobré miesto. Je to veľmi dobrý chlapec. Keby si Pierroško nebol vzal na pomoc Ondreja, bol by ho Ernest Ernestovič už dávno vyhodil aj s vnukom. Ondrej by bol mohol ostať v cirkuse i pri niekom druhom. Všade by ho boli radi vzali. Starý šašo už poriadne omrzela obecenstvo a sám by ho už sotva stačil upútať.«

Vadim mal pravdu. Starý pajác Pierro nevedel už sám zabávať obecenstvo v divadle. Jeho staré šibalstvá už divákov omrzely. Práve dosť zavčasu sa zjavil nový šašo.

Ale Ondrej rozumel Pierrovi lepšie ako ostatní. Starec bol úbohý a nešťastný. Žil a pracoval len pre vnuka. Starý Pierro bol zlostný a vždy nahnevaný, nikto zo súboru ho nemal rád. Ondrej ho zo srdca ľudoval. Pochopil, že si už mohol svojimi vtipmi ľahko zarobiť na skyvu chleba, že mu bolo ľahko šalieť sa pred obecenstvom, keď ho staré kosti bolely a túžily po pokoji. Ondrej sa usiloval, ako len mohol, aby mu bol na pomoci v ľahkom živote. Šaškovstvo sa síce chlapcovi nepáčilo, ale nechcel

starca zarmútiť tým, že by žiadal riaditeľa o iné miesto. Videl, že jeho pomoc prišla Pierrovi práve v poslednej chvíli. Ale v ten večer ho posmešky bratov veľmi mrzely. Zachmúril čierne obrvy a povedal...

»Hanbite sa... Čo mi nedáte pokoj? Myslite, že je hanba zarábať si na chlieb prácou? Práve tak by ste sa museli aj vy hanbiť za vaše kúsky pred obecenstvom!«

»Ty si chlapík, Ondrej! Dobre im tak!« radoval sa Vadim, ktorý sa v posledný čas sblížil s Ondrejom a úprimne sa spriatelil s novým druhom z cirkusu.

Ale Ondrej si ho v ten večer ani nevšimol.

Bol veľmi znepokojený. Ale nebál sa o seba: obával sa prvého vystúpenia nevlastnej sestry pred obecenstvom. Dievčatko malo ťažký výstup s Cézarom a Junónou v klietke a levy za ten mesiac ešte naň celkom neprivykli.

Chytrý si natrel tvár kriedou, ako ho naučil starý Šašo Pierro, nafarbil si na červeno líca, pery a koniec nosa, zatrel si obrvy a mihalnice, čím sa stala jeho pekná tvár hlúpu a roztržitou a vyšiel zo šatnice v širokých kockovaných šatách a neobyčajne vysokom klobúku.

Pri dverách šatnice čakalo ho malé, ružové, ako motýlik vyobliekané dievčatko, v šatočkách, positých lesklými ozdobami, s vláskami, rozpustenými na pleciach a so žiariacou hviezdou z elektrických žiaroviek nad čelom.

Len čo sa zjavil, hodila sa mu okolo hrdla.

»Čo sa stalo, Sibirôčka, prečo si taká rozčúlená? Bojíš sa?« spýtal sa Ondrej starostlivo, sklonil sa k dievčatku a bozkal ho.

»Nebojím sa, nie som rozčúlená, ale... ale... chcela by som byť s tebou zasa na našej Sibíri,« povedalo dievčatko smutne a belasé očka mu zasvietily.

»Cha, cha, cha, cha!« ozval sa drsný smiech a pred nimi sa zjavil ružový a vyobliekaný Nix tak neočakávane, ako by bol vyrástol zo zeme.

»Nežné divadlo: braček a sestrička sa boja predstavenia,« posmešne zvolal chlapec a bičíkom, ktorý držal v ruke, švihol ľahko Ondreja po chrbte.

»Nežartuj so mnou!« napomenul ho Ondrej vážne a pokojne.

»Podívajmeže sa, aký pán sa z neho stal! Ani zažartovať si s ním človek nesmie!« rozchechtal sa Nix protivne a ešte raz väčšmi švihol Ondreja.

»Daj si pozor, aby som ti nevzal bič!« povedal Ondrej pokojne, hoci sa mu hlas chvel tajným hnevom a čierne oči sa mu blýskaly.

»Skús to!«

Tretí raz zdvihol Nix bič a povedal rýchle:

»Ty musíš všetko strpieť odo mňa, lebo keby som ja sem nebol dovedol, bol by si i so svojou hlúpou priateľkou umrel na ulici bez krajčeka chleba.«

»Ja zasa len preto, že si to spravil, nechcem sa dať do teba, ako by si si zaslúžil, len ti vezmem bič,« povedal Ondrej, ktorý pomaly strácal trpezlivosť.

Pri tých slovách obratne vytrhol Nixov bič, mocnými pohybmi rúk zlámal ho na malé kúsky a odhodil ďaleko.

»Ach, takto ty teda so mnou...« vykrikol Nix a vrhol sa zo zafatými päťami na chlapca.

Ale Ondrej to očakával a bol prichystaný. Chlapci sa chytili za pasy. Nix bil päťami Ondreja do chrbta. Ondrej zasa stískal rukami Nixove plecia ako kliešťami. No zrazu Nix nepozorovane podložil Ondrejovi nohu. Ondrej sa potkol, lebo to nespozoroval, spadol na dlážku a jeho nepriateľ s ním. Sibirôčka priskočila k nim, ne-

prestajne ich prosila, aby sa spamätali, ale ani jeden ju nepočul.

Napokon sa podarilo Nixovi chytiť protivníka za hrdlo. Ondrejovi, ktorý to neočakával, zatmelo sa pred očima a skoro zamdlel.

Tu odrazu skríkol Nix bolestne.

Pri nich sa zjavila Ela a obdarila chlapca niekoľkými tvrdšími buchnátmi.

»Pakuj sa, protivná opica!« kričal Nix zúrivo, vyskočil a vrhol sa na černošku. Ale hneď aj od nej odletel. Len raz sa rozohnala veľkou rukou a odsotila ho ďaleko.

»Mmm!« revala Ela. »M-m-m! — Tak! tak! tak!«

Slovíčko „tak“ sa Ela len nedávno naučila a bola naň veľmi hrdá.

Nix bol skoro bez seba, ani nie tak z bolesti ako z hnevu a poníženia.

»Aký je to tu rámus? Čo sa to tu deje?« zastal odrazu pred nimi Pierro, s tvárou, ako Ondrej natretou, kriedou a farbami, v akomsi strašne smiešnom fraku a ohromne širokých nohavicách. Hoci bol pán Pierro Švajčiar, hovoril dosť správne po rusky, ale ešte lepšie vedel v tejto reči nadávať, keď ho žiaci hneď nepochopili. Keď ho niekto nazlostil, začal nemožne komolíť ruské slová.

Za širokými nohavicami sa mu schovával šesťročný Róbert, oblečený ako nemluvňa. Bol totiž od hlavy do päty povitý do plienok a do vankúša a ponášal sa na bábiku vo vankúši.

»Aký je to tu rámus, čo sú to za kriky, keď ja skoro začínal náš predstavenie?« nazlostil sa Pierro. »André, ty sa pereš s Nixom?«

»Nemôžem za to, pán Pierro,« odpovedal Ondrej a usi-
loval sa hovoriť pokojným hlasom a naprával si šaty,
pokrčené v zápase.

»Cigániš! Ty môžeš za to! Nerob sa takým neviniat-
kom!« zúrili Nix a zasa sa chcel so zafatými päťami
vrhnúť na Ondreja.

»Čuš!« strašne skríkol starý šašo a premeriaval roz-
zúreného Nixa zničujúcimi pohľadmi. »Veď ťa poznám, ty
potvora... Poznám lenivca, bitkára a povaľača... Bu-
dem ti žalovať masterovi Bullovi. Nech ťa vyženie, nech!«

Starý Šašo chcel ešte niečo povedať, ale vtom zahrála
v divadelnej dvorane hudba, oznamujúca začiatok pred-
stavenia.

»Poďme, André, poďme, Róbert, musíme začať!« po-
vedal starý šašo a vzal na ruky povitého Róberta, kto-
rému trčaly z vankúša nohy v ružových topáňkách.
Zmizli za oponou, ktorá oddeľovala divadelnú dvoranu
od zákulisia.

»Do videnia, Sibirôčka, idem na javisko!« zašepkal
Ondrej držiac nepravú sestríčku za ruku. »Drž mi palec,
aby sa mi podarilo všetko, čo ma pán Pierro naučil. Do
videnia. Do videnia!«

»Želám ti zo srdca, aby si sa prepadol do horúceho
pekla!« volal za ním Nix so zlostným smiechom. Ale hneď
sa aj utiahol, lebo sa priamo pred ním zjavila čierna po-
stava Elina. Mocná černoška mu zahrozila päťou.

NOVÝ ŠAŠO PÁN ANDRÉ ZAČÍNA SVOJE KÚSKY.

V opone, ktorá zakrývala vchod na javisko a do arény,
bola vo výške ľudskej postavy dierôčka. Sibirôčka bola
ešte maličká, nedočiachla k dierôčke. A úbohé dievčatko

by sa bolo tak rado dívalo, čo i len tou dieročkou, čo i len jedným očkom, ako bude jej priateľ Ondro vystrájať svoje „kúsky“ s Pierrom a Róbertom. Tu sa za chrbtom dievčatka ozvalo zrazu tiché vrčanie a kým sa Sibirôčka spamätala, chytily ju mocné ruky, zdvihly ju do výšky a Sibirôčka cítila, ako si ju opatrne posadily na čiesi ohromné plece.

»Si to ty, Ela?« zašepkalo dievčatko a vďačne pozrelo s hora na čiernu, dôverne sa na ňu usmievajúcu černoškinu tvár.

»Tak! Tak! Tak! Ela ťa miluje, pani. M-m-m-m-m!« zašomrala černoška s najpokojnejším výrazom.

Sibirôčka pritisla oko k dierke a mohla takto veľmi dobre pozorovať všetko, čo sa robilo na javisku.

Ondrej práve vchádzal pred obecenstvo. Pomaly a vážne došiel do prostriedku arény, kde sedel spokojne a nerušene pán Pierro. Držal povitého Róberta hore nohami a čičíkal ho, mrmlajúc pritom polohlasne uspávan-ku, ale predsa tak, aby obecenstvo mohlo dobre rozumieť každé slovo:

Hajaj, dieťa,
čičíkam ťa,
Ja som pajác, ty pajácik,
Ja som kocúr, ty kocúrik,
Ja som človek, ty človečik...

»Nespievate správne. Nevravíme človečik, ale dieťa,« povedal pokojne Ondrej a pristúpil k skupine.

»Ale ja som povedal: Ja som človek, ty človečik, a mne sa to páči tak, ako som to povedal,« odpovedal Pierro, a lámal a komolil slová ešte väčšmi. Pritom sa zatváril hlúpo a urazene. »A choď si, prosím, svoja cestička.«
A zasa zaspieval:

Hajaj, dieťa,
čičikam fa,
Ja som pajác, ty pajácik,
Ja som kocúr, ty kocúrik,
Ja som človek, ty človečik...

»Ty si somár, on somárik!« zahučal Ondrej mocným basom, že sa po celom cirkuse rozliehalo. Pierro a Róbert spadli so stoličky, stolička sa prevrátila a obecenstvo sa gúfalo smiechom.

Pierro sa zatváril ešte hlúpejšie. Potom rozťahol tvár do úsmevu, zdvihol klobúk a povedal odrazu strašne smiešne:

»Služobník, prosím!«

»Služobník, prosím!« odpovedal mu Ondrej tým istým tónom, pristúpil k Pierrovi a podal mu ruku.

Ale Pierro držal na rukách Róberta.

Starý šašo urobil hlúpu tvár a povedal:

»Odpustiť, prosím, moja rúčka nie je voľná. Ja najprv položím človečika a potom stisnúť vaša ruka.«

Pri tých slovách položil Róberta na piesok, podal Ondrejovi ruku a poklonili sa. Šašovia sa srazili hlavami a s komickým výrazom si vzájomne šuchali čelá.

»Ach, to sa nepatrí... Vy ste mi roztrepali mozog!« nariekal šašo Pierro a krútil hlavou.

»Mýlite sa, vo vašej hlave nebol mozog,« povedal Ondrej čo najvľúdnejšie a sňal klobúk, ako by prosil za odpustenie.

»Ako? moja hlava, že nebolo mozog?« začudoval sa šašo, »čestné slovo? Nebolo v nej mozog, čestné slovo?«

»Čestné slovo!« potvrdil Ondrej.

»Pomoc!... Ja som stratil mozga... Musím to oznámiť polícii! Vy ste nenašiel môj mozga?... Ja vám verím, vy ste dobrý človek... Služobník! Dobrý človek!«

Starý šašo sňal klobúk a zasa sa veľmi úctive poklonil Ondrejovi. Ondrej sa tiež poklonil a nastala nová srážka. Zasa si šuchali zdanlivé rohy na čele a zdvorilo sa vzájomne klaňali.

Obecenstvo sa z chuti smialo.

Sibirôčka veľmi dobre videla celú divadelnú dvoranu, všetky lôže a miesta, ktoré sa ako v cirkuse stupňovite snižovali k aréne. Veľmi sa smiali najmä v jednej lóži. Sedel v nej bledý pán v čiernom obleku, mladá dáma a plavovlasé asi deväťročné, pekne vyobliekané dievčatko. Dievčatko sa smialo nad kúskami šaškov, ako by zvončeky zvonily, a nahlas radostne vykrikovalo. Chvilami prejavovalo radosť až prihlasno a vtedy sa mladá dáma a vysoký pán sklonili k uchu dievčatka s plavými, kučeravými vlasmi a šepkali mu čosi. Dievčatko sa na chvíľku prestalo smiať, tvárilo sa nespokojne, odúvalo pery a pozorovalo šašov žiariacimi očkami. Potom zasa zabudlo na napomínanie, smialo sa nahlas a kričalo veselo, nevšímajúc si poznámok mladej dámy a pána v čiernych šatách.«

Toto dievčatko s trošku pyšnou, ale v tejto chvíli úsmevom oživenou tvárou, zaujímalo Sibirôčku. V jej úsmeve bolo čosi príkreho, hrdého a zároveň milého, ako by si dievčatko myslelo, že je najvznešenejšie medzi obecenstvom a medzi deťmi, čo boli na predstavení.

Zatiaľ šaškovia na javisku žartovali ďalej. Práve robili, ako by sa vadili a Pierro bez prestania hľadal svojho povitého Róberta, ktorého mu Ondrej prišpendlil na chrbát.

»Kde je môj človečik?« kričal starý šašo celkom zúrivo.

»Je pri vás. Neďaleko a celkom blízko, nevysoko a celkom nízko. Visí rovno a visí krivo a preto nie pekne... Ale, aby ste sa dozvedeli, kde je, musíte vyjsť von, musíte sa vrátiť pred zrkadlo, postavíť sa k nemu chrbtom a obrátiť sa!« vysvetľoval Ondrej s ohromne smiešnymi pohybmi.

Obecenstvo sa smialo. Dievčatko v drahých šatách sa smialo hlasnejšie ako ostatní.

Medzitým sa Róbert, napodobňujúci nemlúvňa, rozplakal žalostne na chrbte starého otca. Keď ho takto konečne starý šašo našiel, vopchal si prst do úst a povedal roztržito:

»Tento šibal si spravil z môjho chrbta kočík. To je dobré! Počkaj, ja ti dám!«

Ľahol si na chrbát a priľahol Róberta.

»Teraz bude ako vo väzení!« šibalsky oznamoval obecnstvu.

Ale odrazu sa dal do prenikavého kriku:

»Môj človečik sa premenil na motor!«

Povitý Róbert totiž veľmi obratne soskočil s chrbta starého otca a behal po aréne. Pierro a Ondrej sa rozbehli za ním. Dohonili chlapca a sadli si na zem, chceli ho chytiť, ale ako si sadli, chlapec zasa utekal ďalej. To trvalo niekoľko minút. Potom sa Ondrej hodil do piesku a kotúľal sa po zemi za Róbertom. Pierro ho nasledoval. Konečne sa starším šaškom podarilo chytiť mladšieho. Ondrej ho chytil a hodil Pierrovi. Pierro hodil Róberta nazad ako loptu a hádzali si ho tak dlho, až konečne Pierro hodil z celej sily Róberta do piesku a jačal pritom tak, ako jačievajú trestané deti.

»Ach, ach, ach, čo som to urobil! Zabil som Ťa, môj človečik!« plakal a nariekal, kníšuc sa nad ním.

Róbert ležal na piesku nehybne ako mŕtvy.

»Musíme ho pochovať! Vykopeme mu hrobček a zahrabeme ho!« navrhoval Pierro Ondrejovi.

»Poď a vykop!«

»Choď ty a vykop!«

»Pomoc! Ja nejdem... Ja sa bojím!«

»Aj ja sa bojím!«

»Poďme spolu!«

»Poďme!«

»Veľmi dobre!«

Chytili sa popod pazuchy a šli, náročky sa trasúc a búchajúc jeden do druhého. Potom sa prikrčili k zemi a chvíľu kráčali štvornožky.

Keď sa priblížili k Róbertovi, stisol Pierro pero, ktoré mal Róbert skryté v plienkach. Róbert vyskočil a vyletel do výšky, ale hneď zase dopadol nazpät nie už v plienkach a vo vankúši, ale v utešených šatách malého talianskeho rybára a začal krásne tancovať pri veselých zvukoch hudby.

Aj Ondrej a Pierro tancovali. Ich škaredé kockované kabáty a nohavice kamsi zmizly a obaja sa zjavili vo skvostných neapolských krojoch, keď si boli predtým tajne sotreli šatôčkou farbu s tváří.

Po tomto tanci kývol Ondrej rukou hudbe, prešiel do ruskej tanečnej siene a zatancoval kozáčka. Zpoza kulís vybehla Herta s harmonikou. Mala oblečený krásny ruský kroj a vznášala sa na javisku ako labuť.

Obecenstvo tliekalo a kričalo zúrivo: »Výborne!«

»Výborne, ruský chlapček! Výborne pán André!« bú-

rilo obecenstvo, ktoré zbadalo odrazu, že pod talianskymi šatami malého šaška skrýva sa rýdza ruská duša.

»Tak koniec!« kričal radostne Ondrej, keď pribehol za kulisy a obrátil sa k Sibirôčke, ktorá soskočila s Elinho pleca. »Videla si ma?«

»Všetko, všetko som videla!« odpovedala Sibirôčka, hľadiac na neho očarenými očami, z ktorých mu obdiv žiaril v ústrety. »Veľmi dobre si to všetko robil... Najmä tanec bol nádherný!« chválilo dievčatko a objímalo a bozkávalo nevlastného brata.

»Aj pán Pierro ma pochválil!« povedal Ondrej vesel.

»Ale čo bude so mnou?« povedala ustarostená Sibirôčka. »Teraz už vystúpim, master Bull ma už volá!«

»Buď smelá... Viem určite, že budeš junákom, že si zaslúžiš pochvalu... Stanem si za oponu a nespustím oka s teba, aby si vedela, že som tu, aby som ti mohol pomôcť, ak budeš potrebovať. Teda už choď! Do vide-
nia!« Zľahka potisol dievčatko ku vchodu do arény.

MALÁ KROTITELKA LEVOV.

Pri nežných zvukoch hudby sa Sibirôčka objavila na javisku v sprievode mastera Bulla a Nixa, ktorí boli ozbrojení bičmi. Najsamprv dievčatko uvidelo najbližšiu lôžku, kde sedela vyobliekaná slečinka, ktorú bola už predtým spozorovala otvorom v opone. Slečinka držala teraz veľkú škatuľu a vyjedala z nej cukríky.

»Ach, aké krásne dievčatko! Pozri, tata, je práve taká plavovlasá ako ja!« zvolala vyobliekaná slečinka v lôžku.
»Naozaj utešené dievčatko!«

»Musíte hovoriť ticho, Ala... Obraciate na seba pozornosť,« napomínala ju dáma, ktorá bola asi jej vychovávateľkou.

»Ale prestaňte, zavadziate mi!« odpovedalo dievčatko zlostne a odulo pery. »Levy! Levy! A aké strašné!« kričala zasa o chvíľu, keď zbadala v aréne veľkú klietku. »Vari to dievčatko pôjde k nim do klietky!«

»Ticho, Ala, dieťaťko, hovor potichu!« napomenul ju vľúdne pán v čiernych šatách, ktorý dosiaľ čušal.

Dieťaťko odrazu zatíchlo.

Len čo sa levy zjavily v aréne, Sibirôčka smelo pristúpila k dvierkam klietky a držiac sa za závoru, s úsmevom poslala obecenstvu vzdušný bozk.

Ani trošku sa už nebála Cézara a Junóny. Za mesiac privykly levy na dievčatko už tak, že ho trpely v svojej blízkosti, neboly pri tom nepokojné a dovoľovaly jej všetliako s nimi cvičiť.

Master Bull nevstúpil s dievčatkom do klietky... Zostal stáť obďaleč pri dvierkach. Sibirôčka s Nixom smelo a za burácajúceho potlesku obecenstva vstúpili do klietky.

Cézar a Junóna hneď pristúpili k deťom. Nix mal prvý raz ukázať umenie mladého krotiteľa levov. Vyskočil Cézarovi na chrbát a švihajúc bičikom jazdil na ňom v klietke ako na koni. Nadšené obecenstvo obdivovalo takú smelosť a volalo: »Výborne! Výborne!« Tu chlapec vífazne sa usmievajúci a hrdý na svoj úspech soskočil s Cézara, kázal Cézarovi a Junóne, aby slúžili a dal im do predných labiek po malej puške.

Lev a levica poslušne robili všetko, čo od nich žiadal. Nakoniec predviedol najťažšie číslo. Junóna mala vystreliť z pušky a zdanlivo zastreliť Nixa. Potom s ohlušujúcim

a prenikavým revom mala si sadnúť k naoko mŕtvemu chlapcovi, mala mu počúvať srdce, tep, mala ho objímať a bozkávať. A keď Nix vyskočil, objala natešená levica Cézara a levy spolu zatancovaly akýsi tanec k vrcholnej spokojnosti obecnstva, ktoré očarené, tleskalo a volalo: »Výborne, Nix, výborne!«

Šťastný a usmievajúci sa Nix klaňal sa divákovi a nikto by nebol hľadal v tom prívetivom, znamenitom chlapcovi obyčajne protivného a zlostného Nixa.

Potom nastúpila Sibirôčka.

Nix vybehol z kletky, posielal tleskajúcemu obecnstvu bozky a stále sa mu klaňal a Sibirôčka ostala v kletke.

Začala tým, že sa ručičkou dotkla Junóny. Junóna sa buchla do Cézara, oba levy sa vyvalily a váľaly sa na drevenej dlážke v kletke.

S ľahkým, vyzývavým výkrikom vrhla sa Sibirôčka k dravcom a váľala sa s veselým smiechom s nimi po dlážke. Obecnstvo už nevolalo „výborne“. Stíchlo a so zatajeným dychom hľadelo na nebezpečnú hru divých zvierat s dieťaťom. Jeden neistý Sibirôčkin pohyb, ktorý by sa nebol zapáčil levom, bol by stačil, aby svoju krotiteľku na mieste roztrhaly. Obecnstvo to dobre vedelo a preto skoro bez dychu hľadelo do arény.

Plavé vlásy dievčatka splietaly sa so zlatými hrivami levov. Jej ruky sa každú chvíľku ocitly v ich horúcich papuliach. Ťahala ich prstami za uši, za hrivy, plieskala po nosoch, z ktorých vystupovala para. Napokon Sibirôčka skríkla žartovným hlasom a vstala... Obecnstvo stŕpalo úžasom nad tým, čo nasledovalo.

Sibirôčka pribehla rýchlymi krôčkami k Cezarovi, ľahkým výkrikom ho prinútila, aby si pred ňou sadol,

chytila obidvoma ručičkami jeho obrovskú papuľu a otvorila ju doširoka.

Obecenstvo sa už neovládalo. Celým divadlom zaznelo hlasité: »Ach!«

A v tej chvíli vložila sa plavá hlavička do Cézarovej papule medzi dva rady ostrých zubov...

Sibirôčka otvorila ružové ústočka a s úsmevom v čarokrásnych, žiariacich, belasých očkách zaspievala pieseň o levoch, kráľoch púšte, ktoré proti svojej vôli žijú v ľudskom zajatí...

Hrozný bol pohľad na drobnú detskú hlávku, tak bezstarostne spievajúcu v obrovskej papuli velikánskeho leva.

Dvoje belasých očí žiarilo na purpurovom pozadí levovej papule ako dve čarokrásne safírové hviezdy.

»Dosť! Dosť!« kričalo obecenstvo, keď usmievavá a ako poľný kvet krásna Sibirôčka vybehla z kľetky. Búrlivé oduševnenie divákov nemalo konca.

»Zázračné dievčatko! Výborne! Lepšia ako Nix! Smelšia! A taká maličká! Taký drobizg! Nix je oproti nej obor! Ale kdeže by to Nix dokázal! Výborne, výborne!« ozývaly sa jednotlivé hlasy.

Všetkých prekrikovalo vyobliekané dievčatko v lôži.

»Tata!« fahalo dievčatko otca za ruku a nespúšťalo oči so Sibirôčky, ktorá sa veselo klaňala obecenstvu. »Tata, zavolaj ju sem k nám! Chcem ju vidieť! Chcem! Chcem!«

»Nemôžeš, milé dieťa, nemôžeš,« tíšil ju pán v čiernych šatách. »Malí umelci nesmú prísť medzi obecenstvo...«

»Prečo nemôžu? Kto im bráni? Protivní! Nesnesiteľní!« hnevalo sa dievčatko. »Prečo im to nedovolia?...

Ja chcem! Ja chcem, aby prišla. Ak jej nedovolia, urobím niečo...!»

A kým sa pán a mladá dáma spamätali a dievčatko zadržali, chytilo toto škatuľku s cukríkami, ktorú malo na kolienkach, strhlo si stužku s vlasov, zaviazalo chytro škatuľku a hodilo ju širokým oblúkom dolu, k nohám prekvapenej a zmätene sa usmievajúcej Sibirôčky.

»Čo stojíš! Ber! To patrí tebe!« začula Sibirôčka za sebou v tej chvíli Nixov hlas a uvidela bledú, zlostnou grimasou znetvorenú chlapcovu tvár.

»Čo vám je, Nix? Prečo ste taký nahnevaný?« chcela sa ho spýtať. Ale Nix pozrel na ňu zlostne, chytil ju za ruku a viedol ju preč z arény a tak bolestne jej stískal prsty, že otázka zamrela Sibirôčke na perách.

ZÁVISŤ A HNEV. NEPRIATELIA ONDREJOVI A SIBIRÔCKINI.

Bolo jasné jarné májové ráno. Všetci umelci zo súboru divadla „Variété“ sedeli pri raňajkách. Prívetivá Herta ako opravdivá dospelá domáca pani rozdeľovala jedlo. Ela sedela pri svojej milovanej panej a nespúšťala s nej oči. Pri Ele sedela Sibirôčka a pri Sibirôčke Ondrej. Deti veselo džavotaly akousi čudnou, smiešnou rečou, tak že si sotva rozumely. Robily to kvôli Ele, ktorá len pred niekoľkými mesiacmi prišla z Afriky a nevedela inakšie, len po černošsky.

Veselo spomínaly deti posledné predstavenie, na ktorom plavovlasé dievčatko z lôže hodilo Sibirôčke škatuľu cukríkov.

»Neraz som stretla to dievčatko na ulici!« povedala Herta, »je to asi veľmi bohatá slečna z vysokého rodu.

Má vždy krásne šaty a preváža sa na koči, ktorý ťahá pár skvostných koní.«

»Ó!« Ela zdvihla prst do výšky. Asi uhádla o čom sa hovorí a s veľmi smiešnymi pohybmi tváre usilovala sa naznačiť, ako obdivuje ruskú slečnu.

»Ale ty si predsa len krajšia ako ona, dušička!« usmiala sa Herta veľmi nežne na Sibirôčku. »Keby si sa bola videla, aká si bola krásna v kletke levov. Taká smelá a odvážna si bola! Priznám sa ti, že sa aj mne rozbúchalo srdiečko, keď som videla tvoju hlávku v papuli ľúteho Cézara.«

»Áno, maličký miss je naše chlapík. Ó, ona prevýši Nixa!« zamiešal sa master Bull do detského rozhovoru. Raňajkoval pri osobitnom stole s riaditeľom, s jeho tetou, s hlavou akrobatov pánom Ivanovom a so šaškom Duroiom.

Master Bull málokedy niekoho pochválil, preto boli všetci prekvapení jeho neočakávanou pochvalou.

»Miss Sibirôčka je chlapík!« pokračoval, hľadiac na dievčatko, ktoré sa červenalo uspokojením. »Chlapík! Kdeže náš Nix! Ach, vymyslel som jeden veľmi pekný hra... predstavenie... Obecenstvo bude očarené. Aj s André počítam. Aj André! Pán Duroi ho chváli. Ach, bude to báječný kus, čo som vymyslel.«

Master Bull bol naozaj veľmi dobrej vôle. Sibirôčkin úspech ho celkom premenil. Olovené Angličanove oči žiarili, úsmev mu pohrával na žltej tvári.

»Ach,« povedal zasa o chvíľku. »Miss Sibirôčka vyšiel prvý raz a už dostala škatuľu cukríkov. To sa tu ešte nestalo. Nix nič nepomáhal. Treba chrániť miss Sibirôčku

a zriedkavejšie ju ukazovať obecenstvu, čím najzriedkavejšie. Ukážeme mu niekoho horšieho, ukážeme mu Nixa.«

Keď master Bull túto vetu celkom pokojne dopovedal, odvrátil sa od detí a rozhovoril sa o tom istom predmete s riaditeľom Šolcom a stále sa vyjadroval o dievčatku s veľkým oduševnením.

»Blahoželám, blahoželám ti, Sibirôčka! Vidíš, ako si ňa master Bull cení,« šepkali Herta a šťastím rozžiarený Ondrej dievčatku, zatiaľ čo Ela ju bez slova objala železnými rukami, nežne si ju pritúlila a bozkávala.

»Ako sa dnes máš? Tie pochvaly sa ti asi veľmi nepáčily?«

Tieto slová najstaršieho Ivanova, udrely Nixa ako kladivom. Celý čas sedel ako bez ducha a na jeho tvári striedala sa červenosť s bledosťou.

Jeho závistnú dušu rezaly a pichaly pochvaly Sibirôčky ako nože. Nix sa strašne zlostil na dievčatko, na jeho veľký úspech, na mastera Bulla, ktorý ju tak vychvaloval, na Elu, na Hertu, na Ondreja, ktorým sa tiež tak páčila. Ale najväčšmi sa hneval na seba, veď on doviedol to „protivné dievčatisko“, ako Sibirôčku vždy volal, k masterovi Bullovi a on jej dal príležitosť, aby takto vynikla.

Zúril nad slovami mastera Bulla, že on, Nix, je horší ako Sibirôčka, že je nie taký pekný, odvážny a obratný, ako ona. V chlapcovej duši hľadala najčernejšia závisť. A vtedy ešte Denis Ivanov, tušiac, čo sa robí v duši nazlosteneho a závistivého Nixa, dolieval, ako sa vraví, oleja do ohňa.

»Nehanbíš sa, prepúšťaf takto svoje úspechy akémusi hlúpemu dievčatisku?« šepkal Nixovi do ucha. »Ty taký odvážny a odrazu...«

»Ale, veru odvážny! Veď sa ľafa skoro rozreve!« podpichoval Nixa ešte druhý z bratov, Gleb.

»Naozaj sa rozreve! Fuj, hanba! A to je chlap!« rozchichotal sa tretí brat, Peter. »Ja by som na tvojom mieste veru nereval, ale by som im ukázal, že by si zapamätali! I tomu dievčatisku, i tomu chlapíkovi, tomu potvorskému Ondrejovi. Ako sa nafukoval a pýšil tým tancom,« pokračoval tichšie. »Kým tu nebol, tancoval som ja kozáčka a všetky ostatné tance. Obecenstvo ma skoro na rukách nosilo a tu odrazu, ako by boli tí dvaja s neba spadli... Keby som bol tebou, vyplatil by som ich obidvoch tak, že by na to do smrti nezabudli!«

»Nebabrem si ruky s dievčaťom!« povedal Nix, krieviac opovržlivo ústa.

»Vyplaf teda poriadne Ondreja! Dievča to bude väčšmi bolieť, ako keby si urazil ju. Veď je taký strašne nafúkaný! My ti pomôžeme!« navrhoval zasa Gleb.

»Pomôžete?«

»Pravdaže! Ale navrav nič bratovi Vadimkovi. Priateľí sa s Ondrejom... Hneď by mu všetko vyzradil. Už ma svrbia ruky na toho Ondrika. Veru! A včera vám povedal pán Šolc nášmu otcovi: Keby niektorý z vašich synov chcel priučiť Andrého akrobatike, všetkých by vás vopchal do vrecka, taký je obratný ten chlapec! — Však mu my ukážeme, tomu obratnému... Vyučíme ho veru. Chodí si tu ako nejaký princ: nos dohora, ani sa nám neprihovorí. Pekný vtáčik!«

»Najprv si to s ním vybavíme a potom sa dohovoríme ako vyhodíme Sibirôčku zo sedla!« šepkal Nixovi do ucha Denis Ivanov.

Nix roztrpčene pokrútil hlavou.

V jeho duši nemal miesta nejaký lepší cit. Naopak, rodilo sa tam nové rozhodnutie, ktoré však za nič na svete nechcel prezradiť svojim priateľom.

LIST. PREKVAPENIE. NIXOV PLÁN.

Milé dievčatko,

ani neviem ako sa voláš, preto Ťa volám proste milým dievčatkom. Volajú Ťa Sibirôčkou? Prečo? Hádám si sa narodila a rástla na Sibíri. Tak mi to vysvetlil môj tata, knieža. Aj ja som bola na Sibíri, ale veľmi dávno, ani sa nepamätám, kedy to bolo... Bola som vtedy ešte celkom maličká. Teraz som už veľká. Mám už deväť rokov. Koľko Ty máš rokov? Aká si smelá! Keď som videla Tvoju hlávku v zubách strašného leva, skoro som skríkla zo strachu. Myslela som si, že Ťa zožerie. Moja vychovávateľka, slečna Žofka, mi držala kázeň za to, že som Ti hodila cukríky a že som Ti ich neposlala od lokaja. Hovorila mi, že sa to nepatrí, lebo som kňažná a kňažná, že sa má slušne správať. Ty si nie kňažná, dievčatko? Máš sa teda dobre aj zle. Dobre preto, že smieš kričať ako sa Ti páči a nikto Ťa každú chvíľu neokrikuje, môžeš hovoriť aj smiať sa nahlas, a zle preto, že nemáš nádherných šiat, klobúkov, ani hračiek s obrázkami ako ja, že musíš chodiť do klietky k tým hrozným levom, lebo, keby si nechodila, nemala by si z čoho žiť! Veľmi Ťa preto ľutujem... Keď zasa vystúpiš, vezme ma môj tata, knieža, zasa do divadla. Vidíš, čo som Ti toho napísala! Slečna Žofka hovorí, že som to mrzko napísala a ešte aj urobila dve machule. Ale to nič nerobí. Viem, že Ti bude môj list milý i s machuľkami, tým skôr, že v ňom nájdeš ešte

nj prstenček s rubínom, ktorý Ti posielam do daru. Keď prídem do divadla, prídem k Tebe za kulisy. Hádám ma ta pustia. Musia ma pustiť. Môj tata, knieža, je veľmi veľký a bohatý pán. Má toľko peňazí, že by z nich bola hora, keby boly na hromade.

**Zdrávstvuj, Sibirôčka! Skoro Ťa uvidím!
Kňažná Ala Gordová.**

Tento list prečítali Sibirôčke Herta a Ondrej niekoľko ráz. Na Sibirôckinom pršteku pýšil sa už k listu priložený krásny prsteň s rubínom, rudým ako kvapka krvi. List a prsteň doniesol hneď na druhý deň ráno vysoký lokaj, oblečený ako pán. Lokaj vošiel hlavným vchodom a spýtal sa, či môže vidieť „slečnu Sibirôčku“. Prekvapené dievčatko prišlo k nemu a lokaj mu odovzdal list a prstenček.

»Vidíš,« povedala Herta Sibirôčke veselo, »vidíš, aj ty máš ochrancov a priateľov. Som veľmi šťastná, dušička.«

Aj Ondrej bol šťastný so svojou milou priateľkou, aj Ela bola šťastná. Černoška skákala a tliekala radostne rukami, ukazujúc prstom na prsteň.

Sibirôčka napísala odpoveď, v ktorej sa novej priateľke pekne poďakovala a dala list lokajovi.

Ondrej a Herta odišli potom na skúšku do divadla, kde ich už čakali ostatní členovia súboru.

Master Bull a pán Šolc vymysleli pred týždňom celkom nové a veľmi zaujímavé predstavenie, aké ešte nevideli návštevníci divadla „Variété“.

Chceli predviesť na javisku udalosti, ktoré sa staly asi pred dvetisíc rokmi. Bol to malý divadelný kus z čias

prenasledovania kresťanov Rimanmi, ktorý napísal master Bull. Mal asi takýto obsah:

Kresťanské dievča, Veronika, žije v Ríme, nad ktorým vládne cisár, čiže imperátor Nero.

Nero zakazuje kresťanom veriť v Krista, trápi a mučí každého, kto sa nechce klaňať bezduchým modlám, ktorým sa klania imperátor a jeho dvor.

Veroniku, ktorú mala hrať Sibirôčka, chytia Nerovi sluhovia a hodia ju na rozkaz imperátora do kliecky medzi levov, aby tieto roztrhaly kresťanské dievča.

Levy sa už chcú vrhnúť na ňu, už chcú zafat do nej pazúry, ale dievča hodí jednému z nich okolo hrdla vavrínový veniec, ktorý jej Nero hodil do kliecky z posmechu. A lev hneď padne na kolená pred kresťanským dievčaťom Veronikou. Jeho príklad nasleduje aj druhý lev a Veronika vychádza z kliecky zdravá a neporanená. Imperátor jej odpustí a jeho družina uverí v Krista.

Tento malý divadelný kus horlive študoval Nix, Ondrej, Herta, Sibirôčka a iní. Od rána do večera boli všetci v divadle a robili všetko, čo od nich žiadal master Bull.

*

Toho rána, keď lokaj kniežata Gordova doniesol Sibirôčke list a darček, sa skúška trošku oneskorila, lebo master Bull išiel s lekárom prezrieť Junóne nohu, ktorú si pri poslednom predstavení trošku vytkla.

Pán Šolc mal robotu v kancelárii. Starý Duroi pracoval s vnukom, ktorého cvičil osobitne, lebo bol ešte veľmi malý.

Nix a traja starší bratia Ivanovci boli v aréne, keď ta prišla Herta, Ela, Sibirôčka a Ondrej.

»Čo to máš na prste? Kde si ukradla taký klenot?« skríkol bezočivý Nix, lebo hneď spozoroval na útlom Sibirôčkinom pršteku rubínový prsteň.

Sibirôčka sa začervenala pre túto urážku. Aj Herta sa začervenala za svoju obľúbenku a černoška zlostne svraštila srastené obrvy, keď počula chlapcov bezočivý a vyzývavý hlas.

Ondrej zasa zbledol ako biely golierik jeho košieľky.

»Ako sa opovažuješ tak urážať dievčatko?« povedal nahnevano, ale miernil sa, hoci mu z očí sršaly iskry zlosti.

»Ale prosím vás, akéže okolky! Nezabúdajte, že musím vedieť o všetkom, čo sa vás týka. Ja som vám našiel miesto a som teda za vás zodpovedný. Dievča vzalo niekde prsteň a ja o tom nemám vedieť...?« začal Nix posmešne, ale nedokončil.

Dvoma skokmi bol Ondrej pri ňom. Tenké, ale mocné prsty stisly Nixovo plece ako kliešte. Zlosťou znetvorená tvár blížila sa k protivníkovej tvári.

»Počuj,« povedal takým hlasom, že sa Nix nevoľky zachvel, »ak sa opovážiš ešte raz s ňou,« a ukázal na Sibirôčku, »takto mrzko hovoríš... potom si to s tebou vybavím! Počuješ?«

A sotil nič netušiaceho Nixa s takou silou, že sa tento potočil a hneď sa aj natiahal na piesku, aký široký, taký dlhý, za zvučného smiechu všetkých prítomných.

TAJNÁ SKRÝŠA. ČIERNY DUCH.

Vo veľkom letnom divadle bola dlhá pivnica. Pivnica alebo správnejšie veľké sklepenie bolo tam miesto skladišťa. Odkladali tu staré a nové dekorácie, rôzne diva-

delné kostýmy a iný majetok divadla a cirkusu, bez ktorých sa nemôže zaobísť divadelný riaditeľ. Čiastka týchto vecí bola složená v budovách obidvoch divadiel a čiastka tu.

Ohromné sklepenie malo mnoho chodbičiek, ktoré utvorily tu nahromadené trubly a kulisy a končilo sa neveľkou komôrkou, kam nikto nechodil ani vo dne, lebo tam bolo tma ako v hrobe a vždy odtiaľ zaznieval akýsi nepríjemný šuchot. Šuchotaly iste potkany, ale mladší členovia súboru divadla Variété boli presvedčení, že dolu v sklepení žije Čierny duch, pán sklepenia, ktorý býva deň i noc v tejto komôrke. Ale keby bol niekto prišiel náhodou do komôrky v prestávke medzi skúškami, bol by sa dozvedel, aký duch tam šarapatí, lebo lepšie, akí duchovia tam šarapatia odrazu.

Keď sa skončila prvá časť skúšok, nastala hodinová prestávka. Vtedy mizli nepozorovane bratia Ivanovci a Nix Víchrov, a jeden za druhým odchádzali do sklepenia.

Tam jeden z nich vytiahol ohorok sviečky a zažal ho. Druhý zasa vytiahol z váčkov všelijaké maškrtky. Mali cukrové, ovocie, zákusky, ba i víno. Vo „Veľkom dome“ pána Šolca bolo prísne zakázané piť víno. Ale najstaršiemu z bratov Ivanovcov sa podarilo ukradnúť z pánovej komory fľašu vína, ktoré tam držal pre hostí a vypíť ho s bratmi a s Nixom. Aj Nixa tomu priučili. Keď niekedy nemohli sohnáť lahôdky takto, kupoval ich Nix za svoje peniaze, ktoré vyžobral od matky. Matka o tomto všetkom vôbec nevedela.

Tu teda sa hostili každý deň v prestávkach medzi jednotlivými výstupmi na javisku.

Bratia Ivanovci boli skazení mladí ľudia, ale Nix videl v nich najlepších priateľov a chcel ich napodobniť

vo všetkom. Keď Denis, Gleb a Peter Ivanov fajčili, fajčil aj Nix, hoci nemal z fajčenia pôžitku. Keď bratia pili víno, pil aj Nix, hoci mu po víne bývalo vždy zle a strašne ho bolievala hlava. Ale Nix nechcel zaostať za staršími priateľmi, chcel stoj čo stoj dokázať, že je už dospelým mladým mužským. Bolo to nepekné, hlúpe a smiešne. Aby mohli piť a fajčiť, skrývali sa títo štyria priatelia v komôrke, kde sa hostili bez obavy, že by ich niekto prekvapil, či už riaditeľ alebo starý Ivanov, ktorý by sa bol iste strašne nahneval na synov.

»Vymyslel som čosi znamenitého!« zvolal Nix, ktorý práve vypil veľký pohár vína, až sa mu zakrútila hlava.

»Čo si zasa vymyslel?« spýtali sa naraz bratia akrobati.

Sedeli v ten večer v podzemnej komôrke s Nixom, na zemi, s nohami skríženými po turecky.

Pred nimi stála truhla a na nej bolo plno starých otlčených tanierov, so všelijakými maškrtami. Pri tanieroch stála práve načatá fľaša vína. Víno a lahôdky ukradli dnes z riaditeľovej komory, keď Herta vydávala ráno kuchárovi prípravu na obed a zabudla komoru zamknúť, lebo musela odbehnúť do kuchyne.

»Čo si vymyslel?«

»Počúvajte: viete, priatelia, že v kuse „Kresťanka a levy“ hrám Nera. Sedím na tróne a hádzem s posmechom vavrínový veniec na smrť odsúdenému dievčaťu. Veronika ho má stoknúť Junóne na hrdlo. Počúvajte, cha, cha, cha! Do toho venca skryjem dve ostré ihly a... a... môžete si domyslieť ako potom levica ochotne poslúchne protivnú Sibirôčku, keď sa jej do oboch strán hrdla zapichnú dve ostré ihly! Cha, cha, cha, cha! Určite ju potom neposlúchne! Namiesto toho, aby si ľahla dievčaťu k nohám,

bude skákať po kľetke ako besná! Cha, cha, cha, cha! To bude zábava! Master Bull potom Sibirôčku poriadne vyplatí... Zahanbí ju pred obecnstvom, vyženie ju a nikto nikdy ju už nepochváli a nedonesie jej darčeky! Cha, cha, cha, cha!»

»A keď sa levica rozzúri a vrhne na Sibirôčku?« povedal znepokojene jeden z mladších Ivanovcov, v ktorom sa ešte zavše ozval lepší vnútorný hlas.

»No to by ešte len bolo podarené. Len nech sa na ňu vrhne! Prichystám si revolver a hneď vystrelím. Ale ani master Bull to nedopustí, stojí vždy blízko kľetky. A potom aj keby sme levicu len trošku poranili, zabudne na všetko, prestane prenasledovať prvú obeť a začne hľadať toho, kto ju poranil.«

»Teda takto by to všetko išlo báječne!« povzbudzoval Nixa Denis Ivanov.

»Všetci uvidia, že dievča pokazilo predstavenie, lebo nemohlo levov prinútiť k poslušnosti. Obecnstvo už nebude s ňou a ty, Nix, sa zasa staneš jeho miláčikom.«

»Ach, to mi je už jedno!« pretvaroval sa Nix, ako by sa ho to ani netýkalo. »Ja aj tak od Bulla skoro odídem a on pôjde so Sibirôčkou do Ameriky hľadať a cvičiť nových levov.«

»Aj Ondreja vezme so sebou!« povedal najstarší Ivanov a hneď dodal s potmehúdskym úsmevom: »A ty si už, Nix, zabudol, ako ťa Ondrej urazil a odpustil si mu už všetko, ako taký dobráčik?«

»Ja?... Ja?... Ja že som mu odpustil?« zajachtával sa Nix v pomykove.

»Ty... Ty...!« porúhal sa mu posmešne Denis. »Čo mi dáš ak sa mi podarí zväbiť sem Ondreja?«

»Ako?« zvolali jeho dvaja bratia a Nix, celí oživení.

»Tak!« pokračoval Denis s úsmevom. »Dnes ráno som sa stretol s Ondrejom. Povedal som mu, že sa iste bojí Čierneho ducha, ktorý blúdi tu v podzemí, ako sa ho boja všetky tunajšie deti. Odpovedal mi, že sa ničoho nebojí. Povedal som mu teda: Dokáž to a príď dnes večer v prestávke do podzemia! A hlúpy chlapec sľúbil, že príde. Hneď aj tu bude. Dáme mu ako sa patrí, aby sa navždy odnaučil hlúpo sa pechoriť pred nami.«

»Aký ste rozumný, Deňo. Ako ste to všetko znamenite vymysleli!« zvolal Nix. »Urobím pre vás všetko, čo len chcete. Ale ticho... počujete kroky? To je on!« Prestal Nix odrazu hovoriť.

V podzemí naozaj ktosi kráčal ku komôrke. Všetci bratia a Nix pozorne počúvali...

Kroky sa blížia, — blížia — blížia. Už sú až pri dverách komôrky.

»Teraz vstúpi! Počúvajte, bratia!« rozkazoval Denis potichu. »Ja k nemu prvý priskočím a chytím mu ruky, aby sa nemohol brániť. A vy ho potom poriadne nabite, neľutujte pästi. Potom ho poviažeme, necháme tu. Pôjdeme zavolať pána Šolca a dovedieme ho sem. Uvidí sputnaného Ondreja, nedopitú fľašu a pečivo zo svojej komory a... a... presvedčí sa, že chlapec, pre ktorého toľko urobil, je povaľač, lenivec a zlodej. A my mu to všetko potvrdíme...«

»Výborne! Výborne!« šepkali dvaja mladší Ivanovci a Nix. »Teraz konečne nám už neujde! Však sme to už dávno mali spraviť!« šuchali si radostne ruky, čakali, kým sa Ondrej zjaví.

Kroky sa blížily. Boly už celkom, celkom blízko. — Ktosi chytil dvere... Závora buchla a...

Na prahu komôrky sa zjavila vysoká, v čiernom plášti zahalená postava so strašne bledou tvárou. Na hlave zpod čierneho baretu trčaly rohy. Zpopod plášťa vykukoval dlhý chvost. Ako by sklené oči sa matne leskly v slabom svetle sviečky.

»Aha! Mám vás, mám! Vy budete hospodáriť v mojom kráľovstve? Ja vám dám!« povedal neznámy hosť hrobovým hlasom, odstúpil odo dverí podišiel panovačnými krokmi ďalej do komôrky.

»Jaj, jaj, jaj! Čierny duch!« reval Nix a zakryl si rukami tvár. S veľkým krikom spadol na zem ako bez ducha. Dvaja mladší Ivanovci sa prikrčili k nemu a začali sa tíško modliť.

»Cha, cha, cha, cha, cha!« Bračekovci, vy ste naozaj bojkovia! To som si ani nemyslel! Strašili ste ma Čiernym duchom a prví ste sa ho naľakali!« ozval sa zpopod baretu veselý smiech. Hneď aj spadla strašná maska s vysokej palice, na ktorej bola zapichnutá, spadol aj čierny plášť, zmizly rožky a chvost — a pred priateľmi, na smrť nastrašenými, vynorila sa odrazu rozosmiata Ondrejova tvár.

»Cha, cha, cha, cha! To som ja . . . ja, pozrite predsa, vy bojkovia!« volal Ondrej veselo. »Šiel som k vám a cestou som videl v otvorenej truhle v sklepení tento starý, obnosený kostým s rožkami a chvostom a natiahol som si ho. Počkaj, myslel som si, nastraším ich trošku . . . A vy, bojkovia, ste sa naozaj naľakali! Cha, cha, cha, cha!« zakončil s veselým smiechom.

Chlapci dosiaľ hľadeli na neho s vytreštenými očami a vždy ešte nemohli nič pochopiť. Napokon sa Denis Ivanov vytiahol potichu zo svojho kúta. Potom pomaly vstával aj Nix, ktorý doteraz tíško nariekal ako nastrašený

vtáčik. Práve tak nerozhodne vstávali aj ostatní bratia, Gleb a Peter.

»Si to naozaj ty a nie Čierny duch?« spýtal sa Denis.

»Cha, cha, cha, cha! Pravdaže som to ja!« odpovedal Ondrej veľmi rozveselený.

»Je to on!« Povedali Nix a dvaja mladší Ivanovci naraz ako ozvena.

»Je to on!« potvrdil aj brat Denis a zatváril sa pritom veľmi hlúpo.

»Ako sa opovažuješ posmievať sa nám?« rozkríkol sa Denis odrazu a hľadel očami, plnými zlosti na Ondreja, ktorý sa ešte vždy smial.

»Áno, ako sa opovažuješ!... Veď ja my naučíme, počkaj!« ozývaly sa hlasy jeho bratov a chlapci sa mu vyhrážali.

»Áno, my ja nučíme, naučíme ja!« prízvukoval im Nix, ktorý sa odrazu zasa stal odvážnym a smelým.

»Tu máš za to!« zahučal mocným hlasom najstarší Ivanov a kým si Ondrej stačil uvedomiť, čo sa robí, vrhol sa naňho so zafatými päťami. Hneď za ním sa pustili do Ondreja aj jeho bratia a Nix Víchrov. Ale v tom sa stalo čosi neočakávaného. Ondrej skočil zrazu doprostred komôrky a zhasil sviečku. V komôrke nastala úplná tma. V tme sa ozývaly len zúfale výkriky a napokon bolo počuť zúfale hlas Nixov:

»Zblazneli ste sa, Denis? Veď to bolí! Ťaháte ma za vlasy... Jaj, jaj, jaj!«

»To ste vy, Nix?« ozval sa prekvapený hlas najstaršieho Ivanova.

»Ja! pravdaže ja! A pusťte mi vlasy, vravím vám!«

»To je čudné! Myslel som si, že je to Ondrej!«

»Ondrej bude hádam v druhom kúte!« ozval sa Gleb.
»Držte ho, bratia!« kričal zlostne Peter a behal v podzemí sem-tam v úplnej tme.

»Jaj, jaj, jaj! To je nie Ondrej, to som ja! Ja, Denis. Ako sa opovážiš mňa biť? Budem to žalovať otcovi a pánu Šolcovi,« vrieskal zúrivo, že sa to ozývalo v sklepení.

»Ach, to si ty! Odpusť, prosím Ťa a nefňukaj! Myslel som si, že je to Ondrej.«

»Ale kam sa podel Ondrej, pre pána Jána?«

Bratia Ivanovci a Nix behali vo tme, častovali sa zachuchami a kopaním, potom sa presvedčili, že sa pomýlili a strašne nadávali Ondrejovi, ktorý sa zatiaľ chytro vydriapal hore a s veselým smiechom rozprával priateľom, čo sa stalo.

Len pred začiatkom druhej časti predstavenia vydriapali sa z podzemia štyri strapaté a poškriabané postavy, v roztrhaných šatách so zradnými rohmi na čelách.

Pán Ivanov prísne vyhrešil synov a master Bull Nixa. Pán Šolc im pohrozil, že všetkých štyroch vylúči zo súboru, ak sa to bude ešte raz opakovať. Pán Šolc nevedel o všetkom, čo sa stalo, hrešil chlapcov len za bitku a rámus, ktorý bol počuť zo sklepenia až hore.

Ondrej totiž nechcel vyzradiť úplnú pravdu.

Chlapec dobrého srdca nechcel nikomu ublížiť.

ZASA KŇAŽNÁ ALA. ŠTASTNÝ DEŇ.

»Ktosi vás volá, drahé dieťa, ktosi vás prišiel navštíviť!« volal pán Šolc Sibirôčke. Vzal ju za ruku a viedol ju s tajnostkársnym úsmevom cez jedáleň, v ktorej práve prestali raňajkovať, do salónu, kam uvádzali známych a

priateľov obyvateľov „Veľkého domu“. Riaditeľ odprevadil dievčatko ku dverám salónu a odišiel. Sibirôčka bola veľmi prekvapená. Nevedela, kto by ju mohol navštíviť. Síce tá čudná, malá aristokratka jej sľúbila, že ju príde navštíviť v divadle večer po predstavení „Kresťanky a levov“, ale do toho večera chýbaly ešte dva dni, slečna Ala mala teda prísť za ňou až vtedy a aj to ešte do divadla... Kto by to teda mohol byť?

Keď odchodila z jedálne, vymenila Sibirôčka krátky pohľad s Ondrejom, ktorého tvár prezrádzala tiež úprimnú zvedavosť.

Sibirôčka vošla do salónu nerozhodne a nesmelé. So stoličky vstala vyobliekaná slečinka v bielom kabátiku a bežala jej v ústrety s veselým smiechom.

»To som ja! To som ja!« volala kňažná veselo. »Ty si ma nečakala? Však nie? Naozaj? Zdrávstvuj, milé dievčatko!« švitorila kňažná a zaplavila Sibirôčku prívalom nežných bozkov. »Prišla som po teba, lebo by som už nebola vydržala dva dni bez teba. Však je to pekne od mňa? Tata poslal tvojmu pánu riaditeľovi list s prosbou, aby ňu pustil na celý deň k nám. Pán Šolc ňu pustil a my prežijeme spolu krásny deň. Taká som rada, že ňu vidím! Aj ty ma máš rada, však? Tešíš sa, že som prišla?«

Kňažnej Ale lietaly slová ako iskry. Sibirôčka ich ňu mohla sledovať a vôbec nemohla odpovedať svojmu švitoriacemu hosťovi.

Malá štebotačka naplnila celý dom milým hláskom.

»Ach, ako som túžila, aby som ňu zasa videla! Ako som si to želala!« džavotala kňažná a peknučké belasé očka len tak jej žiarili v tváričke. »Slečna Žofka ti to dosvedčí. Však, slečna Žofka?«

A slečna Žofka, ktorú potom Sibirôčka tiež zbadala v salóne, veru potvrdila kňažnине slová. Veľmi priateľsky sa so Sibirôčkou pozdravily a slečna dodala, že knieža dovolil dcére, aby Sibirôčku pozvala na celý deň k nim.

»Večer pôjdeš s nami do divadla!« povedala jej kňažná odrazu.

»Do divadla? Do akého divadla?« začudovalo sa dievčatko.

»Nuž, ak chceš aj do vášho divadla alebo cirkusu. To bude veľmi zaujímavé. Ty, malá krotiteľka levov, objavíš sa so mnou v lóži a všetci ti budú závidieť!« povedala malá aristokratka s nádychom hrdošti.

»Ach, mne už aj tak závidia!« vzdychla si Sibirôčka.
»Aj Ondrejovi u nás závidia!«

»Kto je Ondrej?« spýtala sa kňažná so záujmom.

»Ondrej je môj nepravý brat. Je to veľmi dobrý chlapec!«

»Máš ho radšej ako mňa?« spýtala sa kňažná Ala trochu namrzeným hlasom.

Sibirôčka nikdy necigánila, preto odpovedala pravdu:

»Áno, mám ho radšej ako vás, radšej ako všetko na svete!« vyklzlo sa jej úprimne z úst.

»Ale aj mňa musíš mať radšej, ako kohokoľvek iného!« dupla kňažná nôžkou. »Lebo to chcem!«

»Ala! Ala!« napomínala kňažnú slečna Žofka.

»No, čo to zasa značí — Ala! Ala! večne počujem len: Ala, sed' ticho! Ala, neobhrýzaj si nechty! Ala, nekníš nohami! A už ma to strašne nudí!« a veľmi zaujímavovo odula pekné peričky.

»Prestaňte už, Ala. Máte tu preda priateľku! Vezme ju chytro k nám!« pripomenula slečna Žofka, lebo chcela previesť pozornosť hlavatého dievčatka.

»Ach, áno!« rozosmiala sa zrazu kňazná. »Poďme, Sibirôčka! Zavolaj lokaja nech ti oblečie kabátik!« náhlila Sibirôčku.

»My nemáme lokajov a ani slúžka neobsluhuje nás, deti. Pán Šolc to zakázal. Všetky ľahšie práce si musíme urobiť samy,« povedala Sibirôčka kňaznej vážnym hlasom.

»Ale, to je veru veľmi hlúpe. Načo máme teda sluhov, keď nám nesmú slúžiť?« rozosmiala sa zasa kňazná. »Ach!« skríkla odrazu, len čo to dopovedala. »Čo to tam kuká za strašidlo? Pozri! Pozri!« a bez okolkov ukazovala prstom na dvere, ktorými kukala čierna hlava Elina.

»To je naša siláčka!« vysvetľovala jej Sibirôčka a priateľsky pokývala hlavou čiernej priateľke.

»Fuj, aká je protivná! Čierna ako sadza!« povedala kňazná pyšno. »A čo vie?« spýtala sa zvedavo.

»Dajte jej peniaz a ona ho zohne dvoma prstami!« povedala Sibirôčka. »Naša Ele je veľmi mocná!«

»To je nie pravda!« a kňaznina očka zahorely veľkou zvedavosťou. Vytiahla z vrecka krásne zamatové vrecúško. Vo vrecúšku mala veľa zlata a striebra. Knieža Gordon veľmi rozmaznával dcérku a dával jej mnoho peňazí.

»Tu je peniaz, nech ho zohne! Ak to dokáže, darujem jej ho!« povedala kňazná a nedbalo hodila černoške peniaz. Ela ho obratne zachytila, zasmiala sa veselo a krútila ho chvíľu v mocných prstoch. Potom vyhodila peniaz do výšky a keď desaťrubľovník zasa dopadol na čiernu dlaň, bol skrútený do rúrky.

»Cha, cha, cha, cha!« smiala sa kňazná zvučne. »Ty si hrdina! Naozaj vie ohnúť peniaze. A teraz ho, milá černoška, zasa naprav!« obrátila sa Ala k černoške. Ale Ela nerozumela, čo od nej žiada, musela jej to vysvetliť po-

sunkami a pohybmi. Ela sa zasa zoširoka zasmiala ústami a očima. Jej biele zuby sa zaleskly ako veľké mandle. Pokývala niekoľko ráz hlavou a zasa stisla peniaz prstami. Peniaz bol vystretý a leskol sa na černoškinej dlani.

»Výborne! Výborne!« zatlieskala kňažná Ala. Potom bola zasa hrdá a povýšená ako bohatá slečna, s pyšnou nedbalosťou kývla Ele hlavou a vyšla z izby s novou priateľkou. Slečna Žofia šla za nimi. Ale na schodišti položila sa zrazu na kňažnino plece ťažká čierna ruka. Ala skríkla preľaknutá a chytro sa obzrela.

Pred ňou stála čierna Ela a podávala jej zlatý peniaz, potriasala kučeravou hlavou a mrmlala čosi.

»Prečo mi ho vracia? Veď som jej ho darovala!« pokrčila Ala plecami.

»Vysvetli jej to!«

Sibirôčka to veselo vysvetľovala čiernej priateľke. Ale Ela stále krútila hlavou a šomrala odpoveď, prudko rozhadzovala rukami a usilovala sa čosi vysvetliť.

»Neprijme od vás peňazí,« vysvetľovala v pomykove Sibirôčka kňažnej.

»Vraví, že je mojou priateľkou a teda aj vašou.«

»No veru! Neprosila som sa jej veľmi o priateľstvo, veď akéže priateľstvo s černoškou!« zasmiala sa kňažná a šla dolu schodmi.

»Má jasnú dušu!« povedala Sibirôčka, ktorá medzi časom vždy lepšie a lepšie poznávala šľachetnú dušu čiernej Ely.

Pri vchode čakal kňažnú Alu krásny koč s párom vráňikov.

»Sadni si chytro!« netrpezlivo povedala Ala priateľke a vyskočila do koča ako vtáča. Sibirôčka sa ešte nikdy ne-

viezla na koči, preto si akosi nemeslo sadla. Kone sa rozbehly a koč tíško letel po dlažbe.

Bol slnečný jarný deň. Stromy v parkoch sa už zeleňaly a na uliciach chlapci predávali kytky voňavých jarných kvietkov.

Po štvrthodine zastal koč pred veľkým súkromným domom s mramorovými stĺpmi a krásnym vchodom.

»To je náš dom! Však vyzerá ako zámok?« pyšuo povedala kňažná Ala s výrazom hrdošti v mladučkej tvári.

Vybehol domovník a pomáhal všetkým vysadnúť z koča.

»Podme, soznámim ňa s otcom, kniežaťom!« zasa povedala Ala.

Chytila Sibirôčku za ruku a bežala s ňou po širokom schodišti, pokrytom pokrovcami a vyzdobenom tropickými rastlinami. Sibirôčka len oči otvárala, keď hľadela na túto nevidanú nádheru šľachtického domu. Veľké komnaty s vysokými zrkadlami, mäkké, hodvábom obtiahnuté náradie, koberce, obrazy, vzácne drobnosti a ozdoby príťahovaly jej oči.

»Tu je otec!« volala kňažná Ala a vbehla do skvestnej, trošku tmavej pracovne, kde za písacím stolom sedel bledý pán v čiernom, tesno upätom kabáte, ktorého videla Sibirôčka s kňažnou v divadle.

Ešte nie starý pán so smutnou tvárou vstal od stola a podal Sibirôčke obe ruky.

»Vitajte, milé dieťa!« povedal príjemným, mäkkým hlasom. »Som rád, že si vás na dnešok táto moja potvorka doviedla. Od tých čias, ako vás videla, nechce ani počuť o iných priateľkách. Prosila ma, aby som napísal pánu

riaditeľovi a vypýtal vás od neho na celý deň k nám. Dnes ste teda voľná, však, milé dieťa?»

»Áno, áno! Celkom voľná!« zvolala kňažná miesto Sibirôčky, ktorá bola veľmi prekvapená takým priateľským prijatím. »Áno, áno, je voľná a pôjde so mnou do divadla!« vravela veselo a nahlas.

»Nebude to trošku pričasto, milé dieťa?« spýtal sa knieža vľúdne a zahľadel sa na dcérku smutnými, dobrými očami.

»Ale, otecko, ja chcem!« povedala kňažná chvejúcim sa hláskom a nemala ďaleko do plaču.

Knieža teda chytrou privolil, lebo nechcel zarmútiť svojho miláčika.

»Dobre, dušička moja,« povedal tíško, »nechcem fa dnes pripraviť o tú radosť, hoci by si v tomto veku nemala ešte chodiť tak často do divadla.

A vy, milé dievčatko, ste sa narodili a rástli na Sibíri? Preto vám hádam dali v divadle také pekné meno?« spýtal sa knieža Gordov dievčatka, ktoré bolo ešte vždy v pomykove.

»Áno,« zašepkala. »Len pred dvoma mesiacmi som prišla odtiaľ do Petrohradu.«

»Vaša rodina tam ostala?«

»Nemám rodiny... Mala som len deduška, ale ten umrel... Mám síce ešte brata Ondreja, ale nie vlastného, len...«

Vtom kňažná Ala bez premýšľania prerušila Sibirôčku a ľahala ju so smiechom a krikom ku dverám.

»Poďme, poďme! Ukážem ti svoju izbu, hračky, knihy a všetko, všetko!« a vybehla z pracovne ako motýlik, ľahajúc Sibirôčku za sebou.

Knieža hľadel dlho so smutným úsmevom za dcérou. Veľmi rád mal Alu a plnil jej každé želanie, každú myšlienku. Neprestajne sa bál, že dievčatko zasa stratí. Kňažná Ala často zneužívala túto otcovu lásku. Bola rozmaznaná, hrdá a neskromná. Ale knieža rozmaznanej dcérke všetko odpúšťal a nikdy sa na ňu nehneval.

»To je môj salón!« slávnostne oznamovala kňažná Ala novej priateľke, keď ju doviedla do krásnej izby, zariadenej malým náradím, obtiahnutým ružovým plyšom, kde visely na stenách miniatúrne, krehké a drahé zrkadlá v pozlátených rámoch, ako hračky. Mäkký a jemný ružový pokrovec pokrýval celú dlážku. Na pokrovci ležala krásna bábika, len tak pohodená v kúte a otvorená kniha v pozlátenej väzbe.

»Toto je môj salón a tu vedľa mám spálňu, potom učebňu a izbu na hranie. Tam uvidíš všetky moje hračky a knihy. Mám ich veľmi mnoho!« džavotala kňažná. »Tam budeme dnes aj obedovať, rozkážem, aby nám tam prikryli na malom stolíku,« rozhodla sa zrazu.

»Ale, milé dieťa,« zamiešala sa slečna Žofia do rozhodnutia svojej žiačky.

»Čo by na to povedal váš otecko? Nebudete dnes obedovať s ním vo veľkej jedálni?«

»Ale, Bože, keď ja to takto chcem!« povedala kňažná zaľato, durdila sa a pozrela zlostne na vychovávateľku.

»Ala,« zvolala vyčítavo slečna Žofia.

»Čo zasa: Ala! No, čo zasa: Ala!« opakovala kňažná za ňou smiešne a začervenala sa hnevom ako višňa. »Tata je dobrý, všetko mi dovoľí! Ale vy mi vždy kazíte radosť, len vy... Hneď idem k oteckovi a poprosím ho a budem žalovať...« zakončila plačky a vybehla z izby.

Vychovávateľka len pokrčila plecami a pozrela na Sibirôčku. Sibirôčka stála prekvapená, zarazená, so sklopenými očami. Malá kňažná sa jej aj páčila aj nepáčila. Malá, mierna a jemná Sibirôčka nemohla pochopiť panovačnú povahu bohatej, vznešenej malej aristokratky.

Ešte myslela na zaťaté dievčatko, keď sa toto zasa zjavilo vo dverách, pozrelo víťazným pohľadom na vychovávateľku a oznamovalo nahlas, ale už bez hnevu:

»Dovolil! Tata dovolil! Budeme obcovať pri malom stolíku a večer pôjdeme do divadla!«

*

Sibirôčka prežívala v ten deň naozaj akýsi rozprávkový sen. Nádherné izby s utešeným náradím ako niekde v zámku, štyri chutnučné izbietky Aline, jej drahé bábiky a hračky, obrázkové knihy, bohatý obed v izbičke na bavenie na miniatúrnych tanierikoch, všetko bolo veľmi neobyčajné a zaujímavé pre úbohé dievčatko, ktoré vyrástlo skoro ako žobráčka.

Keď pojedly veľmi chutné pečivo, začaly sa deti chystať do divadla.

Kňažnú Alu obliekli do krásnych bielych šiat, v ktorých vyzerala ako živá porcelánová bábika.

Sibirôčka ostala len v škoricových šatách, ktoré jej ušila domáca krajčírka rodiny pána Šolca. Prekvapujúci a nápadný bol rozdiel v obleku oboch dievčienec. Ale predsa bola skromná cirkusová umelkyňa omnoho krajšia a milšia, vďaka milej, jemnej tváričke, ako vyparádená kňažná, oblečená do hodvábu a atlasu.

»Pozri, mamička, naša Sibirôčka, nevyrovnateľná princezná, sedí v lôži s Alou...«

»Kde? Kde, Nikolajko?«

»Tam, rovno oproti nám! Vidíš ju, predsa sa len vtisla do kniežacej rodiny... Ešte aj prsteň jej darovala aj listy jej píše...«

»Aký prsteň? Aké listy?«

»Vravím ti predsa, Ala píše Sibirôčke listy!«

»Čože?« Na tvári Anny Štefanovny objavila sa smrteľná bledosť. Sedela so synom na lacnom mieste v divadle „Variété“. Nix mal v ten večer voľno, išiel teda s matkou do divadla, aby sa trošku zabavila.

»Čo to vravíš, Nikolajko?« šepkala v strachu. »Že sa tá tuláčka dostala do kniežacieho domu?«

»Ticho, mamička, niekto nás počuje?« prerušil ju Nix Víchrov a mrzuto si zahryzol peru.

Naozaj museli byť opatrní. Pred nimi sedel stavec s dlhou bradou a belasými okuliarmi, hádam remeselník alebo obchodník a pozorne počúval ich rozhovor, zrejme sa namáhajúc, aby mu neušlo ani slovíčko.

Keby boli Anna Štefanovna a Nix zbadali starca, boli by si museli všimnúť, že aj on upreno pozoruje lôž, kde sedela Sibirôčka s kňažnou Gordovou a slečnou Žofiou. Stavec celé predstavenie nespúšťal lôž, s očú.

»Je to ona!« vravel si v duchu a v tvári sa mu zjavil zlý a vífazný výraz, keď vypočul rozhovor matky so synom za chrbtom a vyrozumel, že sa shovárajú o dievčatku, ktoré aj jeho tak zaujímalo.

Anna Štefanovna Víchrová sedela ako na ihlách. Líca jej hneď horely, hneď byly bledé ako plátno. Dusila sa

rozčúlením a zabudla sa dívať do arény, kde na vysokých hrazdách cvičili bratia Ivanovci. Horiacimi očami stále prenasledovala Sibirôčku, ktorá tento uprený pohľad ani necítila.

»Toto dievčatisko nás privedie do nešťastia, ak tu ostane ešte niekoľko dní!« vravela Víchrová skoro nahlas, pozabudnúc sa v svojom zúfalstve.

Nix sa nafakal, stisol matke ruku a precedil cez zuby:

»Preboha, mama, ticho! Nieкто nás počuje!«

Nix mal práve takú prestrašenú tvár ako matka.

»Ach, dala by som hádam aj pol života za to, keby sa nám podarilo poslať Sibirôčku kamsi ďaleko z Petrohradu!« pokračovala rozčúlená Víchrová a triasla sa na celom tele, lebo sa už v zúfalstve nemohla ovládať, zalamovala rukami až jej prsty pukaly.

Mali šťastie, že pri nich nikto nesedel, najbližšie miesta boli prázdne.

Len starec pred nimi s belasými okuliarmi počul každé slovíčko ich rozhovoru.

Pomaličky končili na javisku posledný výstup.

Obecenstvo odchádzalo s hrmotom a ponáhľalo sa domov.

Kňazná Ala bozkala Sibirôčku a rozlúčila sa s ňou.

Anna Štefanovna a Nix nepočuli síce, čo si dievčence rozprávaly, ale ich dojemné lúčenie ešte väčšmi rozčúlilo matku aj syna.

»Ešte dve alebo tri takéto schôdzky a sme stratení! Sibirôčka neostane Ale len priateľkou a náš dobrodinec sa môže každú chvíľu všetko dozvedieť. Predsa ho bude zaujímať minulosť dcérinej priateľky,« tárala Víchrová v zúfalstve a hrôze, pokašľavajúc chvíľami a chytajúc sa za prsia.

»Nie, nie! Musíme niečo vymyslieť, a to hneď!... Musí odísť odtiaľto, nie na jeseň s masterom Bullom, ale hneď teraz, hneď!... Nix, zaskoč zajtra na chvíľu domov, poshováráme sa o tom!«

Po takomto trhanom a prudkom rozhovore rozlúčila sa Anna Štefanovna so synom, ktorý už tiež býval vo „Veľkom dome“ Šolcovom a len niekedy odskočil k matke, ktorá teraz, rozčúlená, ako nikdy predtým, vliekla sa domov.

Bola taká zamestnaná nepokojnými myšlienkami, že zabudla, že má z divadla ďaleko domov, nenajala si ani drožku, ale pešo vykročila do pustých ulíc hlavného mesta.

Šla celkom zamyslená, potkýnala sa na každom kroku a mechanicky kráčala z ulice do ulice, z uličky do uličky.

Keby Víchrová nebola bývala taká pohrúžená do trápenia a keby sa bola aspoň raz obzrela, bola by v jarnej pôlotme májovej noci zbadala človeka, čo ju neprestajne stopoval. Tým človekom bol starec v belasých okuliarach, so šedivou, celkom bielou bradou, ktorý sedel v divadle pred ňou. No starec nekráčal stareckým krokom, ale naopak, šiel ľahkou chôdzou mladíka a bystro sa obzeral dookola.

Keď Víchrová prešla niekoľko ulíc a dostala sa napokon do zapadlej uličky Wybargskej štvrte, kde na jednej strane sa fahal záhradný plot a na druhej stály úbohé, nachýlené domčeky, neznámy zrazu zrýchlil krok a o niekoľko minút ju dohonil.

Zdúpnela z ľaku, keď sa pred ňou zjavil človek, ako by bol vyrástol zo zeme.

»Nekričte! Nič vám neurobím. Počujte, nesmiete kričať!« kázal jej prísne čudný starec, keď videl, že otvára ústa, aby zavolala o pomoc. »Opakujem vám, že vám ne-

ublížim. Naopak, pristavil som vás len vo vašom záujme... Vyrozumel som z vášho rozhovoru so synom v divadle, že sa chcete striasť toho dievčaťa, čo sedelo v lôži Gordovcov. Je to pravda?»

»Áno!« odpovedala Víchrová celkom mechanicky a nohy sa pod ňou podlomily.

»Potrebujem to dievča!« povedal zasa neznámy. »A čo viac, súrne ho potrebujem. Musím ju odviesť z Petrohradu nadhlo... navždy... Bez nej nemôžem pokojne a bezpečne žiť,« pokračoval neznámy chripľavým, ale slabým hlasom starca.

»Ste jej príbuzný?« vypytovala sa slabým hlasom Víchrová, keď sa trošku spamätala zo zľaknutia.

»Áno, som jej starý otec...«

»Starý otec?« spýtala sa prekvapená a zadivená Víchrová. »Starý otec?...«

»Ale ako... ako sa voláte?«

»Volám sa Štefan Michalovič Kašinov,« odpovedal neznámy pevným hlasom.

»Som chudobný sibírsky vtáčnik.«

»A — a!« zastenala Anna Štefanovna a vykrikla v strachu. Potom sa potočila a skoro spadla na zem.

Meno a priezvisko, ktoré neznámy povedal, bolo meno a priezvisko jej otca. Štefan Michalovič Kašinov bol deduško Michalič, ktorý našiel a vychoval Sibirôčku a potom umrel v tajge. Víchrová teraz už všetko pochopila. Pred ňou stál prešibaný podvodník, tulák a hádam i zlodej a vrah, ktorý si prisvojil meno jej nebohého otca.

»Čo vám je?« začudoval sa neznámy, keď spozoroval rozčúlenie svojej spoločnice. »Hádam poznáte to meno?«

vyzvedal, keď ešte vždy neodpovedala a zmocnilo sa ho tiež rozčúlenie.

»Kašinov bol môj otec... Ale už umrel...« zastenala žena a zasa sa triasla strachom od hlavy až po päty.

Neznámy sa na chvíľku zarazil. Ale len na chvíľku. Potom sa spamätal a zasa začal hovoriť:

»Áno, cigánil som — ale — ale to je vlastne jedno, lebo mám pri sebe pas a listiny vášho otca... Našiel som ich v starcovom vrecku, keď sme ho s otcom a bratom pochovávali hlboko v sibírskej tajge.«

»Vy ste pochovávali môjho otca?« spýtala sa Víchrová slabým hlasom.

Chlap pokýval vážne hlavou.

»Áno. Našli sme ho s otcom a bratom zamrznutého v sibírskej tajge... Vzal som si jeho listiny a od tých čias žijem na jeho pas, lebo nemám svojho.«

Na chvíľu sa odmlčal, ako by sa rozpamätával na svoju minulosť.

»Verte mi, ľudia boli ku mne a k mojim drahým veľmi nespravodliví,« pokračoval neznámy. »Obvinili nás za zločinu, ktorý sme nespáchali, a posadili nás do väzenia. Podarilo sa nám ujsť odtiaľ... Ale otec a brat dostali sa zasa skoro do rúk polície, ja som sa zachránil a vďaka pasu, čo som našiel vo vrecku starca, ktorý ako hovoríte, bol vaším otcom, môžem žiť, keď aj nie ceikom, teda aspoň trochu pokojne. Ale, aby som mal celkom pokojný život, musím presvedčiť ľudí, že som naozaj starým vtáčnikom Kašinovom, na ktorého pas žijem. A k tomu mi môže dopomôcť len to dievča, ktoré voláte Sibirôčkou a ktoré som už všade hľadal a náhodou teraz našiel... Ono musí ísť so mnou, musí o mne vyhlásiť, že som jej starý otec,

potom mi už všetci uveria, že som naozaj vtáčnik, o ktorom si myslia, že zmizol bez stopy.«

»Vravíte pravdu? Naozaj môj otec umrel?« skočila Anna Štefanovna chvejúcim sa hlasom neznámemu do reči.

»Umrel a pochovali sme ho. Prečo by som vás cigánil? Ale to všetko je teraz vedľajšie. O niekoľko dní odídem na Sibír, kde sa vo väzení trápi môj úbohý nevinný otec a brat. Musím ich zachrániť za každú cenu. A Sibirôčku potrebujem k tomu a to hneď! Ľahšie sa s ňou dostanem do známych miest. Aj ľudia mi skôr uveria, že som človekom, na ktorého listiny žijem. Prosím vás, pomôžte mi! Nebude vám to ťažko, lebo viem, že sa neviem z akej príčiny chcete zbaviť dievčaťa. Ale nezabúdajte: nikto sa nesmie o ničom dozvedieť, lebo... potom mi nedávajte do viny! Nájdem vás a vyrovnám sa s vami, ak prezradíte moje tajomstvo!« zakončil tulák takým surovým tónom, že sa Víchrová pri jeho slovách zasa celá striasla.

Nastalo na chvíľku ticho. Potom Víchrová potlačila rozčúlenie a spýtala sa spoločníka nespemelo:

»Ako a kam vám mám doviest dievča?«

»Bývam v Narvskej ulici v hostinci »Bajkal«. Zajtra večer mi dovedte dievča! Počkám vás,« povedal Víchrovej rozkazujúcim tónom. »Nepôjde to ťažko. Povedzte jej len, že jej deduško žije, že predtým len bez stopy zmizol, že ju oklamali lesní tuláci, keď jej tvrdili, že umrel. Hlúpy vtáčik dá sa nachytať na tento lep a pôjde s vami, kam len budete chcieť. O ostatné sa už postarám. Pousilujem sa, aby som sa jej predstavil ako skutočný dedo a váš nebohý otec, na ktorého sa chvalabohu dobre pamätám. Dúfam, že sa mi to podarí zahrať. Zpočiatku nezbadá, že ju klameme a keď zbadá, bude už v mojich rukách.«

Neznámy zatíchol a vyčkával, čo povie Víchrová.

V duši Anny Štefanovny odohrával sa ťažký zápas. Vedela, že je neznámy prefikáný zločinec a bolo jej jednako len trošku ľúto vydať mu do rúk milované dievčatko svojho nebohého otca. Ale tiež tušila, že kto vie, či by pravda veľmi chytré nevyšla najavo, keby Sibirôčka ostala v Petrohrade a stretala sa s rodinou Gordovcov a že by sa potom veľmi zle vodilo jej, Anne Štefanovne a jej blízkym, že by ich to možno všetkých zničilo. A toto prinútilo Víchrovú, že sa rozhodla v neprospech Sibirôčky. Prekonala posledné znaky otrasu, povedala rozhodným hlasom:

»Dobre! Čakajte ma zajtra večer s dieťaťom. Ale mi musíte sľúbiť, že jej u vás bude dobre.«

»Ale pravdaže dobre,« povedal neznámy so zle zatajeným výsmechom. »Vnučku vášho otca vychovám ako princeznú — ale len pod podmienkou, že sa nikto nedozvie o našom rozhovore a o našom stretnutí. Lebo potom ani vám, ani dievčaťu nebude dobre! Do tých čias sa vám úctive porúčam. A zajtra vás čakám!«

Skôr ako mohla Anna Štefanovna odpovedať, zmizol jej tajomný cudzinec s očí.

RADOSTĽ.

Posledný deň pred predstavením nového kusa „Kresťanka a levy“ dovolil master Bull Sibirôčke, že nemusí účinkovať pri predstavení, lebo chcel, aby sa na zajtrajšie vystúpenie dobre prichystala. Preto Sibirôčka ostala doma s Elou, ktorá bola v ten večer tiež voľná. O ôsmej večer odišli všetci ostatní obyvatelia „Veľkého domu“ do divadla.

Aj Ondrej musel ísť s nimi. Ako obyčajne prišiel sa so Sibirôčkou pred odchodom rozlúčiť a veľmi sa začudoval, keď videl, že má akúsi smutnú a užialenú tvár.

»Čo ti je, Sibirôčka?« spýtal sa starostlivo. »Stalo sa ti niččo?«

»Naša princezná sa vari ešte nespamätala z kniežacej nádhery, ktorú ráčila včera vidieť,« nezdržal sa Nix posmešnej poznámky, keď sa bol pred nimi vynoril ako zo zeme.

Ondrej pozrel na neho tak prísne a tak strašne smraštil čierne obrvy, že zlomyseľného Nixa prešla chuť na ďalšie žarty.

»Počuj, Ela,« zastavil Ondrej černošku, ktorá šla okolo, »daj pozor na Sibirôčku a zabávaj ju, kým budem v divadle!« a pohybmi rúk vysvetľoval svoje slová. Ela porozumela, pokývala kučeravou hlavou, vycerila zuby a priateľsky sa usmiala.

Ondrej bozkal Sibirôčku a odišiel do divadla. Dievčence osamely. Ela začala hneď plniť svoju úlohu. Aby zaplašila smútok s „paninej“ tváre, začala vystrájať všelijaké kúsky: zohýnala prstami peniaze, dvíhala závažia, váľala duby a chodila po rukách. Ale akosi to nič nepomáhalo — Sibirôčka bola veľmi smutná.

Minulej noci sa Sibirôčke snívalo s nebohým deduškou a teraz mala plné srdiečko smútku za ním. Nie div, že Sibirôčkina tvár bola celý deň zatiahnutá závojom smútku.

Ela bola zúfalá. Chcela priateľku za každú cenu rozveseliť. Vymýšľala si práve nový „kúsok“, o ktorom si myslela, že Sibirôčku určite rozveselí, keď zrazu zacengal v predizbe zvonček a po dvoch alebo troch minútach

prišla do izby slúžka a oznámila Sibirôčke, že ju v salóne čaká pani Víchrová.

Od toho rána, ako Nix odviezol Ondreja a Sibirôčku z matkinho bytu, dievčatko ani raz nevidelo Víchrovú. Preto sa veľmi čudovalo tejto návšteve. Ale ešte čudnejšia bola priateľská a usmievavá tvár Víchrovej, tá istá tvár, ktorá bola pri prvom stretnutí celá skrivená hnevom a nenávisťou.

»Zdrávstvuj, Sibirôčka!« povedala prefíkaná žena čo najmilším hlasom.

»Zdrávstvuj, milé dievčatko! Doniesla tom ti radostnú novinu!«

»Akú novinu?« spýtalo sa dievčatko, keď sa jej roztržito pozdravilo a prijalo nečakaný bozk.

Víchrová hľadela na dieťa bystrým pohľadom a po krátkom mlčaní povedala čo najláskavejšie a najnežnejšie:

»Čo by si povedala, dieťa moje, keby si sa dozvedela, že tvoj deduško predsa len žije?«

Sibirôčka sa striasla prekvapením a vystreštila na ňu belasé oči.

»To je nemožné, chudáčik deduško umrel v tajge... « odpovedala slabým hlasom.

»Videla si jeho mŕtvolu? Videla si, že ho niekto pochoval? Videla si jeho hrob?« vypytovala sa Víchrová zvláštnym hlasom.

»Nie! Videla som len ako ležal na snehu... Potom som ho už nevidela... Umrel, umrel!« Sibirôčka si zakryla tvár rukami a horko sa rozplakala, lebo mala pred očami ten strašný obraz.

Anna Štefanovna prudko objala dievčatko a zašepkala mu do ucha:

»Dost, neplač!... Deduško žije... Zachránili ho... vzkriesili... Bol fažko chorý a teraz vyzdravel... Prišiel sem a čaká nás...«

Pri slovách Anny Štefanovny schly pomaly slzičky v Sibirôčkiných očkách. Jej velikánske oči sa ešte väčšmi roztvorily. Zaligotala sa v nich nesmelá radosť. Chytila Víchrovú za ruky, stískala jej ich a vravela nesúvislo, ako bez smyslov.

»Žije? Deduško žije? Môj drahý deduško žije! Kde je? Dovedte ho sem ku mne!... Chytré, chytré!... Netrápte ma, nemučte ma, preboha!«

»Deduško nemôže sem prísť, je veľmi ustatý po ceste. Ostal v hostinci a čaká nás. Poďme k nemu, Sibirôčka!« mlela Víchrová rozčúleným, neistým hlasom.

»Poďme! Poďme!« skríkla radostne Sibirôčka, celá bláznivá z radosti, a odrazu sa hodila Víchrovej okolo hrdla, plakala a smiala sa a neprestajne ju bozkávala.

»Deduško žije! Môj drahý, milý deduško!« kričala šťastná Sibirôčka. Anna Štefanovna cítila, že robí čosi veľmi zlého, preto chcela čím najrýchlejšie, za každú cenu, prerušiť tento trapný výstup. Napomínala Sibirôčku, aby sa nerozčuľovala, odvieďla ju do predizby a pomohla sa jej obliecť. Slúžke povedala, že slečnu Sibirôčku prišli navštíviť príbuzní z ďaleka, že Sibirôčka odíde len na pol hodinky k nim a takto bez prekážky vyvieďla Sibirôčku z „Veľkého domu“.

Na Navarskej ulici najala Anna Štefanovna drožku, vysadila malú spoločnicu na koč a kázala kočišovi, aby sa ponáhľal. Ulice, domy, výklady sa len tak mihaly dievčatku pred očima v ľahkej hmle na mrku jarného večera.

Sibirôckino srdiečko hneď tuho búchalo, hneď prestávalo biť. V duši cítila nesmiernu radosť.

»Deduško žije! Deduško je tu! Deduško ma čaká! Aké šťastie! Aká radosť! Ach, keby som ho už chytró, chytró uvidela!« jasala a tešila sa Sibirôckina dušička. Taká bola Sibirôčka šťastná.

Ani nepozorovala ako chytró ubiehala cesta, len vtedy sa spamätala, keď koč zastal pred úbohým, špinavým hostincom v najvzdialenejšom kúte mesta.

»Poď za mnou!« povedala Víchrová veľmi rozčúlená, keď vstúpily na chodbu a kráčaly po vychodenom a špinavom schodišti do prvého poschodia.

»Kde býva Štefan Michalovič Kašinov?« spýtala sa Víchrová sluhu, ktorý im vyšiel v ústrety.

Sluha ukázal dvere až na konci chodby.

»No bež už teraz sama k deduškovi, chytró! Ja som otca už videla, nechcem vám zavádzať, pôjdem pomaly za tebou!« povedala Víchrová Sibirôčke a náročky spomalila krok.

Sibirôčka ani nečakala na vyzvanie Víchrovej, rozletela sa ako šíp rovno k označeným dverám. Dojatá, zadychčaná, rozčúlená a šťastná vbehla do dverí, otvorila ich dokorán a vletela do izby.

»Deduško, milý deduško,« volala radostne a hodila sa starcovi do náručia.

Bola ako bláznivá. Chytila starca okolo hrdla, bozkávala mu šedivú bradu, biele vlasy, ktoré boly naozaj celkom také, ako deduškove vlasy, bozkávala ho na líca, kropila mu tvár slzami, slzami radosti a šťastia a šepkala pri tom:

»Deduško, môj drahý deduško!«

»Cha, cha, cha, cha! Už je na čase, aby si sa spamätala, vnučka! Už bolo dosť objímania a bozkávania. Sem si sadni a počúvaj, čo ti poviem...«

Pri zvuku tohto drsného smiechu a hlasu, ktorý sa ani trošku neponášal na deduškov hlas a smiech, striasla sa Sibirôčka na celom tele. Skríkla tľmeno a odskočila od nepravého deduška ku dverám. Ale starec bol na to prichystaný, predbehol dievčatko a prv ako Sibirôčka mohla dobehnúť k prahu, zabuchol chytro dvere a zamkol.

Sibirôčka smrteľne zbledla. V očiach mala plno hrôzy. Len teraz bola presvedčená, že pred ňou nestojí deduško, ale Ivan Zub. Zub sa teraz rozchichotal ešte strašnejšie.

»Čože tak poskakuješ? Poznala si ma po hlase? ... Poznala si starého známeho, holubička?« vravel hrubým, chripľavým hlasom. »Teda dobre ... Teraz ma len pekne vypočuj! Mám ňu v rukách. Môžem s tebou urobiť, čo sa mi zachce. Ale ak budeš poslušná, zabudnem na minulé urážky, zabudnem na to, ako si ma spolu s protivným Ondrejom vydala polícii. Všetko ti odpustím, ale musíš za to pred ľuďmi tvrdiť, že som tvojím deduškom. Počuješ? Odteraz som ja tvojím deduškom, som Štefan Michalovič, vtáčnik zo sibírskej tajgy ... Počuješ? Aby si to teda vedela! Pôjdeš so mnou na Sibír a tam budeme tak dlho, kým sa mi nepodarí vyslobodiť otca a brata z väzenia. Ak ma budeš do tých čias poslúchať a ak budeš rozumná, pustím ňu na slobodu. Počuješ, čo ti vraví Ivan Zub?«

S vytreštenými očami a s tvárou, v ktorej sa zračil smrteľný strach, počúvala Sibirôčka jeho slová ako v strašnom sne.

»Ivan Zub! Ivan Zub!« kričala akýmsi cudzím hlasom.

Áno, bol to Ivan Zub! Pri prvom slove poznala hlas lesného tuláka, svojho najhoršieho nepriateľa a oremela strachom.

Zub vycítil, akým dojmom pôsobil na Sibirôčku, chcel ju trochu povzbudiť, stíšil nápadne hrubý hlas a povedal:

»Pozrimeže, ako stípla v strachu! Hlupaňa! Čoho si sa tak naľakala? Hovorím ti: u mňa budeš žiť bez starosti ako moja vlastná dcéra, keď ma uznáš za svojho nebohého deda a keď to dosvedčíš pred ľuďmi. Súhlasíš, blázonko? Veď to bude aj pre teba lepšie. No súhlasíš?«

Ale so Sibirôčkou stalo sa v tej chvíli čosi čudného. Zdalo sa, že len teraz pochopila všetko, čo od nej žiadal... A čudné: Ako by ju bol pri týchto Zubových slovách akosi odrazu opustil neznámy strach. Ako? Tohto zloducha, že by mala uznať za nebohého deduška?... Za milého, dobrého, nebohého deduška?... Ach! Nikdy! Nikdy to neurobí! Nech ju tento zbojník radšej zabije.

Sibirôčka zabudla na všetko zo žiaľu, hrôzy, smútku a urážky, ktorej sa dostalo deduškovi a vykrikla s veľkým hnevom, žiaľom a zármutkom:

»Nikdy! Počujete? To nikdy neurobím! Nikdy, nikdy, nikdy!«

»Nuž teda tak! Teda sa nehnevaj, dušička! Ako ty mne, tak je tebe!« zakričal nazlostený Zub a skôr ako mohlo dievčatko volať o pomoc, schytil ho na ruky, rýchle jej strčil do úst niekoľko handár, sputnal jej ruky i nohy povrazom, ktorý ležal na stoličke a hodil ju na

pohovku. Potom chytro k nej priskočil a syčal zlostne, nahnutý k jej uchu:

»Počúvaj ma, protivné dievčatisko!... Teraz si mohla byť šťastná... mohla si mi byť vnučkou... milovanou dcérou... ako vlastnou... ale teraz, teraz — počkaj len!... Predsa len pôjdeš so mnou na Sibír... Neprišiel som sem darmo... nehľadal som ťa darmo celé tisíce vierst. Musím ťa mať. Bolo by ti bývalo lepšie, keby si bola chcela ísť so mnou dobrovoľne... Teraz ti len toľko poviem, lepšie by ti bolo, keby si sa nebola narodila. Neraz sa rozpomenieš na Zuba a na jeho ruku... Ja ti podkúrim... Teraz si tu pekne sama. polež a rozmýšľaj o všetkom. Keď sa vrátim, poshovárame sa inakšie.

Zazrel zlostne sa lesknúcimi očami, pohrozil dievčatku ohromnou päšťou a odišiel z izby, ale nezabudol zamknúť za sebou.

Sputnaná, skoro zadusená Sibirôčka ležala na širokej špinavej pohovke, celkom bez vôle, bez slz, bez myšlienok a skoro zamdlievala...

ZASA ZUB. NEOČAKÁVANÁ ZÁCHRANA.

Sibirôčke bolo vždy horšie a horšie. Povraz sa jej zarezával do rúk a nôh. Pre handru v ústach nemohla dobre dýchať. Skoro sa dusila. Popletené myšlienky prestaly pracovať... Srdiečko jej svieral ťažký žiaľ, nie už strach ako predtým. Nebála sa už, čo sa stane. Len túžila v otupelých myšlienkach, aby sa stalo hneď všetko, čo sa má stať, čo jej je neodvratne súdené...

Tak sa mýňaly ťažké minúty, možno aj hodiny. Sibirôčka nevedela, ako dlho tam ležala, keď začula na

chodbe blížiace sa kroky. Ktosi prišiel ku dverám a odmykal. Dvere sa otvorily a v tmavej izbe rozpoznala Sibirôčka Zuba. Bol strašný. Oči sa mu zúrivo ligotaly. Tvár mu krivil krč. Páchla z neho pálenka a zdalo sa, že sotva stojí na nohách.

Pomalým, neistým krokom prišiel k Sibirôčke, vzal ju na ruky a postavil ju pred seba.

»No rozmyslela si si to konečne? Mne je všetko jedno, či chceš, či nechceš, musí sa stať to, čo ja chcem!« povedal surovo a zatriasol dievčaťom.

Aj keby Sibirôčka bola chcela mučiteľovi odpovedať, ťažko by to bola mohla urobiť. Pre handru v ústach nemohla povedať ani slova. Zub to zbadal, uvoľnil dievčatku ústa, vyňal jej z nich špinavé handry.

»A teraz odpovedz, chceš ma poslúchnuť? Vrav, lebo bude zle!« povedal so zle zatajenou zlosťou. Sibirôčka ťažko dýchala a čušala... Len srdiečko jej búchalo v prsíčkách ako postrelené vtáča.

»Tak ty teda nechceš odpovedať?« zahučal zasa Zub a celou silou odsotil dievčatko. Sibirôčka od neho odletela a po niekoľkých krokoch spadla na dlážku. Zlostník bol jedným skokom pri nej. Jeho zlosťou skrivená tvár, s očami plnými zúrivosti a s trasúcimi sa perami sklonila sa celkom nízko k sputnanej obeti, ležiacej pred ním.

Zafal veľkú päšť a zdvihol ju Sibirôčke nad hlavu.

Z hrôzy, zúfalstva a strachu pred bitím napäla Sibirôčka posledné sily a vytrhla sa z ťažkej, strašnej stŕpnutosti.

»Pomoc!« skríkla priduseným hláskom a kričala ďalej zúfalo a bez prestania.

Vtedy tuho zapraskaly slabé dvere do vedľajšej izby, vyskočily z pántov a s rachotom padly na zem pod farchou mohutných pliec — a na prahu sa zjavila ženská postava, čierna ako sadza...

*

»Ela!« zvolala Sibirôčka slabučkým hláskom, celá vy-silená.

»Áno, áno, Ela tu, pani!« zahrnela černoška a vrhla sa na Zuba s neľudskou zúrivosťou a dravosťou.

Zub nič takého neočakával, preto sa strašne zľakol, keď videl pred sebou čiernu tvár, ligotavé bielka a vy-cerené zuby dravca.

Černoška využila jeho strach, srazila ho k zemi, strhla plachtu s postele a sputnala ňou ruky a nohy podnapitého tuláka skôr, ako sa spamätal. Potom, neváhajúc ani mi-nútku, vyslobodila Sibirôčku z pút, otvorila dvere na chodbu dokorán, začala volať o pomoc mocným prsným hlasom. Už o minútku bolo počuť z chodby ruch... Slu-hovia, vrátnik a aj ospalí a naľakaní hostia vbehli do izby, kde býval Zub. Zvedavo, skoro s hrôzou hľadeli na sputnaného hosťa, na trasúce sa plavovlasé dievčatko a na černošku, o ktorej nevedeli, kde sa tu vzala.

Medzitým Sibirôčka, osmelená prítomnosťou čiernej priateľky, stála medzi ľuďmi a celá bledá a rozčúlená, rozprávala im nesúvislo:

»To je nie deduško — nie — nie — nie — oklamali ma. To je zlodej a vrah — ušiel z väzenia — zo Sibíri — je to veľmi zlý človek. — Chcel zavraždiť kupca Gan-durova aj mňa aj Ondreja — tam v tajge... a tu chcel odo mňa... aby som vyhlásila, že je mojím deduškom... aby som to každému vravela... Ale môj deduško umrel

— a tento — tento ušiel z väzenia. — Bojím sa ho... bojím sa ho... On je nie deduško... Nie!... Nie...« stenalo nešťastné dievčatko a ledva stálo na nohách po prežitom strachu a mukách.

Zub sa trhal na dlážke a darmo sa namáhal, aby sa oslobodil. Vyhrážal sa Sibirôčke, čiernemu dievčaťu a celému svetu, nadával a preklíňal všetkých. Hneď reval zlostne ako ranené zviera, hneď zasa besne syčal, lebo nemohol nič inšie robiť.

O chvíľku prišla polícia, pre ktorú poslal správca hostinca a Sibirôčka musela podrobne porozprávať, čo sa stalo. Potom ich s Elou a so sputnaným Zubom odviekli na políciu, kde museli vyšetriť túto zvláštnu, čudnú a zapletenú príhodu. Ale Sibirôčka sa už nebála ničoho. Veď bola pri nej jej čierna priateľka.

ELA PRI PRÁCI.

Keď sa Anna Štefanovna Víchrová shovárala so Sibirôčkou v salóne „Veľkého domu“, skryla sa černoška nepozorovane za dverami. Nerozumela síce ani slova z toho, čo vravela Nixova matka, ale Sibirôčkin plač, jej rozčúlená vrava, z ktorej sa ozýval hneď smútok, hneď zasa veľká radosť, vzbudily v černoške neurčité podozrenie. Ako všetci členovia súboru aj Ela dobre vedela, že Nix z celej duše nenávidí Sibirôčku a Ondreja, preto už to, že Nixova matka tak neskoro večer navštívila ich spoločného miláčika, vzbudilo v nej podozrenie, že sa robí čosi zvláštneho a zlého. Keď sa potom Sibirôčka s Annou Štefanovnou vytratily z domu, vyklzla sa Ela nepozorovane za nimi. Najaly si drožku a odišly. Ela si nemohla najaf

drožku, jednak preto, lebo nikde nevidela druhého koča, a jednak preto, že nevedela po rusky. Preto sa hneď, bez rozmýšľania rozbehla za drožkou, ktorú najala Víchrová. Keď nevystupovala, nosila Ela obyčajné šaty prostého dievčaťa a aj teraz mala oblečenú dlhú sukňu a tmavú blúzku. Na hlavu si v rýchlosti prehodila veľkú šatku. Takto oblečená, vyzerala ako slúžka, ponáhľajúca sa nakupovať, preto si nikto z okoloidúcich ani nepovšimol čierneho dievčaťa, ktoré malo skoro celú tvár zakrytú šatkou.

Koč s Víchrovou a Sibirôčkou uháňal. Ale Ela ho nestratila s očí. Mocné nohy černoškinie nevedely, čo je ustatosť.

Keď Anna Štefanovna so Sibirôčkou vystúpily z koča pred hostincom a vošly do chodby, vkĺzla sa aj Ela za nimi.

Videla, ako sa Sibirôčka rozbehla a ako otvorila najbližšie dvere, počula najprv radostný výkrik, potom plač dievčatka a potom, skoro vzápätí výkrik jej ľaku. A Ela zároveň spozorovala, že Víchrová zrazu zmizla z hostinca. To ešte zväčšilo podozrenie čiernej siláčky — a Ela sa rozhodla, že bude akokoľvek dlho čakať, kým sa Sibirôčka vráti.

Tu zbadala privreté dvere izby, susediacej s tou, do ktorej vbehla Sibirôčka, a Ela, nikým nepozorovaná, vkĺzla sa do nich.

Mladá černoška bola veľmi milo prekvapená, keď zbadala v stene tapetové dvere, vedúce do susednej izby. Priskočila k nim, chytila kľučku, lebo chcela Sibirôčke pomôcť hneď ako sa ozve ešte jeden výkrik. Ale beda! ... dvere boli zamknuté.

NÁVRAT.

Pán Šolc bol znepokojený celú noc, ráno, ba i celý nasledujúci deň a večer. V jeho dome sa stalo čosi nevysvetliteľného. Zmizly z neho už včera večer dve osoby: Sibirôčka a Ela.

Slúžka hneď v ten večer povedala pánu Šolcovi, že pre slečnu Sibirôčku prišla pani Víchrová a odvieďla ju so sebou. Hneď za nimi zmizla aj „čierna slečna“, ako služobníctvo volalo Elu. Pán Šolc išiel hneď ráno k Nixovej matke hľadať u nej svoje umelkyne. Ale aké bolo jeho prekvapenie, keď sa dozvedel, že pre pani Víchrovú prišli ráno cudzí ľudia, že ju odviezli so sebou a že sa ešte nevrátila. Pán Šolc celkom stratil hlavu, vôbec nevedel, kde už teraz hľadať Elu a Sibirôčku. Niekoľko ráz sa spýtal Nixa, či nevie, kto a kam by bol mohol odvieť matku, či nevie, prečo matka včera odišla so Sibirôčkou. Ale Nix nevedel viac ako riaditeľ a tiež sa strašne bál o matku, bol celý bledý, triaslo ho, mohol odpovedať len toľko:

»Prisahám vám, Ernest Ernestovič, neviem o ničom!«

Tento raz necigánil ani tento prešibaný a nepoctivý chlapec. Naozaj nevedel o ničom, čo sa stalo v posledných štyriadvadsiatich hodinách.

Stále mal na mysli nejasnú predtuchu, že odhalili matkin zločin a to ho strašne mučilo.

Celý deň boli Nix a riaditeľ cirkusu veľmi rozčúlení. Prišiel večer. Mali prvý raz dávať „Kresfanku a levov“, čo vymyslel master Bull.

Netreba pripomínať, že pokladnica divadla „Variété“ bola od rána nabitá. Všetci ľudia chceli vidieť vzácne divadlo a ponáhľali sa kúpiť si kartičky na večer.

Ale čím menej bolo vstupeniek v pokladnici, tým zamračenejší a ustrašenejší bol pán Šolc.

»Sibirôčka je nie tu. Bude treba zmeniť program. Nix s levmi musí zabávať obecenstvo,« oslovil niekoľkokrát mastera Bulla smutným a podráždeným hlasom. Aj master Bull dal sa niekoľko ráz vyrušiť zo svojej ľahostajnosti.

»Ach!« vzdychol si, »ach, ten malý Sibirôčka nás svojím skutkom zarezal bez noža.«

A pilnejšie ako inokedy fajčil cigaru za cigaru.

»Predsa len ešte vždy dúfam, že sa Sibirôčka ešte dnes vráti! Musí sa vrátiť, keď je s ňou Ela! Ela jej nedá ublížiť! Sľúbila mi to!« zvolal zrazu Ondrej, pristúpiač nepozorovane k starcom.

Bol veľmi bledý. Celú noc ani oka nezažmúril. V tvári nemal ani kvapky krvi. Úbohý chlapček vôbec nechápal, kam by sa bola mohla podieť malá priateľka. Bol celý zúfalý, lebo mu bolo bez nej smutno a otupno.

Medzitým prišli pred vráta „Veľkého domu“ koče, bolo treba ísť do divadla. Ani Ondrej nesmel sa poddať veľkému žiaľu, musel aj dnes večer obveseľovať obecenstvo šaškovskými kúskami. Veď ho za to platili. Nemohol sklamať predstavených, ktorí vždy spoliehali na jeho oddanosť.

Blížila sa hodina začiatku predstavenia. Za kulisami bolo počuť zvonenie. Opera sa skončila, začínaly sa cirkusové čísla.

Master Bull a pán Šolc boli veľmi rozčúlení. Cítili, že teraz už budú musieť predstúpiť pred obecenstvo a oznámiť, že divadlo „Kresťanka a levy“ museli odložiť.

Pán Šolc sa rozhodol, že prevezme túto nepríjemnú povinnosť. Obliekol si frak, uviazal si bielu kravatu, kto-

rú si brával len pri najslávnejších príležitostiach a už už chcel vyjsť pred oponu, ktorá oddeľovala zákulisie od javiska, keď tu odrazu pribehla k nemu Herta. S plačom a so smiechom, v akomsi čudnom, radostnom, u nej tak zriedkavom rozčúlení vravelo dievčatko, skoro bez dychu:

»Už idú, otecko! Vrátily sa, už sú tu!... Pozri, pozri, už sú tu!« a ukazovala trasúcimi sa rukami tým smerom, odkiaľ prichádzaly.

A naozaj. Chodbou utekaly, skoro letely, Sibirôčka s Elou.

Ondrej videl sestričku už zďaleka a rozbehol sa ozlomkrky k nej.

»Kde si bola? Čo sa s tebou porobilo, moja drahá, milá Sibirôčka?« sypaly sa mu z úst otázky ako príval a už aj Sibirôčku bratsky objímal.

Ale Ernest Ernestovič nedovolil teraz deťom aby si rozprávaly prežité príhody. Bol celý bez seba z radosti. Dievčatko sa vrátilo! Nemusí odkladať predstavenie a pokladnica ostane plná! Dobré, že neskákal radostou ako chlapec, stískajúc kostnaté ruky mastera Bulla. Ale master Bull bol už zasa celkom pokojný ako obyčajne a rozkazoval miernym hlasom, ako keby sa nič nebolo stalo:

»Obecenstvo čaká. Publikum ľahostajné do toho, či slečna Sibirôčka zmizol, či nezmizol. Preto vysvetlíme vec neskoršie. A teraz sa chytro obliecť, aby sme o desať minút mohli začať! «

KREŠTANKA A LEVY.

»Som hotová, master Bull!«

»Veľmi dobre!«

Ozvalo sa druhé zvonenie.

Opona sa tíško rozhrnula a zpoza kulís vyšiel na javisko kvetmi ovenčený vozík, aký mávali v Ríme pred tritisíc rokmi. Na vozíku stála Sibirôčka v bielej rímskej tunike a v belasom plášti. Na plášti, po chrbte a na pleciach vlnily sa plavé vlasy, venčiacie jemnými vlnami peknú, ale mramorove bledú tvár dievčatka.

Strach a hrôza, ktorú prežila v nedávnych hodinách, deň, strávený medzi cudzími, neznámymi ľuďmi na policii, kde ju niekoľko ráz vypočúvali o uväznenom Zubovi a potom aj o Víchrovej, nezostaly bez vplyvu na úbohé dievčatko. K pretrpenému strachu pridal sa ešte nový nepokoj: dievčatko sa veľmi bálo, že sa mu nepodari zahrať úlohu, čo sa mohlo veľmi ľahko stať, keď cítila takú strašnú ustatosť v celom telku.

Ale keď vozík obišiel okolo arény a zastal rovno pred lôžou kniežat Gordovcov, v ktorej sedel knieža s kňažnou Alou, už zďaleka posielajúcou Sibirôčke povzbudzujúce úsmevy, prinútila sa aj Sibirôčka a usmiala sa. Gordovci iste netušili, čo sa predošlého dňa stalo ich obľúbenke, lebo roztržitý pán Šole celkom zabudol dať Gordovcom zprávu o tom, že dievčatko zmizlo aj so svojou čiernou priateľkou.

Sibirôčka pomaličky a dôstojne sostúpila s vozíka. Dvaja bratia Ivanovci, oblečení za starovekých otrokov, dovedli ju ku kletke, kde ako obyčajne naháňal sa Cézar s Junónou, očakávajúc predstavenie. Práve oproti kletke, na zlatom tróne pod baldachýnom, obkolesený družinou v bielych rímskych oblekoch, sedel imperátor Nero, teda Nix, s prichystaným vavrínovým vencom v rukách. Sibirôčka mu už stihla povedať, že je jeho matka na policii, kde ju vypočúvajú v prípade Zubovom

a chlapec, ktorý predsa len miloval matku, hoci sa k nej niekedy mrzko správal, veľmi sa znepokojoval o jej osud.

Ani teraz nepomyslel na to, aby sa Sibirôčke alebo Ondrejovi pomstil! V myšlienkach chytal sa chvíľami za hlavu a trel si čelo.

»Čo ti je, Víchrov? Si dnes ako zmoknutá sliepka!« spýtal sa ho potichu Denis Ivanov, ktorý hral jeho dôverného priateľa.

Ale Nix už nestihol odpovedať. Bolo treba začať.

Sibirôčka, ktorá hrala Veroniku, kľučala už pred ním, zalamovala rukami, úpenlivo ho prosila, aby ju nedal hodiť levom. Ale Nero-Nix, ako kázala hra, nesmel prejavíť ľútosť. Panovačným pohybom kázal otrokom, aby Veroniku hodili do kletky.

Otroci chytili Veroniku popod pazuchy a viedli ju. Obecenstvo, celkom zaujaté neznámym priebehom hry, čakalo so zatajeným dychom, čo sa ďalej stane, tým skôr, lebo muselo sledovať hru čím najpozornejšie, veď mladí umelci vôbec nehovorili, len pohybmi rúk naznačovali dej. Chvíľka — a Sibirôčka sa ocitla v kletke medzi levami.

Podľa hry mastera Bulla, mali sa teraz levy odrazu vrhnúť na Sibirôčku, ako keby ju chcely roztrhať. To malo trvať, kým Nero hodí do kletky vavrínový veniec, aby ním posmešne korunoval na smrť odsúdenú Veroniku. Potom sa mali levy odrazu upokojiť, keď jedného z nich Sibirôčka ovenčí.

Hra pokračovala, ako mala. Cézar a Junóna zúrily. Sibirôčka stála bledá a krásna medzi dvoma zavýjajúcimi a okolo nej behajúcimi dravcami, ktoré naozaj vyzeraly, ako by chcely roztrhať hodenú im obeť. Zrazu padol k nohám Sibirôčky zelený veniec. Veronika sa chytró

zohla, zdvihla veniec a s jasným úsmevom, celkom už vžitá do úlohy, navliekla ho Junóne na krk.

Podľa programu mala levica odrazu klesnúť Sibirôčke k nohám. Ale na veľké prekvapenie Junóna zúfalo zavyla, zarevala a so sklopenou šijou, po ktorej stekali dva červené pramienky krvi, začala s hrozným revom behať okolo kľetky. Sibirôčka zdvihla prekvapené oči, napála všetky svoje sily, uprela zrak na levicu a volala:

»Junóna, poď sem! Poď ku mne!«

Ale Junóna len skákala a zúrila, ako keby ju čosi strašne bolelo a pichalo. Odrazu vyskočila a kým sa kto spamätal, srazila labou Sibirôčku na zem a so strašným vytím a revom zaľala jej do tela strašné pazúry.

HRÓZA. VYSLOBODITEĽ.

Zúfalý výkrik bolesti a strachu otriasol stenami divadla. Červený pramienok krvi vytekal z rany a Sibirôčka zamdlela.

Ako ozvena na Sibirôčkin výkrik ozvalo sa v divadle ešte zúfalejšie, ešte strašnejšie volanie:

»Zachráňte ju! Zachráňte ju! Zabite levicu, strhnite jej veniec!!! Sú v ňom ihly... ihly!«

To kričal Nix. Behal po aréne ako bláznivý a potkýnal sa o purpurový plášť rímskeho imperátora, ktorý sa mu plietol popod nohy.

Obecenstvo teraz už celkom nechápalo, čo sa stalo, kričalo, vrieskalo a bez príčiny behalo sem a ta. Mnohé dámy a deti zamdlely. V lôžii ktosi plakal. Krik a zmätok rástol.

»Kde je krotiteľ? Kde je krotiteľ?« kričalo nastrašené obecenstvo a ani nepozorovalo, že master Bull, ktorý

tiež bol v aréne, už bežal ku kľietke a vyfahoval cestou z vrečka revolver, ktorý z opatrnosti nosil vždy pri sebe.

Cez celý ten čas stála Junóna nad zamdletou Sibirôčkou a zlostne vrčala. Iste ju opájala pohľad na krv a jej zápach. V očiach sa jej zračila vždy väčšia a väčšia zúrivosť. Zdvihla svoju strašnú labu...

Ale skôr ako mohla levica smrteľne udrieť dievčatko, vybehol zpoza kulís Ondrej, predbehol mastera Bulla a bežal ku kľietke.

Rozháňal sa bielymi, širokými rukávmi šaškovského obleku, ktorý ešte nestihol vyzliecť a letel ku kľietke.

Aj cez hrubú vrstvu červene, ktorou mal nafarbené líca bolo vidno, že je bledý ako smrť. Rozohnal sa poriadne, vytrhol ťažké železné dverce kľietky, a prv ako by bol niekto mohol pomyslieť na to, aby ho zadržal, stál pri rozdivených levoch.

ZACHRÁNENÁ.

Najsamprv zakryl Ondrej pred dravcami krvou zaliatu Sibirôčku, ležiacu na zemi. Ale nebolo to ľahké. Junóna a Cezar, v ktorom sa pri pohľade na krv tiež prebudil pud dravca, stáli nad nešťastným dieťaťom, ale neodvážili sa vrhnúť naň.

Ondrej nestrácal ani chvíľočky, priskočil celkom blízko k nim a svojou detskou, ale mocnou pästou udrel Junónu z celej sily do hlavy. Dravec zavyl skôr z hanby ako z bolesti a hneď sa dal do nového nepriateľa. Ale smelý chlapec nedožičil Junóne času, aby sa spamätala, skočil k Sibirôčke, vzal ju na ruky a vybehol s ňou z kľietky. Rozbesnené dravce skočili za deťmi, ale zastavil ich hlas a bič mastera Bulla.

Zároveň bolo počuť výstrel do povetria, ktorý zarazil leva a levicu.

Master Bull využil ich zmätku a strhol veniec Junóne s hrdla.

Ako sa Angličan začudoval, keď zbadal v zeleni vavrínových listov nešťastného venca dve ostré ihly, ktoré sa Junóne zapichly do kože.

»To mohol spraviť len najhorší lotor!« ... zreval master Bull hlasom, v ktorom bolo počuť zlosť a zlobu.

Vtedy ktosi bledý s veľkým plačom a nárekom padol krotiteľovi k nohám a objal mu kolená.

Bol to Nix, celý bláznivý zo žiaľu a strachu.

»Ach, master Bull! Ach, master Bull!« bľabotal a fikal pri tom. »Ach, nechcel som ... prisahám ... teraz som nechcel ... len predtým ... predtým ... vtedy ... áno ... áno ... ale teraz nie ... Závidel som im ... jej i jemu ... obidvom, áno ... závidel som im úspechy a chcel som im prekaziť ... Neočakával som ... nevedel som ... že to bude také strašné, keď som dával ihly do venca ... Zabudol som ich vytriahnuť ... celkom som zabudol ... Včera som už celkom prestal myslieť na pomstu nad Sibirôčkou ... Nemôžem sa tak trápiť ... nemôžem ...« Rozplakal sa usedavo a zakryl si tvár obidvoma rukami.

Teraz master Bull pochopil všetko. Pochopil zlý úmysel, ktorý Nix aj previedol, hoci teraz už i proti svojej vôli, keď naň tento horko plačúci malý zločinec najmenej myslel. V Angličanovej tvári zračil sa hnev a opovrženie. Odsotil Nixa a povedal hlasom, plným nenávisti:

»Choď preč odo mňa! ... Hanbím sa za to, že si sa u mňa učil, že som si myslel o tebe, že si čestný človek!« a rýchlymi krokmi odbehol za kulisy.

STRETNUTIE.

»Ach, zle je, umiera!«

»Chytro doktora!«

»Doktor je už tu, bol v divadle a už prišiel sem.«

»Pán doktor, je rana smrteľná?«

»Zachráňte ju, pán doktor, je to najlepšie dieťa na svete!«

»Zomrela? . . . Je to pravda? . . . Ach, je to pravda?! . . .«

Výkriky, plač a nárek splývaly do zúfalej trmy-vrmy. Za kulisy sbehlo sa mnoho domácich i cudzích ľudí, ktorí sa s opravdivým, úprimným súcitom zaujímali o ranenú. Lekár nemohol odpovedať na všetky otázky, veď na to nemal ani času. Všetky jeho myšlienky patrily úbohému dievčatku.

Sibirôčka ešte vždy ležala na pohovke v šatnici maste-
ra Bulla. Nad ňou sa skláňala plačúca Herta. Pri pohovke
kľučal Ondrej, podopieral Sibirôčke hlavu. Ani nezbadal,
že krv stále vyteká z prs raneného dievčatka a kvapká
mu na ruku a na smiešne šaškovské šaty.

Ernest Ernestovič, všetkých päť bratov Ivanovcov, Ela,
Duroi s Róbertom, ba aj master Bull stáli okolo diev-
čatka a čakali, čo povie lekár. Lekár zručnými, vycviče-
nými rukami odkryl poranené prsia dievčatka, zastavoval
mu krv a obväzoval ho.

Nikto sa ani nepohol v očakávaní, čo povie. Všetci ču-
šali. Sibirôčka bola ešte vždy bez vedomia. Zrazu sa otvo-
rily dvere a do šatnice prišla nastrašená a celá rozochvená
kňazná Ala Gordová, držiac sa s otcom za ruky.

»Tu je, otecko! . . . Ach, moja úbohá Sibirôčka! Otec-
ko! Otecko! Prosím ťa pekne, dozveď sa, či vyžije! . . .«

šepkala Ala. Slzy jej tiekly z očí. Ťahala otca do šatnice, kde ležala priateľka.

Knieža Gordov prikrečil k chorej. Jeho aristokratická postava, elegantný oblek a rozčúlená tvár tak pôsobily na prítomných, že mu spravily miesto.

Knieža sa sklonil nad zamdletým dievčatom, lebo sa chcel presvedčiť, či ešte dýcha, ale odrazu odskočil od nej bledý ako smrť, s výkrikom úžasu a prekvapenia... Pred očami zaligotal sa mu neobyčajný, ale veľmi známy predmet: zlatý krížik, ktorého si ostatní prítomní ani skoro nevšimli. Trasúcimi sa rukami chytil krížik, obrátil ho, sklonil sa ešte nižšie až skoro k hrudi dievčatka a prečítal na veľké prekvapenie všetkých okolostojacích nápís na krížiku:

»Chrán, Hospodine, svoju služobnicu, Alexandru!«

S výkrikom chytil sa za hlavu...

Krížik na zlatej retiazke veľmi dobre poznal...

ČO SA STALO POTOM.

Prešla hodina. Knieža bledý ako smrť, stál nad ležiacim dievčatom a nemohol povedať ani slova. Všetci hľadeli na neho veľmi zvedavo.

»Čo ti je, otecko? Čo ti je?« spytovala sa nafakaná kňažná Ala svojho otca a ťahala ho za ruku.

Knieža ako by sa bol zobudil pri zvuku jej hlasu.

»Kde je riaditeľ cirkusu?« spýtal sa tíško a tvár mu na podiv opadla a zachmúrila sa.

»Tu som!« ozvala sa hneď nerozhodná odpoveď pána Šolca a riaditeľ vystúpil zo zástupu.

»Hneď si odveziem dievčatko domov,« obrátil sa k nemu knieža hlasom, preskakujúcim z rozčúlenia, ale takým tónom, ktorému sa nikto nesmel protivíť.

»Chcem, aby bola v mojom dome, či už umrie alebo vyžije. To dieťa mi veľmi prirástlo k srdcu! Postarajte sa, aby chorú a lekára usadili do koča!«

»Aj ja idem. Aj ja! Ja nemôžem Sibirôčku opustiť!« volal Ondrej a jeho čierne oči zahľadely sa kniežaťu do tváre s úpenlivou prosbou.

»Dobre, chlapče, aj ty pôjdeš s nami. Zaslúžiš si to. Obetoval si skoro život za ňu!« povedal knieža a jeho smrteľne bledá tvár sa obrátila k Sibirôčke.

»Dievčatko sa prebúdzá. Myslím, že jej poranenie nie je životu nebezpečné!« ozval sa hlas lekára, ktorý práve dokončil obväz. A ako by chcela potvrdiť jeho slová, otvorila Sibirôčka utešené, belasé očká, plné smútku a utrpenia.

*

Tej noci v kniežacom dome nikto nespal. Knieža Gordov, lekár, slečna Žofia a Ondrej sedeli v spálni domáceho pána, kde ležala ranená Sibirôčka.

Ernest Ernestovič Šolc, master Bull, čierna Ela a Herta prišli sem rovno z divadla a teraz sedeli v salóne a čakali nové zprávy . . .

Kňažná Ala chodila od nich k chorej a názad a oznamovala im tlmeným hlasom každú i najmenšiu zmenu, ktorá sa diala s ich spoločným miláčikom.

Sibirôčka spala. Lekár povedal, že je tento spánok dôležitejší a potrebnější ako všetky lieky.

Rana naozaj nielen že nebola smrteľná, ale ani len nebezpečná. Junónine pazúry poriadne podriapaly kožu a

svaly na Sibirôčkinom tele, ale nezasiahly ani jednu kosť, ani jednu žilu. Ale chorá potrebovala úplný pokoj, aby sa dobre vyspala a preto lekár rozkázal, aby Sibirôčku nebudili, i keby spala neviem ako dlho.

Len keď sa už brieždilo odišli z kniežacieho domu všetci cudzí ľudia, okrem Ondreja, ktorý veľmi dojemne prosil, aby smel ostať pri posteli chorej.

»Ja ťa neodháňam, naopak, prosím ťa, aby si ostal vždy pri nej. Ešte dnes to napíšem riaditeľovi cirkusu a urobím všetko možné, aby ťa mi tu nechal,« povedal a položil veľmi priateľsky ruku na chlapcovu hlavu. »Zachránil si jej život, chlapec môj, a mňa si tým zachránil od veľkého smútku,« dodal tíško chvejúcim sa hlasom a Ondrej mu zbadal v očiach slzy.

Nastalo jasné jarné ráno. Slniečko už nakuklo do kniežacej spálne a Sibirôčka ešte vždy spala...

Práve o siedmej ráno oznámil lokaj kniežatu, že akýsi chlapec sa chce s ním súrne shovárať.

Knieža opatrne, po prstoch vyšiel z izby a vstúpil do salónu.

V salóne stál Nix a trhal nervóznymi rukami čiapku. Zmenil sa cez tú noc do nepoznania. Zbledol a schudol, ako po ťažkej a nebezpečnej chorobe, zo strachu o Sibirôčku, ktorú by bol skoro usmrtil.

»Vaša jasnosť... knieža...« zašepkal tíško, keď uvidel pred sebou domáceho pána. »Čo robí, žije?«

A uprel oči na knieža s výrazom strašnej nedočkavosti.

»Žije a Boh dá, skoro vyzdravie!« odpovedal knieža chytro.

»Chvalabohu!« a chlapec sa niekoľko ráz prežehnal.

Potom povedal trasúcim sa hlasom: »Teraz, teraz vám už musím povedať úplnú pravdu, čo sme s ňou urobili. Musím svaliť so svojej duše toto bremeno! Knieža! Dievčatko by bolo skoro zahynulo mojou vinou. Keď prišla sem zo Sibíri, veľmi sme sa s matkou nafakali. Ushovorili sme sa, že ju pošleme kamsi ďaleko... Master Bull mal na jeseň odísť odtiaľto a ja som mu odporúčal dievčatko. Od prvého vystúpenia v cirkuse mala veľké úspechy u obecnstva. Očarila návštevníkov cirkusu. Prestali mať radi mňa... Pravdaže som jej závidel, ba až som ju nenávidel... Ktomu sa pripojila ešte nenávisť k jej nepravému bratovi, v ktorom som videl nepriateľa. Aby som sa pomstil jej i jemu, vymyslel som si škaredú vec... Chcel som ju zahabiť pred obecnstvom, skaziť jej hru pri prvom predstavení nového kusa. Preto som si zaopatril dve ostré ihly a zapichol som ich do Junóniho venca, lebo som dobre vedel, že sa Junóna pri najmenej bolesti roz-zúri a neposlúchne Sibirôčku. Ale včera večer... nie, predvčerom, keď matka odviezla kamsi Sibirôčku a potom, keď aj matku odviezla polícia, bol som taký rozčúlený, že som ani nepomyslel na pomstu. Len v tom som zvinil, že som zabudol vytiahnuť ihly z venca. Levica by bola Sibirôčku iste roztrhala, keby Ondrej nebol dobehol dosť zavčasu!« dokončil Nix s plačom a zakryl si tvár rukami.

Knieža nechal chlapca, aby sa vyplakal. Potom mu položil ruku na hlavu a prinútil ho, aby zdvihol tvár, zaliatu slzami.

»Počuj, chlapče, veľmi si zvinil, a svoju vinu môžeš napraviť len úprimným priznaním,« povedal knieža vážnym a prísny hlasom. »Odpovedz mi úprimne a poctivo: prečo ste sa s matkou zľakli, keď sa Sibirôčka objavila

v Petrohrade a prečo ste sa jej chceli za každú cenu striasť?»

Jeho oči vnikaly až na dno Nixových očí ostrým, skúmaným pohľadom.

Smrteľná bledosť sa rozprestrela na Nixovej tvári. Zasa sa dal do usedavého plaču a padol kniežaťu k nohám.

»Poviem vám všetko! Všetko, všetko, len mi zachráňte matku! Nedovoľte, aby ju zavreli. Je nevinná... Všetko urobila len pre nás, deti... Boli sme vtedy vo veľkej biede... vo veľkej biede, knieža! Ach, odpusťte jej a zachráňte ju!« rozplakal sa a bozkával kniežaťu ruku.

Pri nohách kniežaťa, hľadiac do jeho smrteľne bledej tváre rozprával Nix, ako sa jeho matka z lásky k nešťastným deťom rozhodla, že dá kniežaťu vlastnú dcéru, miesto mladej kňažnej.

Chlapec skončil spoveď a so sklopenou hlavou očakával rozsudok. Jeho spoločník mlčal. Po tvári mu tiekli slzy. Knieža bol už predtým uhádol všetko, čo mu teraz chlapec rozprával, uhádol to už v cirkuse, ale chcel to mať potvrdené.

Nix už dávno skončil spoveď a knieža ešte vždy čušal, len veľké slzy mu tiekli po smutnej tvári. Napokon sa s veľkým úsilím premohol a povedal trasúcim sa hlasom:

»Upokoj sa!... Urobím všetko, aby som ti matku vyslobodil z neprijemností, ktoré si zaslúžila a ešte dnes poprosím na patričnom mieste, aby ju pustili z väzenia a aby ju netrestali.«

Potom hodil rukou a vyšiel chytro zo salónu, aby nemusel počúvať Nixove prejavy vrúcnej vďaky.

DVE ALY. DVE KŇAŽNÉ.

Prešlo niekoľko dní. Bolo krásne jarné ráno. Vo veľkej a priestrannej detskej izbe, kde pred niekoľkými dňami malá kňažná, pani tejto izby, hostila malú priateľku, hrali sa teraz s loptou Ala, Ondrej a Sibirôčka, ktorá sa už celkom zotavila. Deti boli pohrúžené do hry. Ani nezbadaly, že medzitým vstúpil do izby knieža a zastal tíško, kochajúc sa chutným obrázkom. Černovlasý pekný chlapček a dve bielučké ako víly peknučké dievčatká behali a skákali po izbe za loptou.

Sibirôčka bola v ten deň veľmi veselá. Mala peknú ričku celú rozpálenú, belasé očka sa jej ligotaly ako hviezdčky.

Knieža hľadel na ňu s veľkou láskou a tichým smútkom a čudoval sa, že si tak dlho nepoznal vlastné dieťa, veď by ho bol mal poznať medzi tisícmi. Knieža zabúdal, že nechal dcérku v hore ešte len deväťmesačnú a že v takom útlom veku sa všetky deti ponášajú.

Rozčúlený a dojatý myslel si v duchu:

»Dieťa je už dosť mocné, aby sa dozvedelo pravdu! Dnes jej už môžem všetko povedať...«

Zavolať si dievčatko priateľským hlasom:

»Sibirôčka, poď ku mne!«

Dievčatko sa prestalo hrať a pribehlo ku kniežaťu. Privykla už naňho v tom krátkom čase a obľúbila si dobrého a láskavého človeka. Za ňou pribehla aj kňažná Ala a Ondrej.

»Dnes ste sa už dosť nahraly, deti! Prišiel som za vami, lebo vám chcem rozprávať udalosť, ktorá ma dnes veľmi zaujala. Myslím, že ma pekne vypočujete,« povedal knieža nepokojným hlasom.

»Rozprávaj, rozprávaj, tata! Tak rada ťa počúvam!« kričala kňažná Ala, výskajúc radostne. »To bude čosi zaujímavého! Vravíš, že je to skutočná udalosť? To, čo nám chceš rozprávať, naozaj?« štebotala, usadzujúc otca do kresla.

»Áno, stalo sa mi to, keď som bol mladý,« povedal knieža a sadol si.

Kňažná si sadla na stolček pri jeho nohách, Ondrej a Sibirôčka sa usadili na stoličku trošku ďalej.

»Bolo to dávno, už pred deviatimi rokmi,« začal knieža a hlas sa mu zatriasol. »Šli sme na saniach cez hlboký sibírsky les s párom koní. Bola chladná noc, veľká fujavica. V saniach sedeli traja cestujúci: otec s maličkou dcérkou a dojka. Matka umrela dievčatku pred dvoma mesiacmi a ovdovelý manžel išiel s deväťmesačnou dcérkou na návštevu k priateľovi, hlboko na Sibír, aby trošku zmiernil smútok nad smrťou milovanej ženy. Z čista jasna prepadli pútnikov vlci. Nebolo záchrany. Mladý otec sa bál o dieťaťko a kázal kočišovi, aby zastal. Vystúpil zo saní, vyzliekol si kožuch, zakrútil doň dieťa a priviazal ho remeňom k stromu, aby ho vlci nedočiahli. Len čo to vykonal, vrhly sa dravce na nešťastných pútnikov a skoro všetkých roztrhaly. Len otec dievčatka sa zachránil akým-si zázrakom. Poľovníci z blízkej dedinky počuli krik a nárek v lese a prišli ešte dosť zavčasu na pomoc. Nešťastný cestovateľ ešte dýchal. Zodvihli ho a odniesli do dediny. Ale dieťa už nenašli. Poľovníci hneď oznámili priateľovi raneného, že nešťastníka našli. Priateľ prišiel a odviedol chorého do cudziny. Tam sa vyliečil. Štyri roky strávil chorý človek v cudzine, posielal odtiaľ list za listom do Ruska, do ruských novín. Posielal oznámenia a prosby, aby mu vrátili dieťa alebo aspoň, aby mu oznámili niečo

o jeho osude. Ale nikto nič neodpovedal. Dieťa sa ne-našlo... Ale dievčatko sa predsa nestratilo. Ako som sa neskoršie dozvedel, našiel ho ráno po prepadnutí vlkami v sibírskom lese starý vtáčnik. Vzal dieťaťko domov a vychovával ho, ako vedel. Toho vtáčnika volali ľudia deduškou Michaličom...«

Trasľavý hlas kniežaťa zachvel sa pri týchto slovách ešte väčšmi a knieža odrazu prestal hovoriť. Kým rozprával, nespúšťal očí so Sibirôčky. Pozoroval ju. Dievčatko sa začervenalo až po koreňky vlasov, keď sa knieža zmienil o dieťati, priviazanom k stromu v hľbokej tajge. Potom zase zbledla jej nežná, pekná tvárička, až zprie-zračnela. Belasé očka sa jej rozšírily a horely jasným ohňom pri pohľade na knieža. Srdiečko sa jej tak roz-búchalo, že musela naň pritísnúť ruku, aby zadržala jeho údery...

Oči kniežaťa sa stretly s očima dievčatka.

Ako by sa bolo pred nimi zablyso.

Ako by sa bolo slniečko rozžiarilo a osvietilo všetko, čo bolo dosiaľ zastreté hmlou. Obidvaja boli veľmi roz-čúlení. Knieža sa celkom premenil. Smútok mu zmizol s tváre... Veľká otcovská láska a neskonaná nežnosť premenila šľachetnú, predčasne ostarnutú tvár...

Nemohol sa už ovládať, vstal s kresla trasúci sa, roz-čúlený, bledý a vystrel ruku... Mechanicky vstala aj Sibirôčka. Chvela sa a triasla nepochopiteľným dojatím. Knieža jej vykročil v ústrety...

»To dieťa... bola si ty... ty... dušička moja... moja dcéra... moja Sibirôčka!« zašepkal a rozplakal sa.

»Otecko!« zaznel milý a jemný hlások, prýštiaci z hĺbky detského srdca a trasúca sa Sibirôčka padla ot-covi do náručia.

Prešla minúta... možno dve... možno prešly i tri minúty... a hádam to bola aj celá hodina. Ale táto hodina zdala sa minútou otcovi, ktorý láskal nájdenú, milovanú dcérku...

Blízko šťastného otca a dcéry ozvalo sa tiché, tichučké fikanie.

Fikanie sa stávalo hlasnejším a konečne vypuklo v use-davom plači. To malá, milá kňažná Ala ronila horké, bez-útešné slzy.

»Ach, Bože môj, Bože môj!« vzdychalo dievčatko fi-kajúc a dusilo sa plačom. »Teraz už nebudem kňažnou, ale Sibirôčka a ja pôjdem miesto nej do cirkusu alebo ta, odkiaľ prišla. Ja nechcem! Ja to nechcem, nechcem! Ach, ja nešťastná, nešťastná...« a ešte väčšmi sa topila v slzách.

Plavá hlavička Sibirôčkina sa pri tých slovách ťažko odtrhla od otcovej hrude. Skĺzla sa otcovi s kolien a be-žala chytrô k plačúcemu dievčatku a objala ho.

»Ale, milá Ala, neplač,« šepkala, »ostaneš so mnou pri oteckovi... Poprosím ho, aby ťa tu s nami nechal... Ved' ty predsa za nič nemôžeš. Áno, áno, otecko je dobrý a dovolí ti tu ostať. Budeme žiť spolu... ty, ja a Ondrej.«

»Však, otecko, však?«

»Áno, milé dieťa..., áno, moja dušička malá!« odpo-vedal knieža chytrô. »Všetko bude, ako chceš. Všetko spl-ním, čo si zažiadaš. Ved' si tak trpela, dieťa moje, že tvoj budúci život musí byť odteraz len radosť a jas...

Bol som dnes u pani Víchrovej... Na moje slovo ju oslobodili. Priznala sa kajúcne ku všetkému. Sľúbil som, že sa postarám o jej dcéru tak ako o teba, Sibirôčka, a ako o Ondreja, ktorého dám študovať. Si rada, však dušička,« spýtal sa knieža a nežno bozkal dcéru.

Ondrej celý natešený a červený, radostne mu stískal ruku. Ala ho objímala. Sibirôčka sa k nemu pritúlila.

»A teraz mi vyrozprávaš všetko, čo vytrpela moja dcérka,« obrátil sa knieža k Ondrejovi a chlapec hneď začal rozprávať, aby mu splnil žiadosť.

*

Dojatý a rozčúlený vypočul otec Ondreja, ktorý vyrozprával všetko o smutnom Sibirôčkinom osude. Srdce mu hneď prudko bilo, hneď prestávalo biť.

Nezdržiaval slzy, ktoré mu veľkým prúdom tiekli po líkach.

Keď chlapec rozprával, ako čierna Ela vyslobodila Sibirôčku z rúk Zubových, — Sibirôčka už o tom Ondrejovi rozprávala — zjavil sa zrazu na prahu lokaj a oznamoval akúsi návštevu z cirkusu. Kým sa knieža stihol spýtať, kto to prišiel, pretiahla sa cez dvere čierna Ela s kytkou lacných jarných kvetov v ruke.

»Zdrávuješ! Zdrávuješ!« blabotala černoška nové slovo, pri čom sa jej ligotaly oči i zuby. Nové slovo sa naučila iste len nedávno. Prišla až k Sibirôčke a vtisla jej kvety do ruky.

»Toto je, otecko, môj druhý záchranca!« zvolalo dievčatko, chytilo Elu za ruku a viedlo ju k otcovi.

Knieža pozrel na ňu láskavo a tuho jej stisol čierne prsty.

»Vysvetli jej, Sibirôčka, ako jej ďakujem!« povedal knieža dojatým hlasom.

»Povedz jej, že jej z vďačnosti za to, čo pre teba vykonala, dám všetko, čo si len zažiada... Povedz jej, že jej teraz už môžeš dať všetko, všetko, po čom by len zatúžila. Že si teraz mojou dedičkou, bohatou kňažnou...«

Po jeho slovách Sibirôčka a Ondrej spolu vysvetľovali Ele, čo knieža práve povedal.

Konečne Ela porozumela, lebo veľmi rozhadzovala rukami a chcela čosi povedať. Dotýkala sa Sibirôčkiných vlasov, potom ich zasa hladkala čiernymi prstami, potom jej vrúcne bozkávala ruky, plecía a vlny plavých vlasov.

»Čo chce povedať?« spýtal sa knieža dcéry a ukazoval očima na černošku.

»Ach, otecko,« povedala prekvapená Sibirôčka. »Ach, otecko, ona nechce ani dary, ani peniaze, prosí len, aby som jej na pamiatku odstrihla zo svojich vlasov...«

Dokončenie.

V noci spala už Sibirôčka v dome svojho otca-kniežaťa. Neskoro večer, keď obidve plavovlasé kňažné, obidve Aly zaspaly v svojich postieľkach, otvorily sa tíško dvere a knieža vstúpil do detskej spálne.

Pristúpil najprv k nepravkej kňažnej a ako obyčajne, prežehnal ju a bozkal. Potom sa priblížil k postieľke vlastnej, naozajstnej dcéry.

Sibirôčka spala tvrdo. Mala nádherné kučeravé vlasy rozprestreté na poduške, krásnu tváričku oživil rumeň spánku...

Spala tvrdo... sladko... Hádám sa jej snívalo čosi krásneho... Usmievala sa šťastne zo sna...

Knieža ju tíško prežehnal, jemne bozkal dieťa na vlhké ústička a padol na kolená pri jej posteli. Potom sa dlho a vrúcne modlil za šťastie svojho dieťaťa...